

Lokal uppföljning av ungdomspolitiken i Svedala kommun

Lupp 2019

SVEDALA KOMMUN

.. Jag trivs bara oerhört. Har nära till skolan, till landet, till storstan, till släktingar osv.. Här är det rätt så bra och det är alltid lugnt och behöver aldrig vara orolig.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	4
Bakgrund och syfte.....	6
A. Bakgrundsfrågor.....	8
B. Fritid.....	11
C. Skola.....	19
D. Politik och samhälle.....	26
E. Trygghet.....	35
F. Hälsa.....	41
G. Arbete.....	50
H. Framtid.....	53
Slutsatser och rekommendationer.....	60
Referenslista.....	62

**Rapporten är
färgkoordinerad!**

Hitta den del du vill
läsa genom att titta
på färgen i avsnittens
kant.

Sammanfattning

Att ha kunskap om unga och deras livsvillkor är en viktig förutsättning i kommunernas arbete i alla förvaltningar och områden. Både barnkonventionen och Sveriges ungdomspolitik betonar vikten av att alla beslut som tas, som på något sätt rör barn och unga, alltid ska utgå från ett barn- och ungdomsperspektiv.

I Sverige beslutade riksdagen år 2014 om en ny ungdomspolitik. De nya målen för ungdomspolitiken är att alla ungdomar (mellan 13 och 25 år) ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen. Alla beslut som tas och insatser som genomförs rörande unga ska utgå från dessa perspektiv. Tre prioriterade områden har även tagits fram i det ungdomspolitiska handlingsprogrammet och dessa är: ungdomars inflytande, egen försörjning och psykisk hälsa.

Vi rekommenderar att man läser hela rapporten för att få en mer heltäckande bild av ungdomarnas livsvillkor i Svedala kommun. Några korta sammanfattade reflektioner presenteras dock här för några utvalda områden.

Fritiden i Svedala

- Majoriteten av ungdomarna i Svedala är nöjda med sin fritid. Totalt svarar 86% att det finns väldigt eller ganska mycket att göra på fritiden. Killar är generellt sett något mer nöjda med sin fritid jämfört med tjejerna. Andelen som anger att de är nöjda är hög, men har minskat med fyra procentenheter för båda könen sedan 2016.
- Vad som också framgår är att gymnasieungdomarna är mindre nöjda med utbudet av fritidsaktiviteter än vad högstadieungdomarna är. Det framgår också att gymnasietjejer saknar fritidsaktiviteter där de bor i något högre grad än vad killar gör.
- Avseende vad unga gör på fritiden finns det en del könsskillnader. Tjejer och killar tränar och idrottar i ungefär lika stor grad, däremot spelar killar i klart högre grad data-, online eller tv-spel. Tjejer svarar däremot i högre grad att de läser och spelar teater/gör musik eller dansar.

Skola

- Andelen högstadieungdomar som är nöjda med skolan är 76%, vilket är en minskning med åtta procentenheter sedan 2016.
- Högstadietjejerna sticker ut med en lägre instämmandegrad när det kommer till påståenden om trivsel, bemötande och möjlighet till inflytande på skolan.
- På högstadiet är eleverna nöjda med biblioteket i långt högre utsträckning än rikssnittet. (87 resp. 67%)
- Jämfört med 2016 upplever ungdomarna att de har mindre möjlighet att påverka hur man arbetar i skolan på flera parametrar, som vad man får lära sig, om man arbetar i grupp-/projektarbete, läxor och prov.

Delaktighet och inflytande

- En relativt hög andel, speciellt av gymnasieungdomarna, vill vara med och påverka i frågor som rör kommunen. Totalt svarar 43% av högstadieungdomarna och 56% av gymnasieungdomarna att de vill påverka, ett resultat som ligger i linje med rikssnittet. Flera ungdomar svarar att de vill påverka i frågor gällande miljö, fritidsaktiviteter, trygghet och skolan.
- Ser man till dem som upplever att de har möjlighet att påverka är andelarna lägre med 18% av högstadieeleverna och 24% av gymnasieeleverna men många vet inte vart de ska vända sig.
- Bland de unga som har ett intresse och engagemang för samhällsfrågor och att vilja påverka i kommunen finns i högre grad ett missnöje med bla ekonomi, kompisar och livet som helhet.
- Det vanligaste sättet att engagera sig är via internet: genom att gilla eller dela eller diskutera inlägg som handlar om politik eller samhällsfrågor.

Trygghet och utsatthet

- En hög andel (omkring 80-90%) av ungdomarna är oftast eller alltid trygga på flertalet fysiska platser i kommunen. Tjejer, och speciellt i högstadiet, svarar i något lägre grad än killar att de är trygga på stan/i centrum, i kollektivtrafiken samt på internet.
- Andelen högstadieungdomar i Svedala som utsatts för hot, stöld eller misshandel det senaste halvåret ligger ungefär i linje med rikssnittet för Lupp men något fler i Svedala har varit utsatta för hot och något färre för stöld.

Ungas hälsa i Svedala

- Totalt svarar 72% av ungdomarna i Svedala att de mår mycket eller ganska bra. Tjejer mår sämre än vad killar gör, totalt svarar 61% av tjejerna och 82% av killarna att de mår bra.
- Andelen unga i Svedala som känner sig stressade flera gånger i veckan eller oftare är 61% bland tjejerna och 32% bland killarna. Andelen som är nedstämda eller deppiga flera gånger i veckan eller oftare är 43% bland tjejerna och 19% bland killarna. Tjejer upplever alltså mer regelbundna psykosomatiska besvär än vad killar gör. Liknande mönster kan ses nationellt.
- Andelen högstadieungdomar som stressar flera gånger i veckan eller oftare är något högre i Svedala än i rikssnittet för Lupp 2019. Se mer i avsnitt F.
- Ser man över tid har andelen unga i Svedala som känner sig stressade ökat från 49% 2016 till 60% 2019.

Bakgrund och syfte

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågors Lupp-undersökning har år 2019 genomförts i Svedala kommun på högstadiet samt på gymnasiet. Undersökningen genomfördes under hösten 2019 och insamlingen gjordes genom en webbenkät på skolorna samt ett brevvtskick till de ungdomar i ålder 16-19 som gick i skola på annan ort. Insamlingen har skötts av kommunen med hjälp av MUCF och analys samt sammanställning har gjorts av Enkätfabriken på uppdrag av Svedala kommun.

Lupp står för lokal uppföljning av ungdomspolitiken och startades av MUCF år 2001. Lupp är en enkät som ska ge kommuner, stadsdelar eller regioner kunskap om ungas situation. MUCF erbjuder enkäten för att stötta kommuner i utvecklingen av ungdomspolitiken. Meningen är att beslut som berör unga i kommuner ska bygga på aktuell kunskap om ungas situation, erfarenheter och åsikter. Lupp-enkäten erbjuds inom tre åldersgrupper: högstadiet 13-16 år, gymnasiet 16-19 år och unga vuxna 19-25 år.

Svarsfrekvens

Totalt har 722 elever av 953 på högstadiet i ålder 13-16 (högstadiet) svarat på undersökningen. Svarsfrekvensen på högstadiet är således 76%. På gymnasiet har 138 elever svarat på enkäten, vilket utgör 16% av folkbokförda ungdomar i åldersspannet i kommunen.

Svarsfrekvensen för gymnasiet i Svedala är lägre än vad den ofta brukar vara i liknande Lupp-undersökningar. Därför kan det vara bra att tolka resultatet med försiktighet och vara medveten om att en stor andel av dem som ingick i urvalet inte har svarat. En anledning till detta är att majoriteten av gymnasieungdomarna går i skola på annan ort.

I den här typen av skolundersökningar beror bortfallet på att hela klasser inte har haft möjlighet att delta i enkäten eller att elever varit sjuka.

Skolorna i Svedala som deltog var:

Högstadiet: Aggarpsskolan, Klågerupskolan, Naverlönnskolan, Spångholmsskolan

Gymnasiet: Nils Fredriksson Utbildning

**Svarsfrekvensen är
76% för
13-16-åringarna**

Bortfallsanalys

För vissa frågor finns det internt bortfall, det vill säga att ungdomar på grund av olika anledningar valt att inte besvara en viss fråga i enkäten. Det rör sig oftast om några få procent, men varierar något mellan frågorna. Det kan exempelvis bero på att elever bedömt en fråga som irrelevant eller att det rört sig om känsliga frågor. Detta är dock vanligt förekommande i undersökningar likt denna.

Analys

Enkätfabriken har analyserat och sammanställt resultaten för att i denna rapport ge en bild av ungdomarnas upplevelser. Rapporten innefattar först och främst statistik uppdelat på ålder (högstadiet och gymnasiet) samt kön. Jämförelser, inte bara för kön utan även

avseende andra faktorer, möjliggör en större förståelse för huruvida alla ungdomar har lika villkor och möjligheter i samhället. Denna kunskap är viktig för att kunna arbeta vidare med förändring och för att anpassa insatserna.

I enkäten finns en fråga om respondenternas könsidentitet. Utöver alternativen kille och tjej fanns även alternativet "annan könsidentitet." Att vi endast redovisar skillnader mellan de som identifierar sig som killar eller tjejer beror på att de som svarat "annan könsidentitet" är väldigt få till antalet.

Jämförelser till rikssnitt för Lupp 2019

I den löpande texten samt i tabeller berörs även på olika ställen jämförelser med rikssnittet för Lupp (de kommuner har genomfört Lupp år 2019). Rikssnittet är dock inget nationellt snitt för alla kommuner, utan innefattar endast de 21 kommuner och en region som deltog i Lupp år 2019. Trots att en sådan jämförelse har vissa brister kan det vara fördelaktigt att kunna se kommunens resultat i förhållande till en större kontext.

I rapporten tas rikssnittet upp i utvalda frågor där det anses vara relevant att jämföra resultatet. Större skillnader mot rikssnittet markeras med färger i tabellen.

Läsanvisningar

Rapporten är indelad tematiskt i de områden som finns i Lupp-enkäten: A. Bakgrundsfrågor, B.Fritid, C.Skola, D. Politik och samhälle E. Trygghet, F. Hälsa, G. Arbete och H. Framtid.

För att göra materialet mer överskådligt tas de mest relevanta jämförelserna och nedbrytningarna fram. Vad som även kan vara viktigt att uppmärksamma är att en del svarsalternativ uteslutits i redovisningen. Detta har gjorts för att göra resultatet mer överskådligt. För fullständig redovisning av alla frågor och svarsalternativ hänvisar vi till MUCF:s Lupp-portal. Observera också att vissa diagram redovisar resultatet totalt eller totalt per kön.

Notera även att maskinella avrundningar kan förekomma i rapporten. Det handlar då om enstaka procent.

Bakgrundsfrågor

Frågor om bakgrund och familj

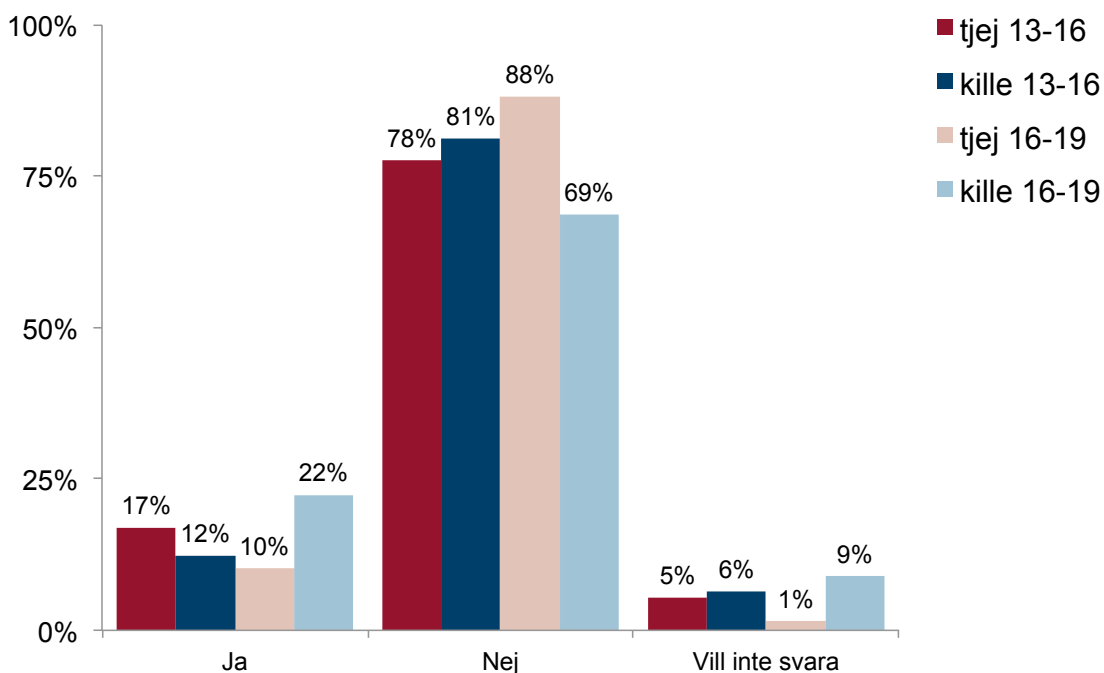
I den första delen ställdes några frågor om ungdomarna och deras familj. Som det framgår av bilden nedan är könsfördelningen relativt jämn bland de som svarat på Lupp-enkäten. Då få angett "annan könsidentitet" kommer denna grupp inte redovisas nedbrutet i rapporten.

Vidare framgår det i diagram A4 att en andel mellan 10-22% av ungdomarna som svarat har en nedsatt funktion eller sjukdom.

En andel om 91% svarar att de själva är födda i Sverige medan 6 % är födda utanför Europa, se tabell A5.

A4. Har du någon sjukdom eller någon nedsatt funktion, som inte är tillfällig, och som innebär att du har svårigheter att delta i olika aktiviteter, t.ex. i skolan, med vänner eller på din fritid?

A5. Var är du och dina föräldrar födda?

	Sverige	Norden	Europa	Utanför Europa
Du själv	91%	1%	2%	6%
Förälder a	82%	3%	8%	7%
Förälder b	81%	3%	7%	9%

A5a. Du angav att du inte var född i Sverige. Hur länge har du bott här?

10 år eller längre	46%
4-9 år	22%
0-3 år	32%

A6. Vad gör din/dina föräldrar huvudsakligen?

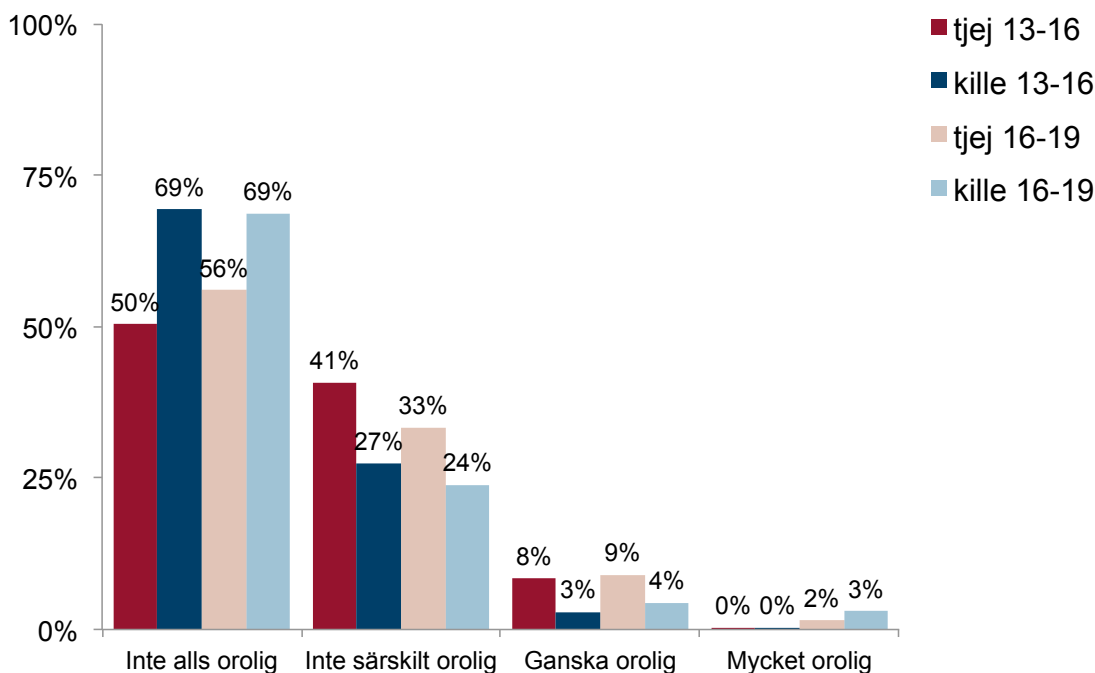
	Förälder a	Förälder b
Arbetar	93%	89%
Studerar	3%	3%
Föräldraledig	0%	1%
Arbetslös	2%	2%
Långtidssjukskriven/sjukpensionär	1%	1%
Ålderspensionär	0%	1%
Annat	1%	1%
Vet inte	1%	2%

Ekonomi

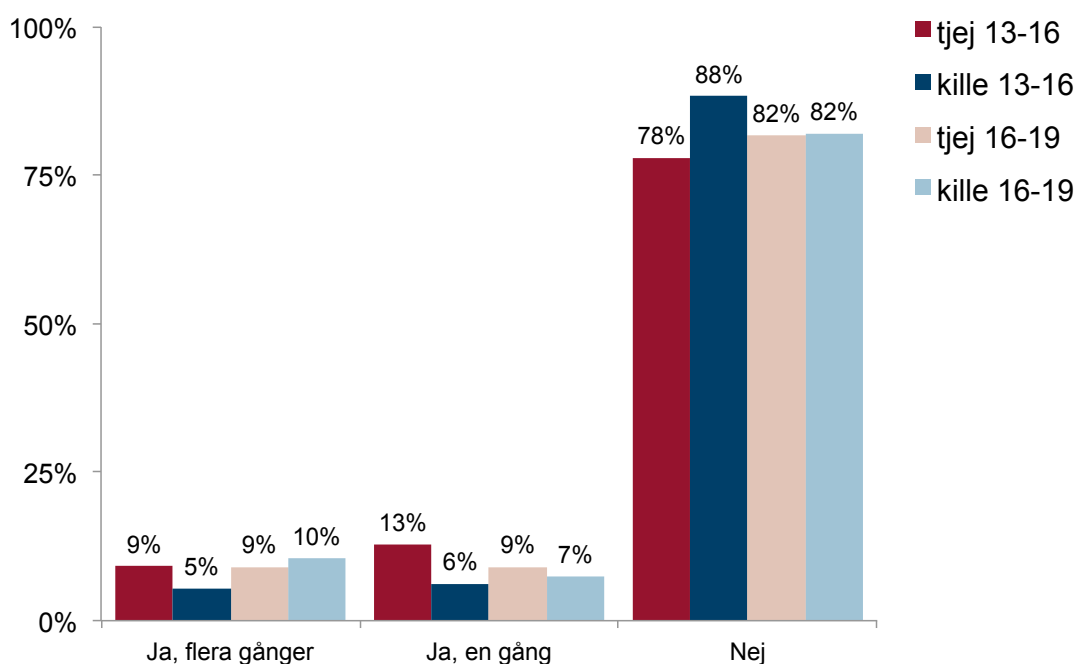
En majoritet av ungdomarna svarar att de inte är oroliga för sina föräldrars ekonomi, se diagram A7. Det är dock mellan 3-11 % som svarar att de är oroliga. Killar på högstadiet är mindre oroliga än övriga.

Vidare framgår det att omkring en av fem unga svarar att det en eller flera gånger hänt att de inte kunnat göra eller köpa något som många andra i deras ålder gör eller köper för att familjen inte haft råd.

A7. I vilken grad är du orolig för dina föräldrars ekonomi?

A8. Under de senaste sex månaderna, har det hänt att du inte kunnat göra något eller inte kunnat köpa något som många andra i din ålder gör eller köper för att din familj inte haft råd?

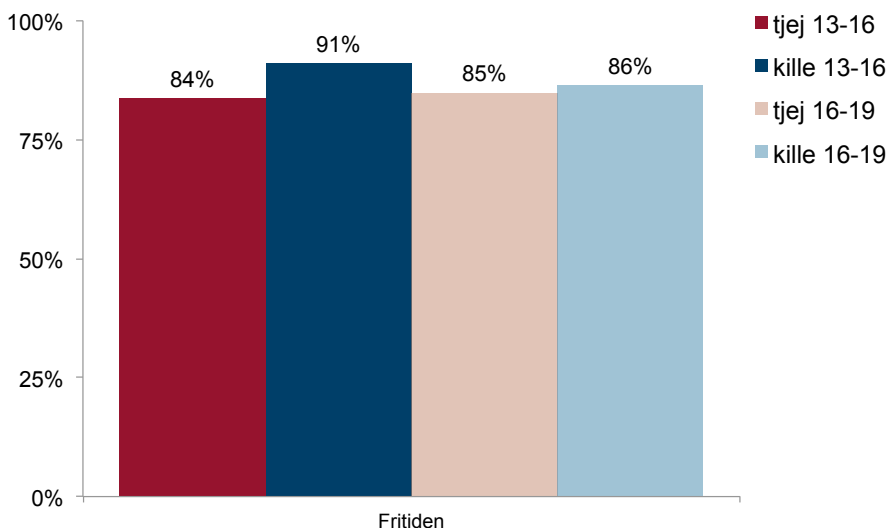
Inom området fritid ställs frågor om hur ungdomarna uppfattar sin fritid, hur mycket det finns att göra på fritiden i kommunen samt hur ofta de deltar i olika typer av kultur- och fritidssysselsättningar.

Kommunens eller samhällets ansvar när det kommer till ungas fritid handlar dels om att erbjuda ett utbud med många olika möjligheter för olika åldrar och intresseinriktningar och dels om att bevaka tillgängligheten samt se till att ingen utestängs från en stimulerande och meningsfull fritid. Forskning och tidigare studier visar dock att vissa grupper av ungdomar i lägre grad deltar i olika typer av fritidsaktiviteter. Bland annat framgår det att utrikesfödda tjejer, unga med funktionsnedsättning, unga hbtq-personer och unga med begränsade ekonomiska resurser i lägre grad är aktiva i fritidsverksamheter och föreningar.¹

I diagram B0 nedan redovisas andelen nöjda med sin fritid i Svedala. Vad som framgår är att det är ganska jämnt oberoende av kön och ålder. Killar i högstadiet är dock i högst grad nöjda.

Jämför man med rikssnittet är ungdomarna i Svedala lika nöjda med sin fritid, se tabell B0a. I diagram B0b på följande sida framgår att andelen nöjda har minskat sedan 2016.

B0. Hur nöjd eller missnöjd är du med ditt liv när det kommer till din fritid? Andel som svarat "mycket nöjd" eller "ganska nöjd"

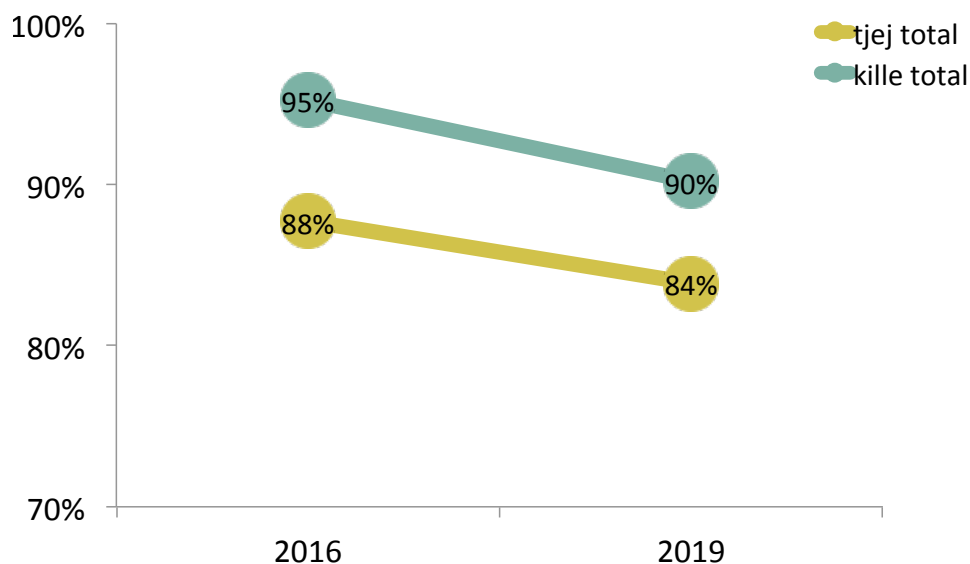

B0a. Andel nöjda med sin fritid: Jämförelse till rikssnittet

Svedala högstadiet	Riket högstadiet	Svedala gymnasiet	Riket gymnasiet
87%	88%	85%	83%

¹ MUCF 2014: Fokus 14 - Om ungas fritid och organisering

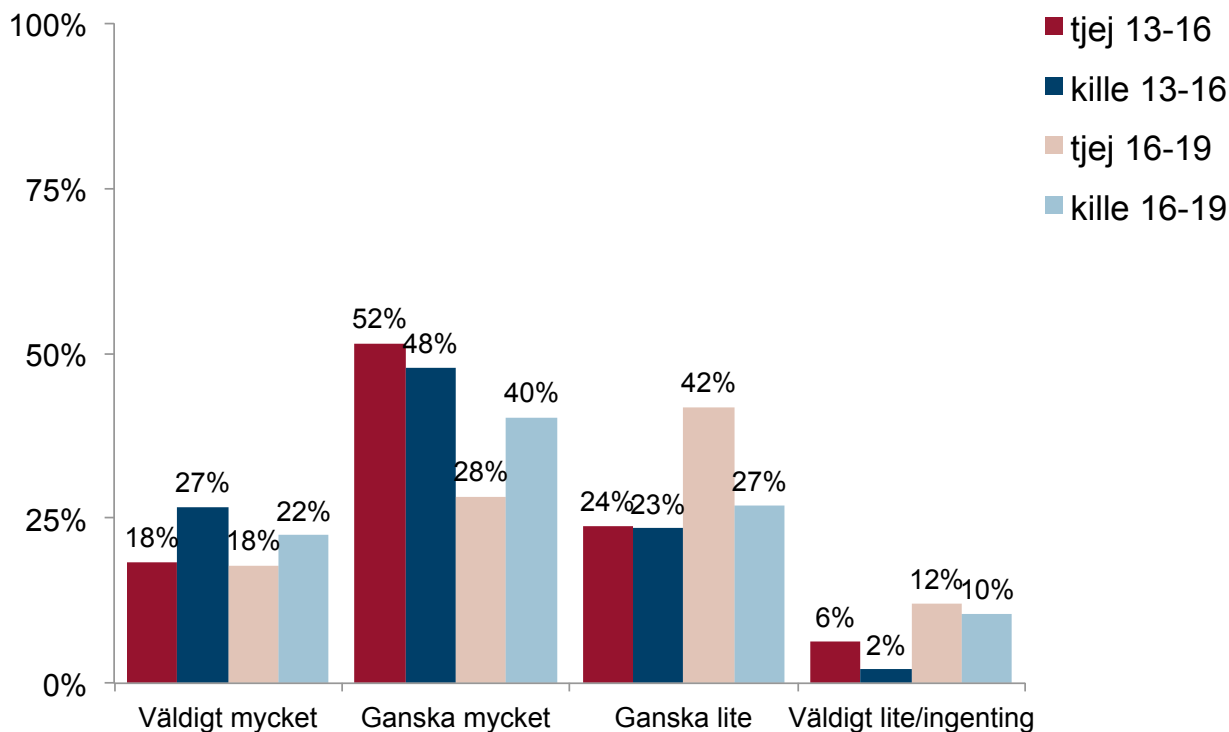
B0b. Andel nöjda med sin fritid: Jämförelse över tid

När det handlar om utbudet av fritidsaktiviteter i kommunen eller hur mycket det finns att göra så ser vi att främst tjejerna på gymnasiet är mindre nöjda med fritidsutbudet än vad övriga är. Cirka hälften, 46% av gymnasieungdomarna svarar att det finns ganska lite eller väldigt lite/ingenting att göra, motsvarande andel bland högstadiungdomarna är 28%.

I jämförelse till rikssnittet framgår det att ungdomar i Svedala är precis lika nöjda med utbudet av fritidsaktiviteter, se tabell B1a.

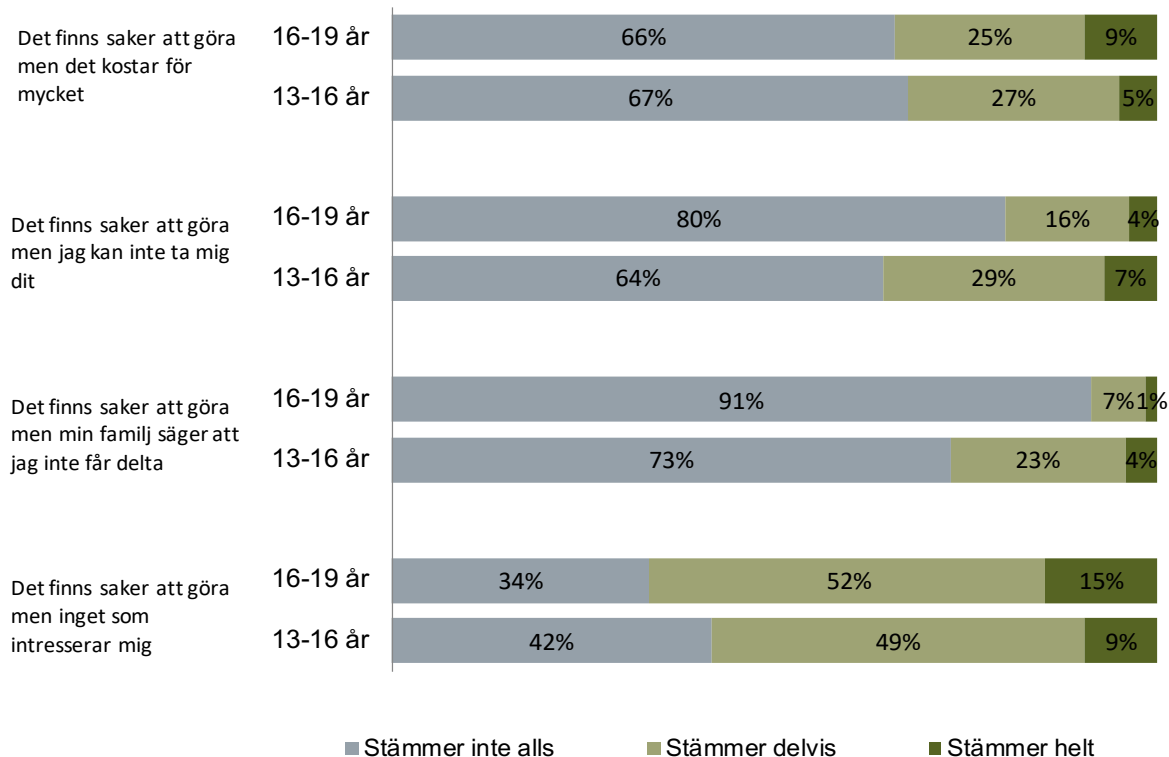
B1. Hur mycket eller lite tycker du att det finns att göra på fritiden?

B1a. Andel som svarat att det finns "väldigt mycket" eller "ganska mycket" att göra på fritiden: Jämförelse till rikssnittet

Svedala högstadiet	Riket högstadiet	Svedala gymnasiet	Riket gymnasiet
87%	88%	54%	54%

B2. Hur stämmer dessa påståenden in på dig?

B2a. Andel som svarat "stämmer inte alls" jämförelse till riksnittet

	Svedala högskolan	Riket högskolan	Svedala gymnasiet	Riket gymnasiet
Det finns saker att göra men inget som intresserar mig	42%	36%	34%	35%
Det finns saker att göra men min familj säger nej	73%	72%	91%	90%
Det finns saker att göra men jag kan inte ta mig dit	64%	61%	80%	60%
Det finns saker att göra men det kostar för mycket	68%	63%	66%	55%

Orsaker att avstå från fritidsaktiviteter

Ungdomarna fick ta ställning till några påståenden om fritidsutbudet. Resultaten utifrån dessa frågor kan hjälpa för att avgöra huruvida det finns några hinder som begränsar ungdomarnas fritid. Som det framgår i diagram B2 svarar en relativt hög andel (58 resp. 67%) att de instämmer helt eller delvis i att det finns saker att göra men inget som intresserar dem. En tredjedel av ungdomarna instämmer helt eller delvis i att det finns saker att göra men att de inte kan ta sig dit, troligtvis handlar detta om geografiska hinder som exempelvis avstånd eller avsaknad av kollektivtrafik. Vidare svarar var tredje ungdom på högskolan och nästan hälften av gymnasieeleverna att de helt eller delvis instämmer i att det finns saker att göra men att det kostar för mycket.

Vad ungdomarna gör och hur ofta

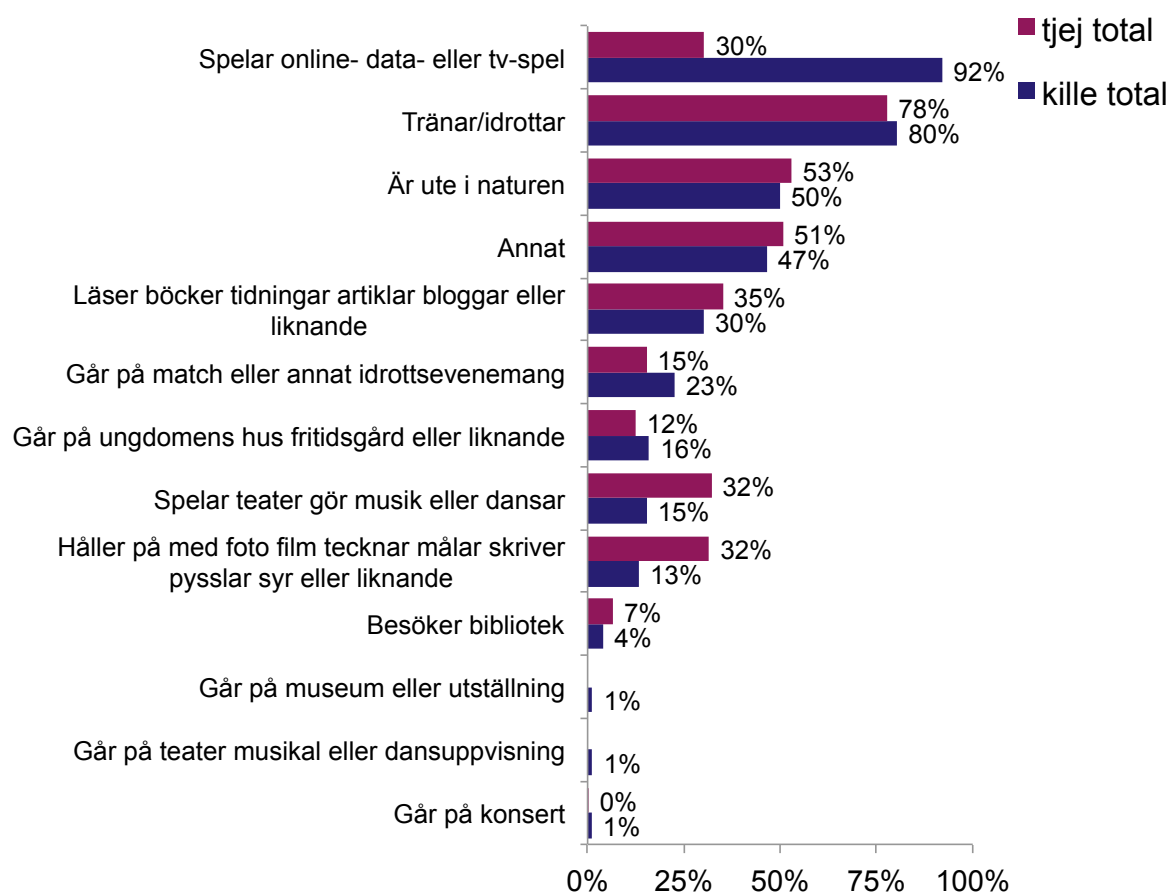
I diagram B3 redovisas vilka aktiviteter ungdomarna regelbundet (minst en gång i veckan) sysselsätter sig med. Vad som framgår är att en hög andel, 4 av 5, av både killar och tjejer tränar eller idrottar minst en gång i veckan. Hälften, både bland tjejer och killar, svarar att de är ute i naturen minst en gång i veckan.

Vad gäller data- tv- eller onlinespel svarar 92% av killarna, att de spelar minst en gång i veckan. Motsvarande siffra för tjejerna är 30%. Tjejer svarar däremot i högre grad än killar att de spelar teater/gör musik eller dansar. Tjejer håller även på med foto, film, målar, skriver el pysslar i något högre grad än vad killar gör.

De som svarade "annat" har i fritext bland annat nämnt att de tittar på serier/film, umgås med vänner/familj och pluggar.

Resultatet i Svedala (om vad ungdomarna gör minst en gång i veckan) är likt rikssnittet för Lupp, se tabell B3a på följande sida. En något mindre andel i Svedala är ute i naturen, både i högstadiet och gymnasiet. Andelen killar som tränar minst en gång i veckan har minskat medan andelen tjejer som gör detsamma har ökat sedan 2016, se diagram B3b.

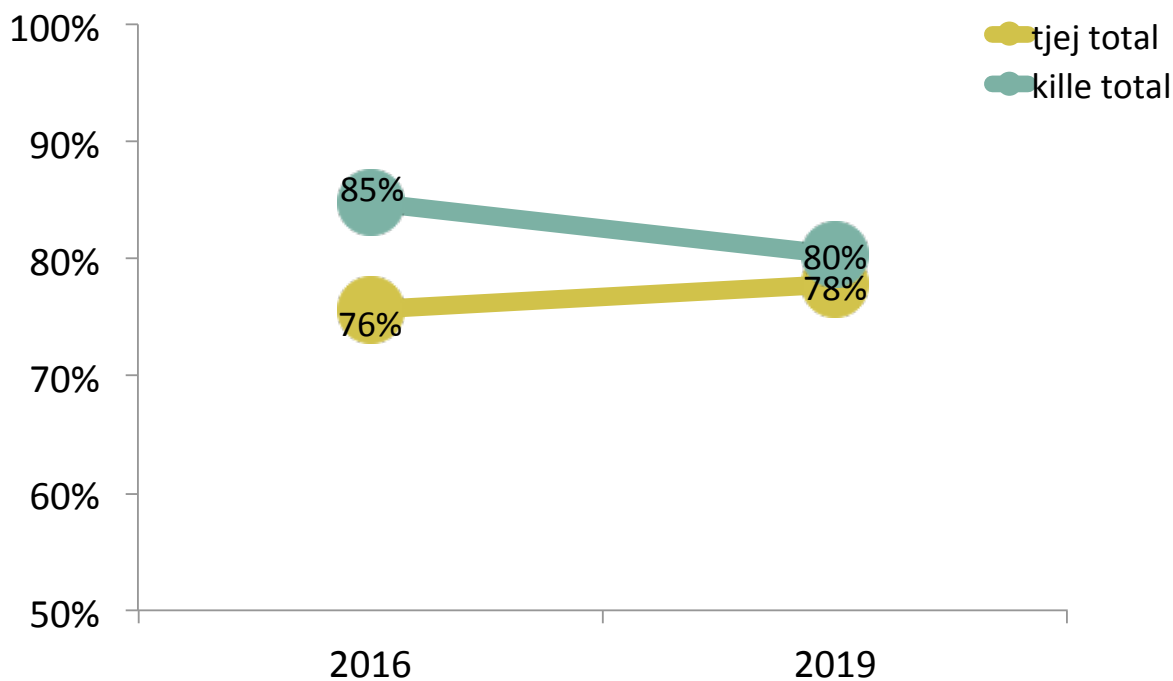
B3. Hur ofta gör du följande saker på din fritid? Andel som svarat "en gång i veckan" eller oftare

B3a. Fritidsaktiviteter minst en gång i veckan:

	Svedala högstadiet	Riket högstadiet	Svedala gymnasiet	Riket gymnasiet
Tränar/idrottar	80%	77%	72%	70%
Spelar teater, gör musik eller dansar	25%	22%	17%	18%
Håller på med foto, film, tecknar, målar, skriver, pysslar, syr eller liknande	24%	24%	17%	20%
Spelar online-, data- eller tv-spel	61%	63%	56%	52%
Läser böcker, tidningar, artiklar, bloggar eller liknande	32%	35%	34%	35%
Besöker bibliotek	5%	7%	7%	8%
Är ute i naturen	53%	59%	40%	46%
Går på ungdomens hus, fritidsgård eller liknande	16%	17%	10%	5%
Går på konsert	1%	1%	2%	2%
Går på teater, musikal eller dansuppvisning	0%	1%	2%	1%
Går på museum eller utställning	0%	1%	1%	1%
Går på match eller annat idrottsevenemang	18%	23%	21%	19%
Annat	48%	50%	48%	45%

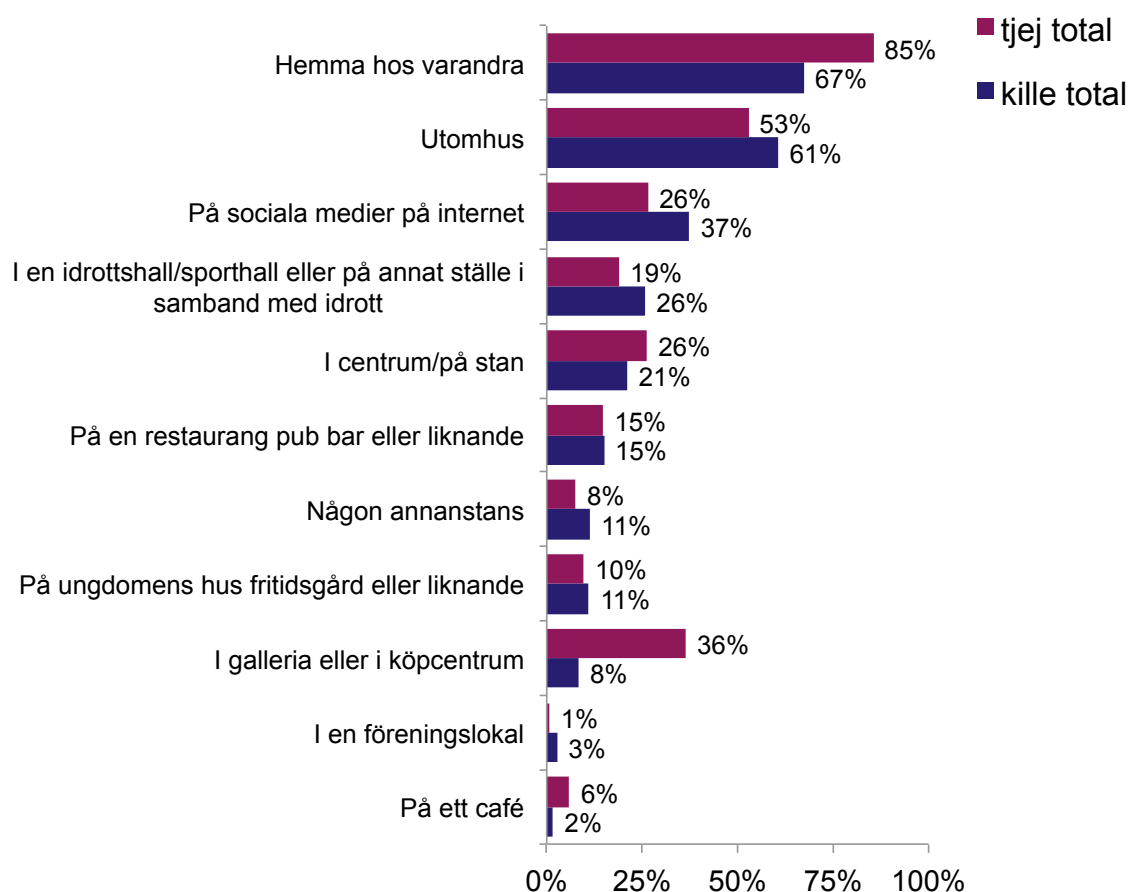
B3b. Andel som tränar och idrottar minst en gång i veckan: Jämförelse över tid

En hög andel, 85%, av tjejerna svarar att de brukar träffa sina kompisar hemma hos varandra. Bland killar är motsvarande andel 67%. Nästan lika många killar, 61%, svarar att de brukar träffas utomhus.

26–37% av ungdomarna anger att de brukar träffa sina kompisar på sociala medier. 36% av tjejerna brukar träffa vänner i galleria/köpcentrum, vilket endast 8% av killarna gör.

B4. När du träffar dina kompisar på fritiden, var brukar ni då vara?

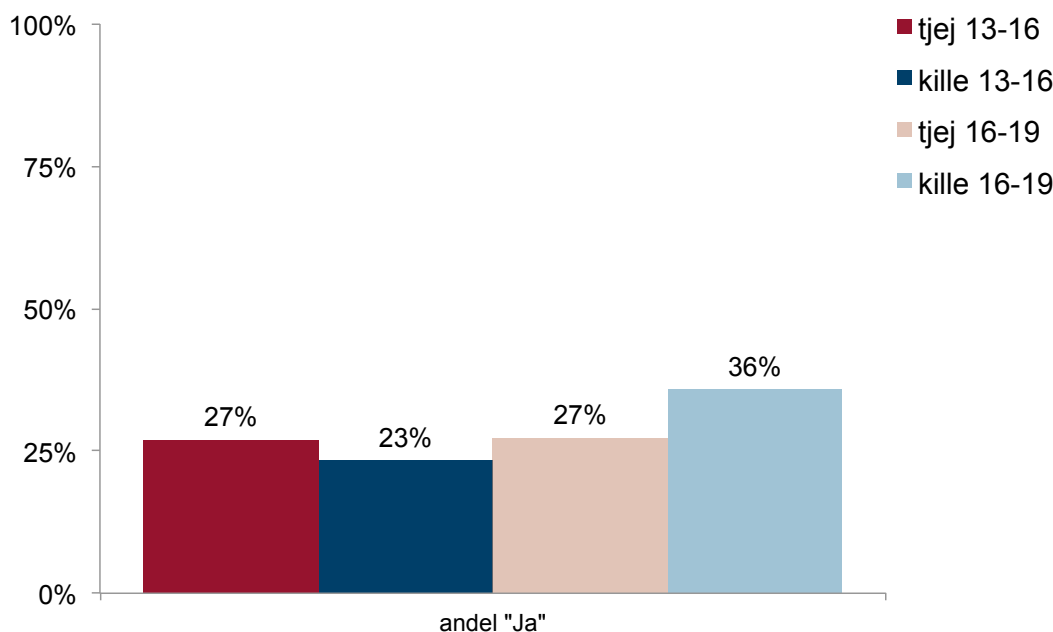

Saknas fritidsaktiviteter?

Ungdomarna svarade på en fråga om det saknas fritidsaktiviteter där de bor, se diagram B5 på följande sida. Killar på gymnasiet svarar i något högre grad än övriga att de saknar fritidsaktiviteter.

Vid en jämförelse till rikssnittet ser vi att högstadiungdomarna i Svedala saknar fritidsaktiviteter i ungefär samma grad som genomsnittet för Lupp 2019. Av gymnasieungdomarna i Svedala är det däremot en något mindre andel än genomsnittet för Lupp 2019 som har svarat att de saknar fritidsaktiviteter.

B5. Tycker du att det saknas fritidsaktiviteter där du bor?

B5a. Andel som saknar fritidsaktiviteter: Jämförelse till riksnittet

Svedala högstadiet	Riket högstadiet	Svedala gymnasiet	Riket gymnasiet
26%	29%	32%	40%

Vilka aktiviteter som saknas

B5b. Vad är det för fritidsaktiviteter du saknar?

Ungdomarna kunde även i fritext skriva vilka fritidsaktiviteter de saknar. Många nämner att de saknar ställen där de kan umgås med vänner (mötesplatser) eller olika idrotter eller sporter.

”Jag tycker att det saknas mer estetiska saker att göra. Till exempel finns det många olika atletiska saker att göra då det finns olika sorters idrottsföreningar men inte så mycket aktiviteter som innefattar musik, teater, målning etc..”

”Inomhus simmskola/badhus en ishall dessa två ställen intresserar mig och flera på min skola. Vi hade kunnat ha så mycket roligare här i svedala om dessa två sakerna fanns.”

”Det är jag inte säker på. Men jag tycker att det är svårt för ungdomar i min ålder (17) att hitta saker att göra. Jag tänker att fler fritidsgårdar borde vara tillgängliga med roliga aktiviteter som inte kostar så mycket.”

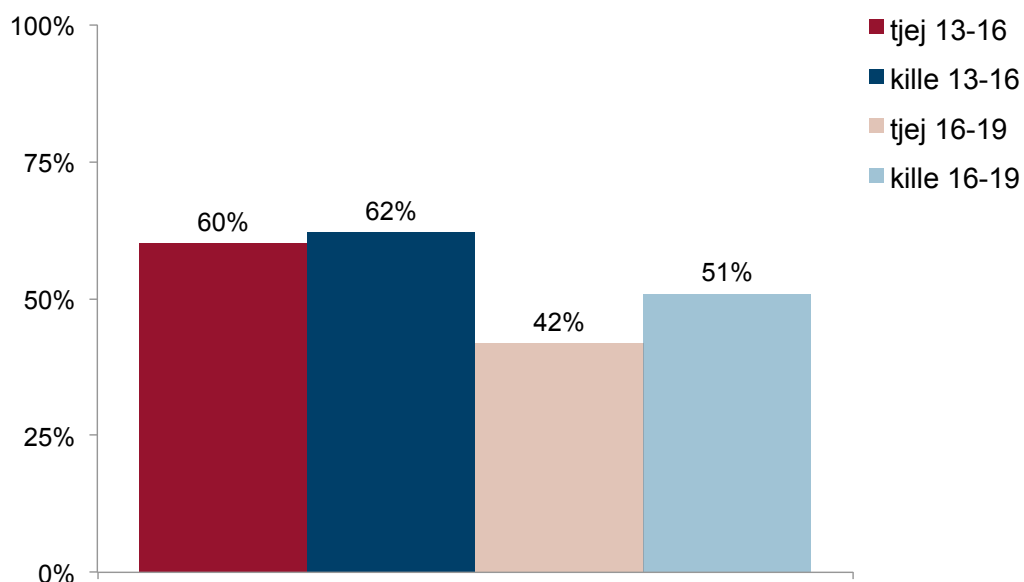
Medlemskap i föreningar

I Sverige har andelen unga som är medlemmar i en förening eller anger att de har ett intresse för ett föreningsmedlemskap minskat de senaste åren. Föreningslivet i Sverige når inte en lika stor andel unga som det tidigare gjort och unga är även i lägre utsträckning med i flera föreningar. Ju äldre undersökningsgruppen är bland 10–19 åringar, i desto högre grad gäller detta¹.

I Svedala svarar en andel om 60-62% av ungdomarna på högstadiet att de är medlemmar i någon förening. Bland gymnasieelever är andelen lägre. Endast 42% av tjejerna på gymnasiet är medlem i en förening.

På högstadiet i Svedala är andelen föreningsmedlemmar något högre än för riksnittet. På gymnasiet är dock ungdomarna i Svedala föreningsmedlemmar i samma grad.

B6. Är du medlem i någon förening? Andel ”ja”

B6a. Andel som svarat att de är föreningsmedlemmar: Jämförelse till riksnittet

Svedala högstadiet	Riket högstadiet	Svedala gymnasiet	Riket gymnasiet
61%	56%	47%	47%

¹ MUCF 2014: Fokus 14: Ungas fritid och organisering

Utbildning

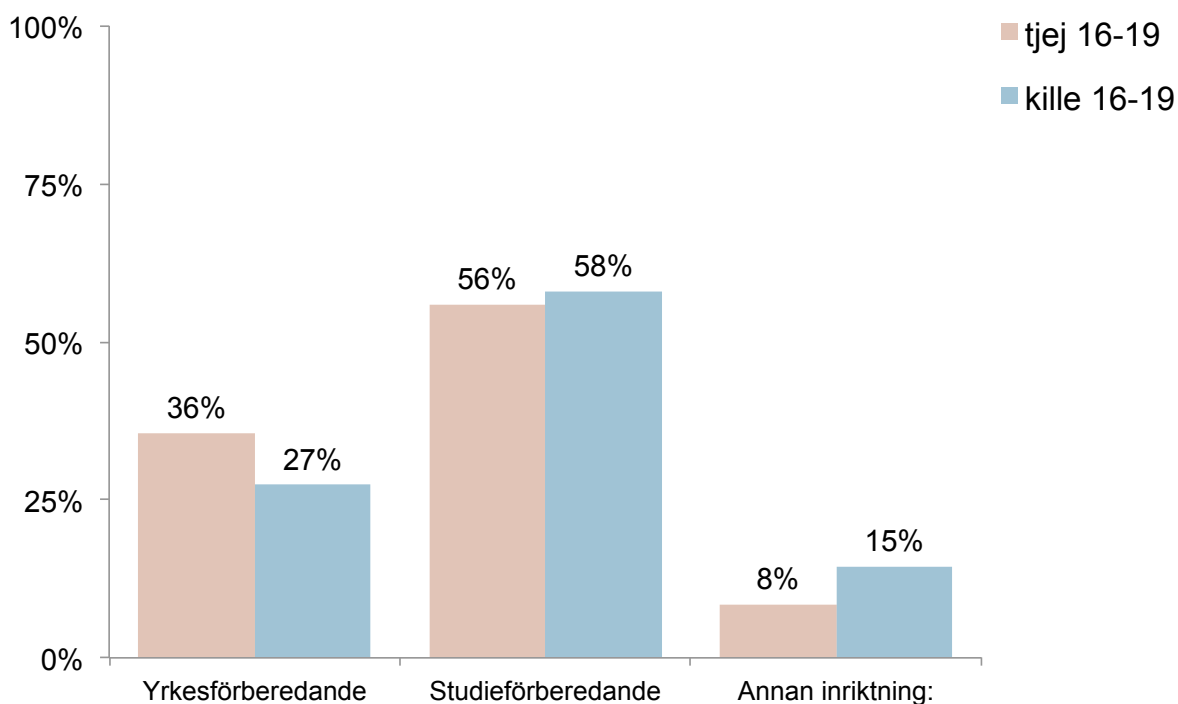
Enligt en forskningssammanställning av Skolinspektionen bygger framgångar i skolan och undervisningen bland annat på ett tydligt pedagogiskt ledarskap från lärarens sida, goda relationer mellan lärare och elever, samt att själva lärandemiljön i skolan är trygg och stödjande för eleverna¹. Det tas också upp att det behöver finnas tilltro till varje elevs förmåga samt att skolan måste anpassa undervisningen efter varje elev.

I Lupp-enkäten ställs en rad frågor om hur ungdomarna ser på sin skola – hur de trivs, hur de ser på undervisningen och skolmiljön samt övriga aspekter. Lupp-resultatet ger således värdefull information om elevernas syn på vissa aspekter, även om frågorna inte är heltäckande avseende skolan.

Programinriktning gymnasiet

I diagrammet nedan redovisas gymnasieelevernas programinriktning. En majoritet av både tjejer och killar läser på ett studieförberedande program.

C1. Vilken inriktning har ditt gymnasieprogram?

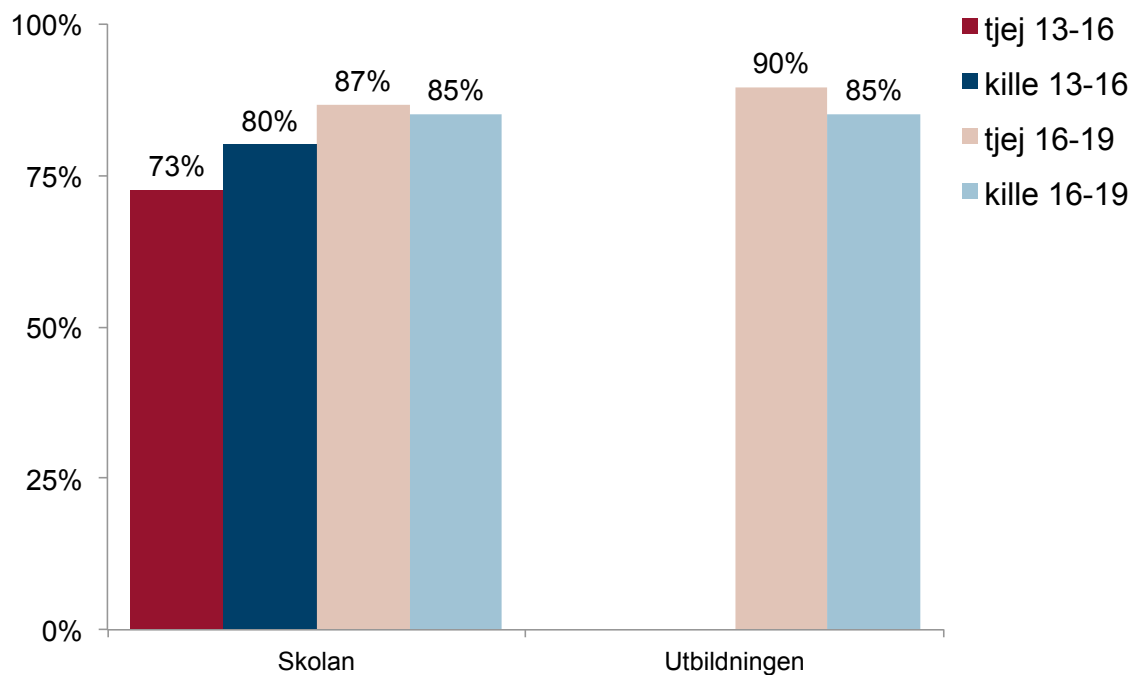
I Lupp-enkäten ställdes frågan om hur nöjd man är totalt sett med skolan till både högstadie- och gymnasieelever. Till gymnasieeleverna ställdes även en fråga om hur nöjd man är med sin utbildning. I diagram C2 nedan redovisas båda frågorna.

Mellan 73 och 87% av ungdomarna svarar att de är mycket eller ganska nöjda med skolan. Minst nöjda är tjejer på högstadiet. När det gäller utbildningen är mellan 85 och 90% av eleverna på gymnasiet mycket eller ganska nöjda.

Vid en jämförelse till rikssnittet är andelen nöjda ganska jämn. Jämfört med Svedalas resultat från 2016 har andelen nöjda i högstadiet minskat något.

C2. Hur nöjd är du med ditt liv när det handlar om följande?

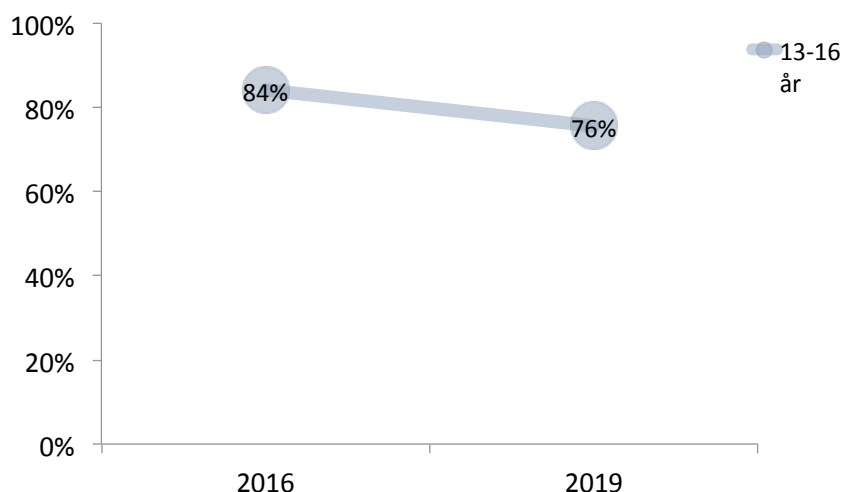
Andel "mycket nöjd" eller "ganska nöjd"

C2a. Andel nöjda med skolan och utbildningen: Jämförelse till rikssnittet

	Svedala högstadiet	Riket högstadiet	Svedala gymnasiet	Riket gymnasiet
Skolan	76%	78%	85%	82%
Utbildningen	-	-	87%	86%

C2b. Andel nöjda med skolan: Jämförelse över tid, högstadiet

Trivsel och stämning

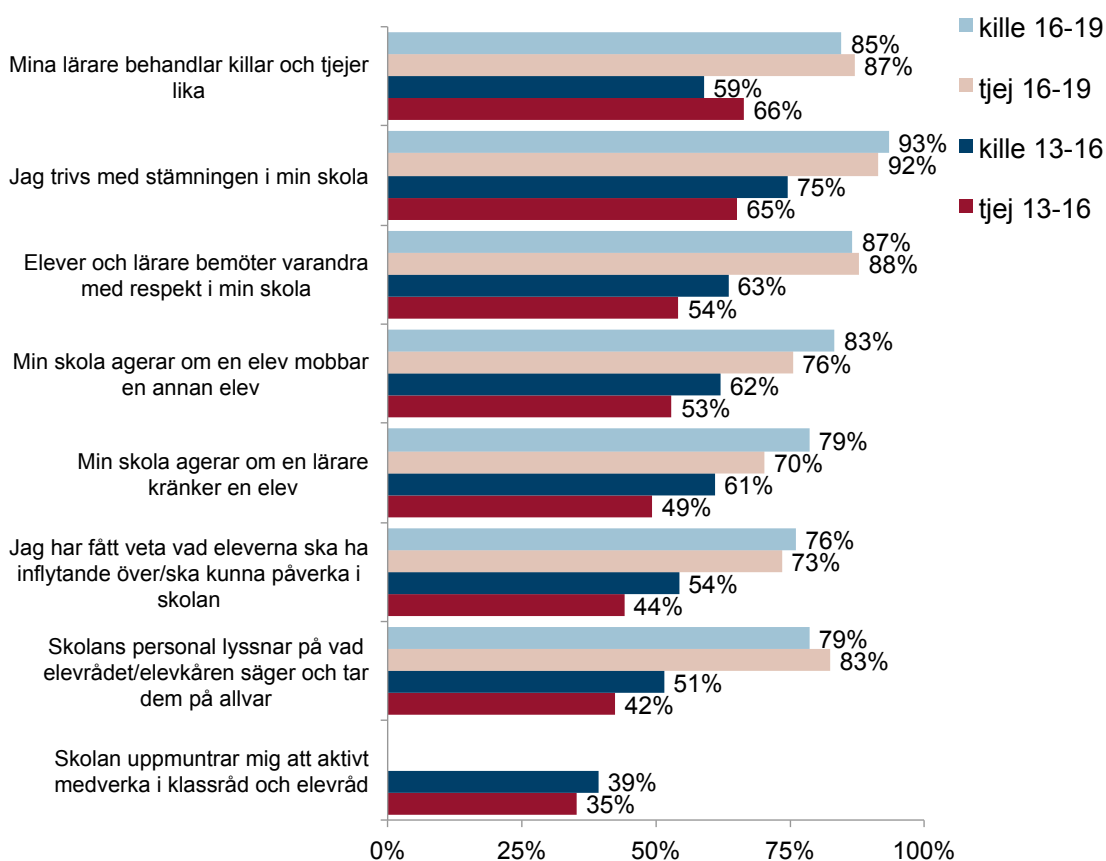
Hur elever trivs i skolan har ett nära samband med hur de upplever skolmiljön, men det har också ett samband med deras allmänna välbefinnande samt psykosomatiska hälsa¹.

I diagram C3 nedan redovisas andelen som instämmer helt eller till stor del i respektive påstående.

En andel om mellan 65-93% instämmer i att de trivs med stämningen på sin skola. Elever på gymnasiet trivs bäst, medan tjejer på högstadiet instämmer i lägre andel än övriga. Tjejer på högstadiet har generellt sett lägre instämmandegrad i alla påståenden bortsett från det att Mina lärare behandlar killar och tjejer lika, där killar på högstadiet instämmer i lägre grad än jämnåriga tjejer.

På följande sida redovisas Svedalas resultat och rikssnittet för lupp 2019. Färre i högstadiet i Svedala, jämfört med rikssnittet, har fått veta vad eleverna ska ha inflytande över, upplever att skolan lyssnar på dem eller att skolan uppmuntrar att medverka i klass-/elevråd.

C3. Hur tycker du att det stämmer in på hur det är på din skola? * Andel som svarat att de "stämmer helt" eller "stämmer till stor del"

***OBS!** Andelen som svarat "vet ej" är bortplockad ur redovisningen för C3a för att ge en mer rättvis bild av instämmandegraden. Andelen som svarat vet ej varierar stort i frågorna och är mellan 2-22 %.

Notera även att endast högstadieelever fick svara på frågan "Skolan uppmuntrar mig att aktivt medverka i klassråd och elevråd"

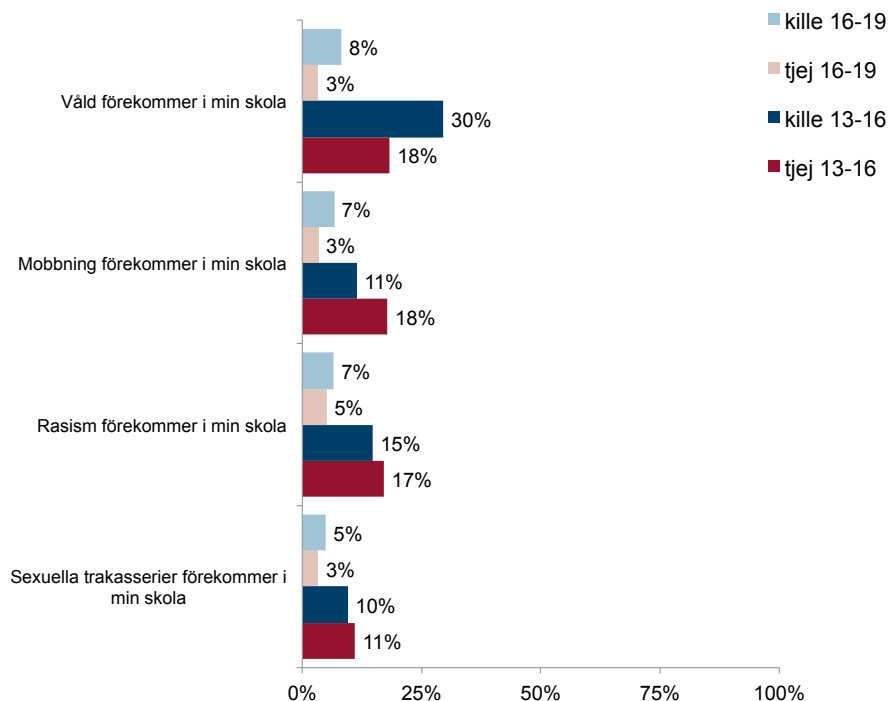
C3a. Andel som instämmer i påståenden om skolan: Jämförelse till rikssnittet*

	Svedala högstadiet	Riket högstadiet	Svedala gymnasiet	Riket gymnasiet
Jag trivs med stämningen i min skola	67%	71%	92%	83%
Min skola agerar om en elev mobbar en annan elev	57%	57%	78%	67%
Elever och lärare bemöter varandra med respekt i min skola	58%	61%	86%	80%
Min skola agerar om en lärare kränker en elev	54%	60%	73%	69%
Mina lärare behandlar killar och tjejer lika	62%	63%	85%	77%
Jag har fått veta vad eleverna ska ha inflytande över/ ska kunna påverka i skolan	48%	56%	74%	64%
Skolans personal lyssnar på vad elevrådet/elevkåren säger och tar dem på allvar	46%	54%	81%	59%
Skolan uppmuntrar mig att aktivt medverka i klassråd och elevråd	37%	45%		

***OBS!** Andelen som svarat "vet ej" är bortplockad ur redovisningen för C3a för att ge en mer rättvis bild av instämmandegraden

Ungdomarna fick även ta ställning till huruvida kränkande behandling förekommer på skolan. Vad som framgår är att en relativt hög andel av högstadieeleverna, främst killar, svarar att våld förekommer på deras skola, nivån är dock ungefär samma som för rikssnittet där 25% av killarna anger att det förekommer våld på skolan.

C3b. Hur tycker du att det stämmer in på hur det är på din skola? Andel som svarat "stämmer helt" eller "stämmer till stor del"

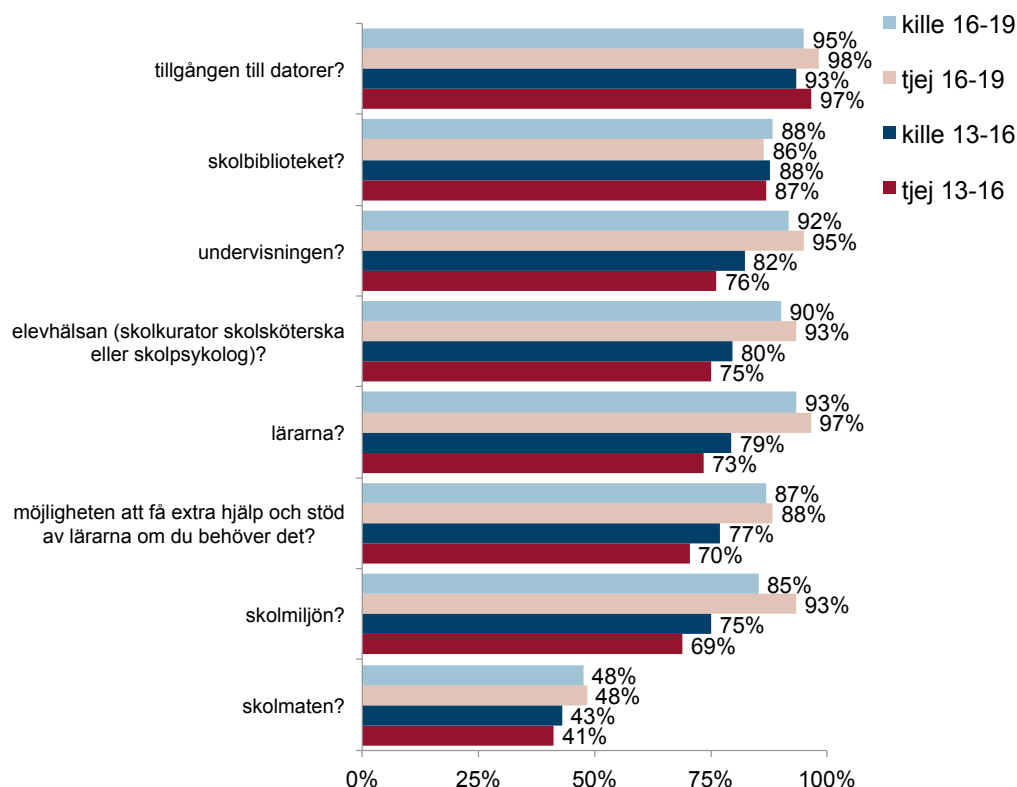
C3c. Andel som instämmer i att problem förekommer på skolan: Jämförelse till rikssnittet

	Svedala högstadiet	Riket högstadiet	Svedala gymnasiet	Riket gymnasiet
Mobbning förekommer i min skola	15%	18%	6%	10%
Rasism förekommer i min skola	16%	21%	7%	13%
Sexuella trakasserier förekommer i min skola	11%	10%	4%	7%
Våld förekommer i min skola	24%	25%	6%	10%

Omdöme skola

Lupp-enkäten innefattar även frågor om en rad centrala aspekter av ungdomarnas skolsituation, så som skolbiblioteket, skolmiljön, skolmaten, undervisningen, lärarna, elevhälsosvården, tillgången till datorer samt möjligheten att få extra hjälp eller stöd. Vad som framgår i diagram C4 är att en hög andel både i högstadiet och gymnasiet är nöjda med tillgången till datorer och skolbiblioteket. När det kommer till undervisningen, elevhälsan, lärarna, möjligheten att få extra hjälp och skolmiljön är eleverna på högstadiet nöjda i något lägre utsträckning. I tabell C4a ser vi att resultatet för Svedala ligger i linje med rikssnittet vad gäller skolsituationen. I högstadiet är dock eleverna i Svedala i högre grad nöjda med skolbiblioteket.

C4. Nu kommer några frågor om din skola. Vad tycker du om... Andel som svarat "mycket bra" eller "ganska bra"

C4a. Nu kommer några frågor om din skola. Vad tycker du om... Andel som svarat "mycket bra" eller "ganska bra" Jämförelse till rikssnittet

	Svedala högstadiet	Riket högstadiet	Svedala gymnasiet	Riket gymnasiet
skolmiljön?	71%	71%	89%	87%
skolbiblioteket?	87%	67%	88%	82%
skolmaten?	42%	42%	48%	49%
undervisningen?	79%	81%	93%	90%
möjligheten att få extra hjälp och stöd av lärarna om du behöver det?	73%	76%	87%	83%
elevhälsan (skolkurator, skolsköterska eller skolpsykolog)?	77%	78%	91%	87%
tillgången till datorer?	95%	91%	96%	94%
lärarna?	76%	79%	94%	91%

Elevinflytande

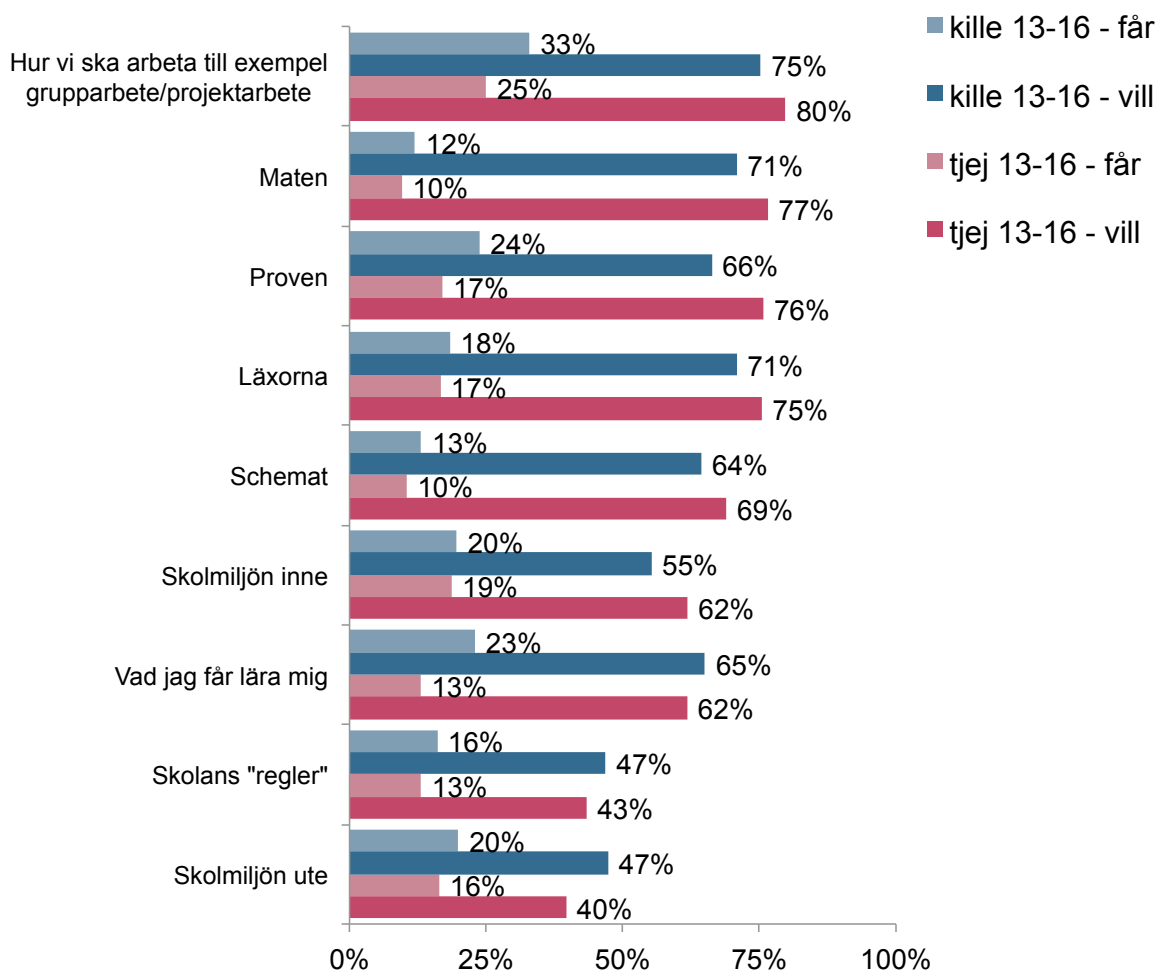
Lupp-enkäten innehåller ett antal frågor som rör elevinflytande. Ungdomarna svarade på frågor om hur mycket de skulle vilja vara med och bestämma om i skolan samt hur mycket de anser att de får bestämma i dagsläget. Skolverket påpekar att det finns ett tydligt samband mellan elevers möjlighet till delaktighet och inflytande samt kunskapsresultat och välmående i skolan. I en utredning från 2009¹ framgår det att ju mer inflytande en elev upplever att den har om en aspekt, desto mer positivt ser eleven på den aspekten i skolan. Med andra ord korrelerar möjligheter till inflytande med nöjdhet.

I klassrummet är elevernas möjligheter att påverka beroende av lärarens inställning. Elevrådets möjlighet att påverka beslut som rör hela skolan beror på skolledningens inställning och vilka strukturer som finns för elevinflytande på skolan.²

I Svedala ser vi att andelen unga som vill påverka är hög både på högstadiet (se diagram C5a) och på gymnasiet (se diagram C5b på följande sida). Tjejer i både högstadiet och gymnasiet svarar att de vill påverka om olika saker i något högre grad än killar. På gymnasiet svarar killar i något högre grad än tjejer att de får vara med och påverka om olika saker. På högstadiet anser killar och tjejer i ungefär lika stor grad att de får vara med och bestämma.

Skolmaten och schemat är det som ungdomarna i lägst grad anser att de får vara med och bestämma om idag.

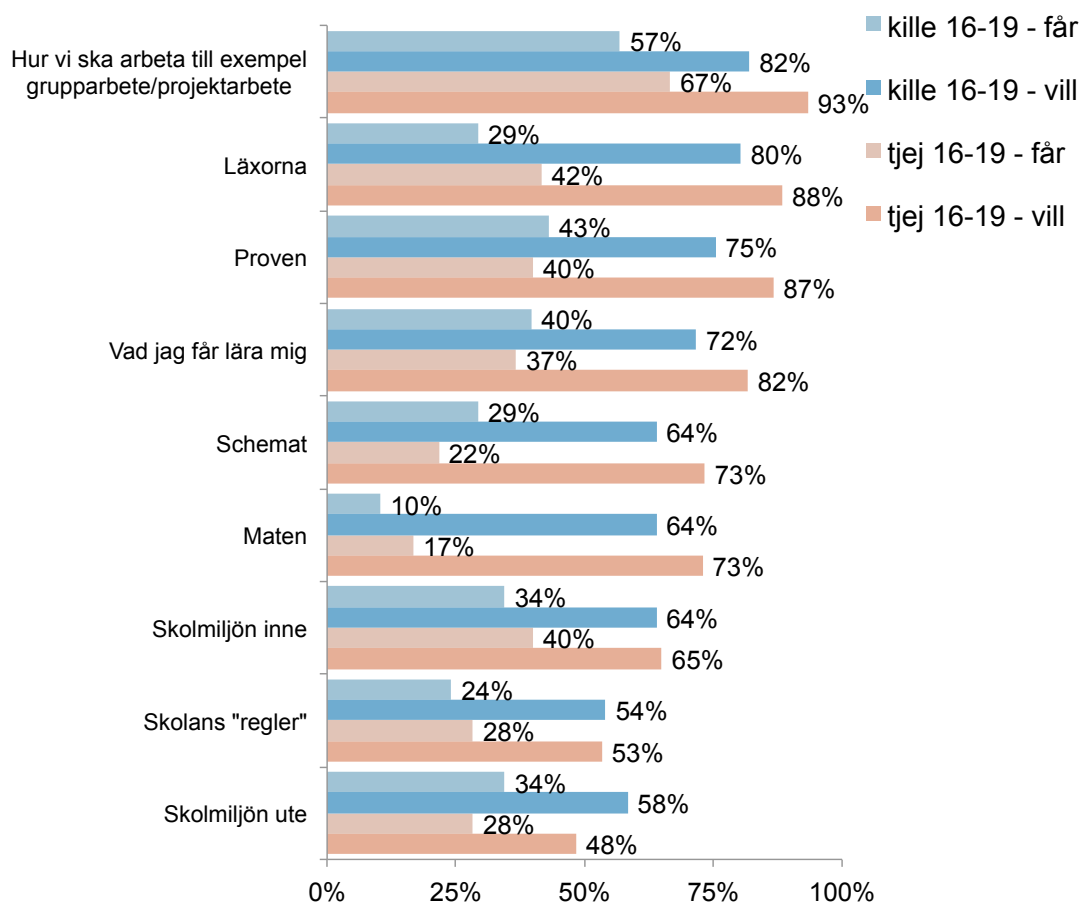
C5a. Högstadiet: Hur mycket eller lite vill/får du som elev vara med och bestämma om följande? Andel som svarat "väldigt mycket" eller "ganska mycket"

1 SOU 2009:64 Flickor och pojkar i skolan - hur jämställt är det?

2 Rädda Barnen 2008: Vems röst väger mest? Barn och vuxna om elevinflytande i skolan

**C5b. Gymnasiet: Hur mycket eller lite vill/får du som elev vara med och bestämma om följande?
Andel som svarat "våldigt mycket" eller "ganska mycket"**

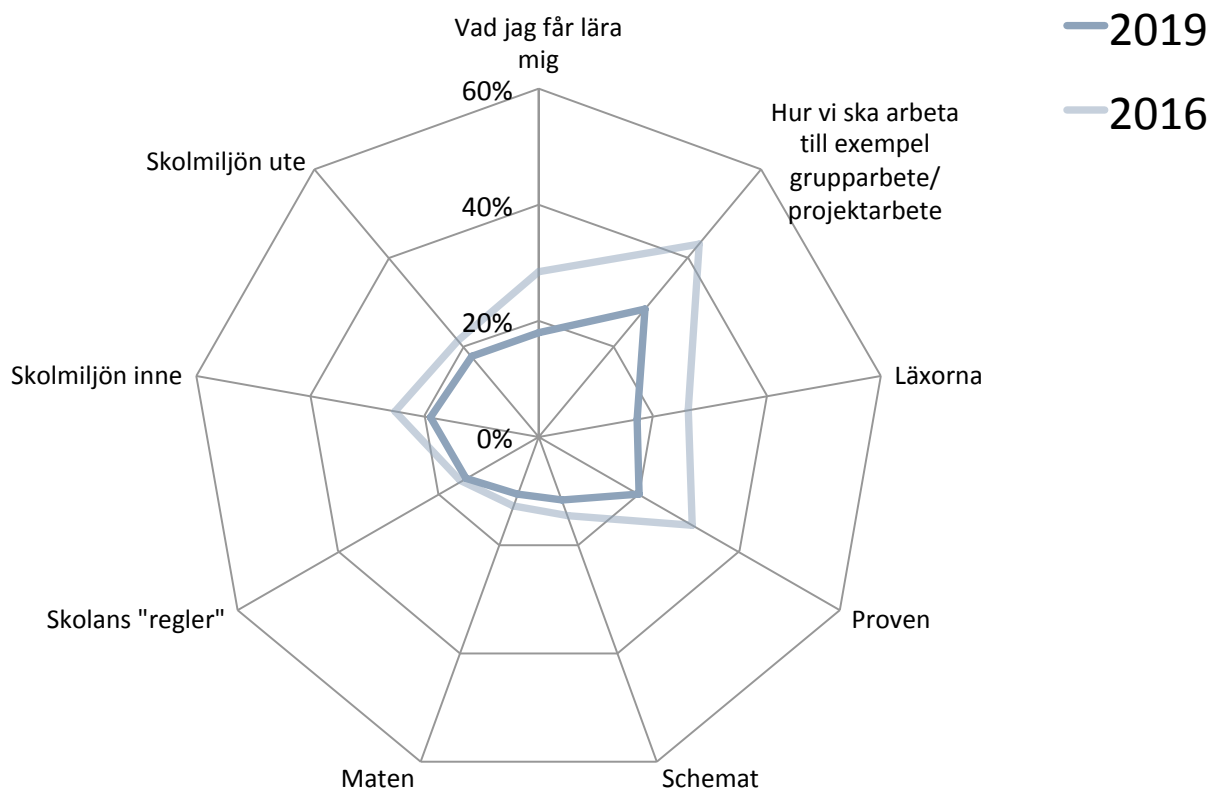

I tabell C6 nedan redovisas andelen som får vara med och påverka med en jämförelse till rikssnittet. Vad som framgår är att högstadieelever i Svedala i lägre grad än rikssnittet för Lupp 2019 svarar att de får vara med och bestämma om flera saker i skolan. Gymnasieeleverna i Svedala upplever däremot i högre grad än rikssnittet för Lupp 2019 att de får påverka.

C6: Andel som upplever att de får vara med och bestämma om följande: Jämförelse till rikssnittet

	Svedala högstadiet	Riket högstadiet	Svedala gymnasiet	Riket gymnasiet
Vad jag får lära mig	18%	28%	38%	33%
Hur vi ska arbeta, till exempel grupparbete/projektarbete	29%	35%	61%	50%
Läxorna	17%	23%	36%	31%
Proven	20%	24%	41%	34%
Schemat	12%	18%	26%	22%
Maten	11%	17%	13%	18%
Skolans "regler"	14%	22%	27%	25%
Skolmiljön inne	19%	28%	38%	28%
Skolmiljön ute	18%	26%	32%	24%

C6a: Andel som vill vara med och bestämma om följande: Jämförelse över tid, högstadiet

Den svenska skolan har som uppdrag att minska betydelsen av bakgrund för eleverna. I läroplanen finns utskrivet att läraren ska sörja för att eleven: "utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga."¹ "Delaktighet i skolan är centralt för alla elevers lärande och utveckling. Att elever ges förutsättningar att vara delaktiga i det sammanhang som skolan och utbildning utgör är av stor betydelse både för enskilda individer och för samhället. För elever bidrar delaktighet till viktiga komponenter för lärande, såsom exempelvis trygghet och motivation."²

Missnöje med skola: I Svedala är totalt 77 % av ungdomarna nöjda med skolan, och som visas i graf C2 är tjejer i högstadiet något mindre nöjda än övriga. Vid en fördjupning av vilka grupper som är mindre nöjda med skolan hittar man även andra skillnader. Till exempel är unga med någon typ av funktionsnedsättning eller med utomeuropeisk härkomst något överrepresenterade bland dem som är missnöjda med skolan.

Social kontext: Det är viktigt att ha i åtanke att en elev som svarat att den är missnöjd med skolan inte nödvändigtvis tänker på skolans lärouppdrag, utan det kan även handla om den sociala kontext skolan innebär. Bland dem som är missnöjda med skolan är 70 % ganska eller mycket nöjda med sina kompisar, jämfört med 94 % av övriga. De som inte trivs i skolan har i högre utsträckning varit utsatta för hot, våld eller sexuella övergrepp och känner sig generellt mindre trygga än övriga. De som inte trivs i skolan är också överrepresenterade vad gäller att ha varit utsatta för kränkande behandling (mobbing, trakasserier och utfrysning) men vet i lägre utsträckning var de ska vända sig om de mår dåligt eller blivit illa behandlade.

Inkludering och inflytande: De som är missnöjda med skolan upplever också att uppmuntran att vara delaktig i elev- eller klassråd är lägre än vad övriga upplever. Även hur mycket de får vara med att påverka i skolan skiljer sig mellan grupperna. De som är missnöjda upplever i lägre utsträckning att de får vara med att bestämma, samtidigt som viljan att vara med och bestämma är på liknande nivå som för övriga. Man känner även att man har sämre möjligheter att föra fram sina åsikter till kommunen. Intresset för omvärlden är dock ungefär samma för dem som är missnöjda med skolan och för dem som är nöjda.

Förtroende för vuxna: De som inte trivs i skolan har lägre förtroende för vuxna generellt. 54 % av de missnöjda svarar att de har litet eller mycket litet förtroende för vuxna i allmänhet, jämfört med 25 % av övriga. De upplever också elevhälsan och möjligheten att få hjälp vid behov som mindre bra än andra. 52 % är nöjda med lärarna, medan 86 % av dem som är nöjda med skolan också är nöjda med lärarna. I Friendsrapporten 2019 har man sett ett samband mellan elever som känner sig ensamma i skolan och lägre förtroende för vuxna.³

Framtid: Det är ingen skillnad i huruvida man tror att man kommer studera vidare efter gymnasiet eller inte mellan dem som är nöjda respektive missnöjda med skolan. Vad gäller framtidstro har en fjärdedel av dem som inte är nöjda med skolan en negativ framtidstro medan 6 % av dem som är nöjda med skolan är negativa.

Skola och psykisk hälsa: Är man missnöjd med skolan har man också i högre utsträckning psykosomatiska besvär än om man är nöjd, dessa besvär diskuteras mer specifikt i avsnittet om hälsa. Enligt en ny rapport från Folkhälsomyndigheten har man kunnat påvisa att inåtvända psykiska problem kan minska om skolan lär ut om psykisk hälsa, både vad det är och hur man kan bearbeta problem med den.⁴

1 Skolverket, Läroplanen Igr11

2 Skolinspektionen 2018: Delaktighet i undervisningen 2018, s. 4

3 Friends 2019: Friendsrapporten 2019, s. 21

4 Folkhälsomyndigheten 2020: Skolans betydelse för inåtvända psykiska problem bland skolbarn

Politik och samhälle

I utredningen "Låt fler forma samhället"¹ nämns att flera forskare har varnat för att stödet för demokratin och det politiska engagemanget bland unga i Sverige har sjunkit. Enligt vissa forskare har unga också lägre politisk kunskap, lägre politiskt intresse och mindre förtroende för de politiska institutionerna än tidigare generationer. I utredningen kommer man dock fram till att intresset och engagemanget hos unga har varit relativt stabilt över tid, liksom förtroendet för de politiska institutionerna och stödet för demokratis värdegrund. Det poängteras också att ungas avståndstagande från traditionella politiska arenor² inte behöver vara någonting som enbart är negativt. En del forskare menar att det kan vara tecken på en sund demokrati att man har ett kritiskt förhållningssätt.

Forskning visar också att unga är lika samhällsintresserade som vuxna. Däremot är förutsättningarna för unga att delta och påverka ofta sämre på grund av bland annat ålder, utbildning och erfarenhet. Trösklarna för deltagande kan vara högre då unga ofta har ett svagare politiskt kapital jämfört med vuxna³.

Intresse för olika frågor

Ungdomarna i Svedala svarade på frågor om hur intresserade de är av politik, samhällsfrågor i allmänhet och vad som händer i andra länder, se diagram D1 på följande sida. Är man intresserad är också sannolikheten större att man engagerar sig aktivt i samhället⁴.

Tjejer (totalt) och killar på högstadiet är främst intresserade av vad som händer i andra länder, där 2 av 3 anger att de är ganska eller mycket intresserade. Vad gäller politik är intresset lägre och den största skillnaden i intresse ses hos tjejer på högstadiet. Killar på gymnasiet är ungerfär lika intresserade av allt, mellan 42 och 45%.

Bland högstadieeleverna är man något mer intresserad av olika frågor jämfört med rikssnittet för Lupp.

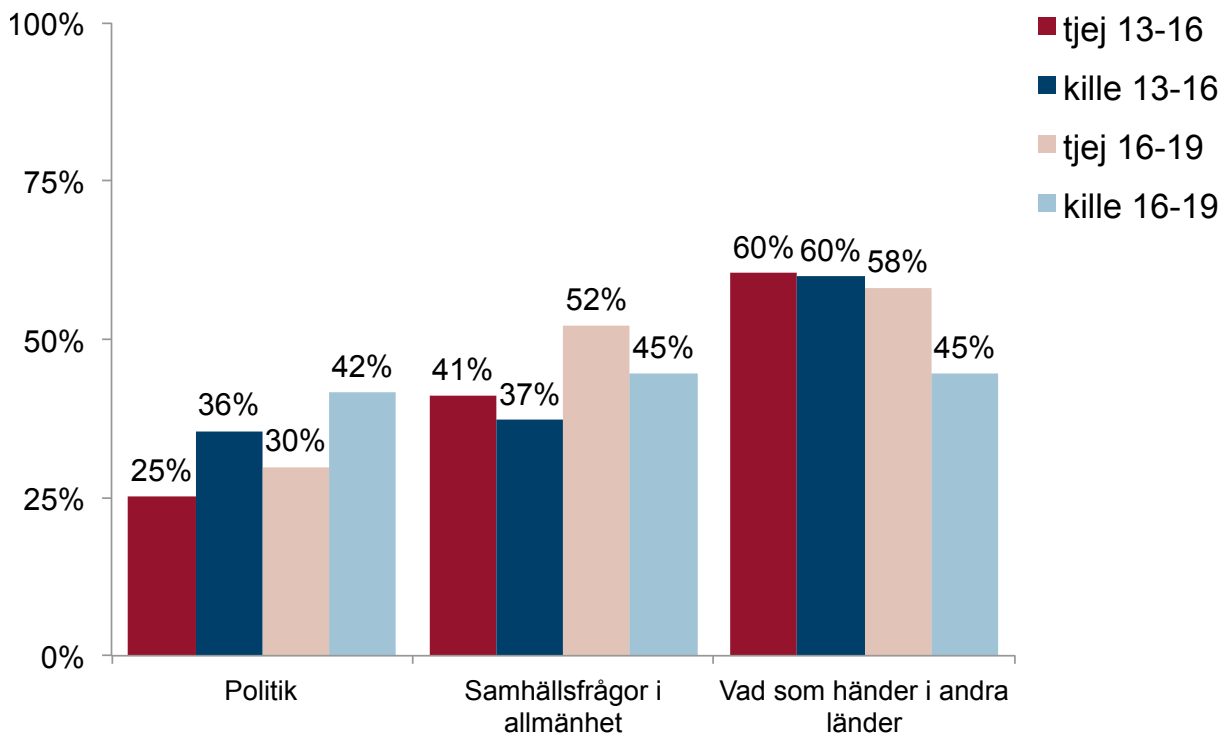
1 SOU 2016:5 "Låt fler forma framtiden" del A

2 Exempelvis är unga medlemmar i politiska partier i lägre uträkning än tidigare generationer

3 SKL 2014: Ungas inflytande och delaktighet

4 Amnå mfl. 2016

**D1. Hur intresserad är du av följande?
Andel som svarat "mycket intresserad" eller "ganska intresserad"**

D1a. Andel mycket eller ganska intresserade: jämförelse till rikssnittet

	Svedala högstadiet	Riket högstadiet	Svedala gymnasiet	Riket gymnasiet
Politik	30%	27%	37%	35%
Samhällsfrågor i allmänhet	39%	34%	50%	49%
Vad som händer i andra länder	60%	54%	53%	56%

Aktivt samhällsengagemang

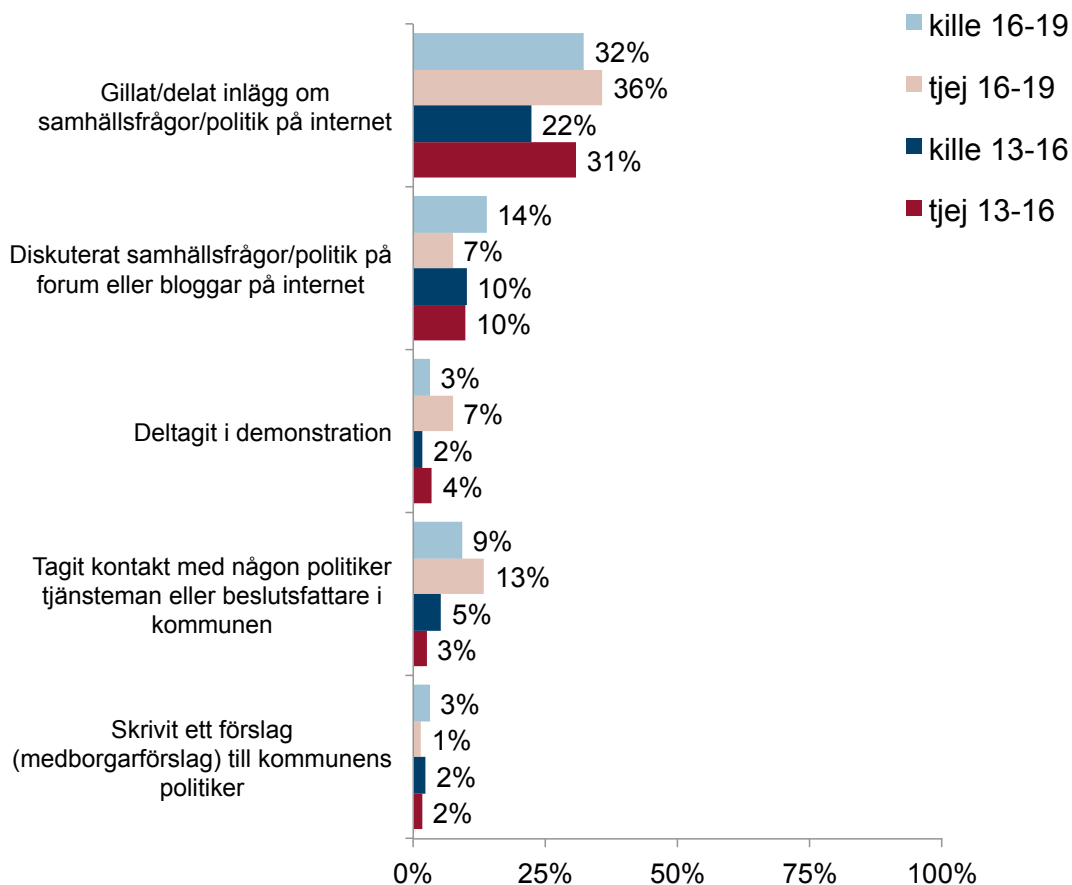
Formerna för det politiska engagemanget bland unga har som tidigare nämnts förändrats under senare år. Antalet unga som väljer att bli medlemmar i politiska partier och som är engagerade i de traditionella folkrörelseorganisationerna har minskat. Tidigare nämndes även att det inte nödvändigtvis behöver vara något negativt, men denna utveckling leder samtidigt till att färre unga får erfarenheter av den representativa demokratis beslutsprocesser, som exempelvis gemensamt beslutsfattande. Dessa erfarenheter är viktiga och ses som bidragande till känslan av delaktighet, tillhörighet och ansvarstagande¹.

I Lupp-enkäten ställs inte någon fråga om politiskt engagemang i partier, men däremot finns en fråga om ungdomarna gjort någon aktiv politisk handling under det senaste året. Vad som framgår i diagram D2 är att en andel mellan 20-36% har gillat eller delat ett inlägg om samhällsfrågor eller politik på internet. 14% av gymnasiekillarna svarar också att de har diskuterat samhällsfrågor eller politik på internet. Andelen högstadieelever som svarar detsamma är lägre, 10% och bland gymnasietjejerna är det 7%.

13% av gymnasietjejerna svarar att de tagit kontakt med någon politiker, tjänsteman eller beslutsfattare i kommunen det senaste året, vilket är den högsta andelen, bland gymnasiekillarna är det 9% och 3-5% bland dem på högstadiet.

¹ Kommittédirektiv 2014:111. Demokratisk delaktighet och inflytande över det politiska beslutsfattandet

**D2. Under de senaste 12 månaderna, har du gjort något av följande?
Andel som svarat ”ja”**

Vid en jämförelse till rikssnittet framgår det att resultatet i Svedala är ganska likt. I Svedala har dock gymnasieungdomarna i högre grad tagit kontakt med politiker, tjänsteman eller beslutsfattare i kommunen.

D2a. Andel som gjort följande de senaste 12 månaderna: Jämförelse till rikssnittet

	Svedala högstadiet	Riket högstadiet	Svedala gymnasiet	Riket gymnasiet
Tagit kontakt med någon politiker, tjänsteman eller beslutsfattare i kommunen	4%	5%	11%	7%
Skrivit ett förslag (medborgarförslag) till kommunens politiker	2%	3%	2%	2%
Deltagit i demonstration	3%	5%	5%	7%
Diskuterat samhällsfrågor/politik på forum eller bloggar på internet	10%	9%	12%	14%
Gillat/delat inlägg om samhällsfrågor/politik på internet	27%	25%	34%	32%

Möjligheter att påverka

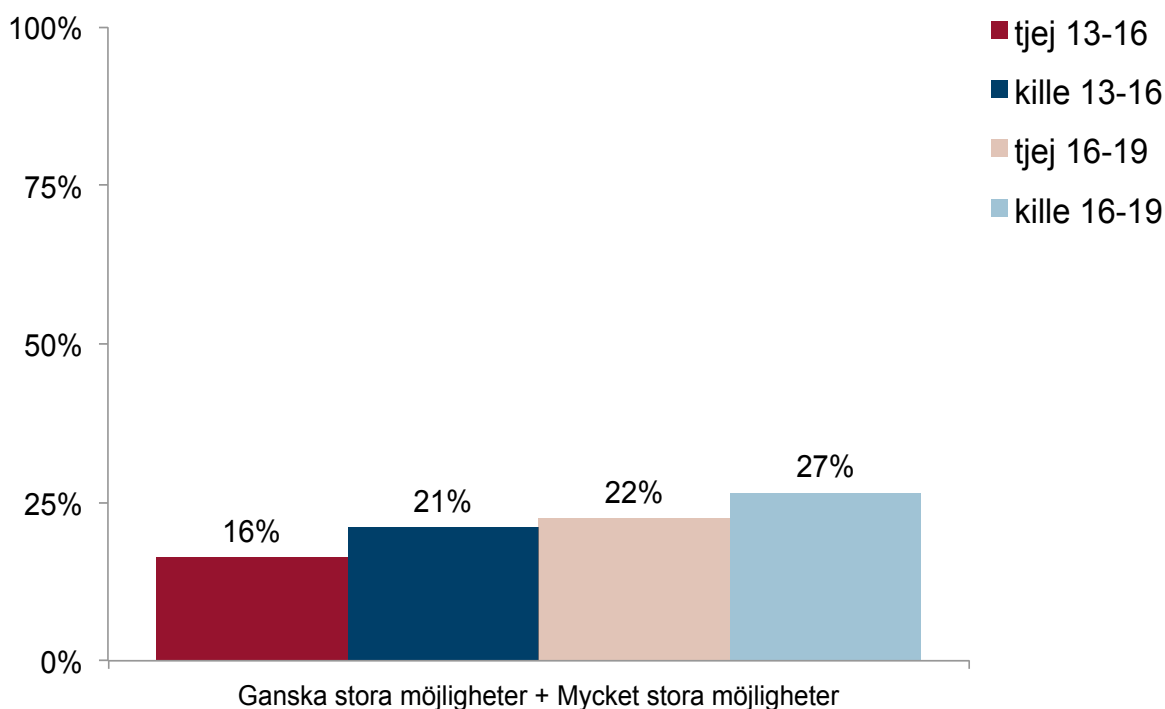
En viktig faktor för att kunna öka ungas delaktighet i kommunen och samhället är att unga faktiskt ser att de har möjligheter att få sin röst hörd.

Vad som framgår i diagrammet nedan är att andelen som ser positivt på sina egna möjligheter varierar en del. Bland gymnasiekillarna svarar 27% att de ser sig ha mycket eller ganska stora möjligheter att föra fram sina åsikter. Bland tjejerna i högstadiet är andelen klart lägre, 16%.

Killarna på högstadiet och tjejerna på gymnasiet ser ungefär lika positivt på sina möjligheter och 1 av 5 anser sig ha ganska eller mycket stora möjligheter att föra fram sina åsikter till dem som bestämmer i kommunen.

Resultatet i Svedala är likt rikssnittet för Lupp 2019, men gymnasieungdomarna anser i något högre grad att de har mycket eller ganska stora möjligheter att föra fram sina åsikter till dem som bestämmer i kommunen. Se tabell D3a.

D3. Vilka möjligheter har du att föra fram dina åsikter till dem som bestämmer i kommunen? Andel som svarat "mycket stora" eller "ganska stora" möjligheter

D3a. Andel som ser sig ha mycket eller ganska stora möjligheter: Jämförelse till rikssnittet

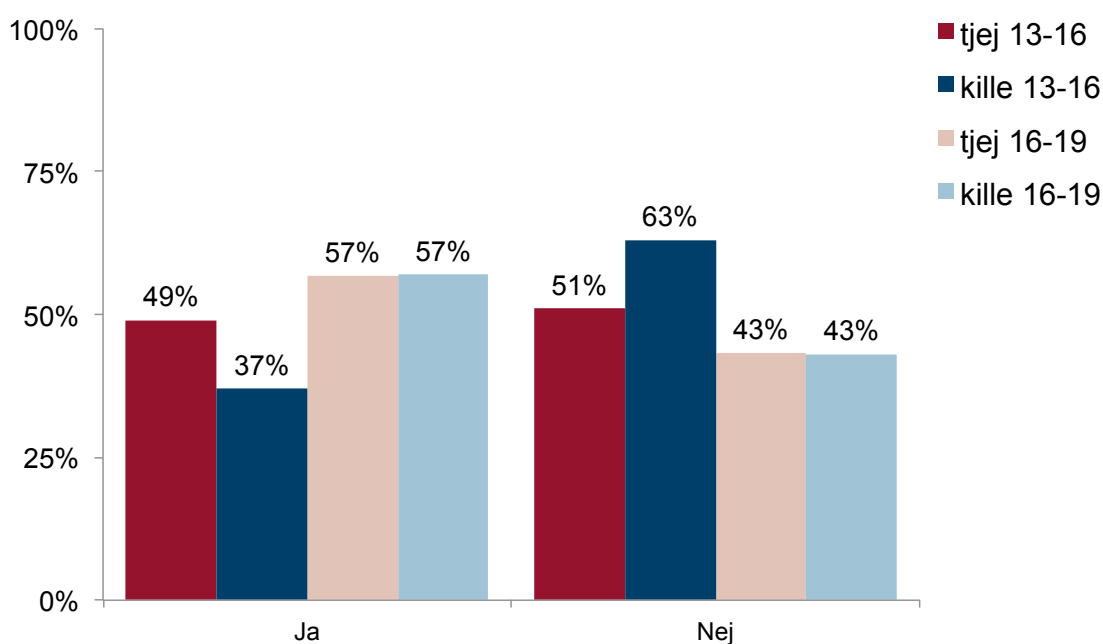
Svedala högstadiet	Riket högstadiet	Svedala gymnasiet	Riket gymnasiet
18%	20%	24%	19%

Vill vara med och påverka

Ungdomarna svarade på en fråga om de vill vara med och påverka i frågor som rör Svedala kommun. Vad som här framgår är att möjligheterna inte korrelerar med viljan att påverka. 57% av gymnasieeleverna svarar att de vill vara med och påverka. Bland högstadietjejerna är andelen som vill påverka 49%. Bland högstadiekillarna är andelen som vill påverka lägst, 37%.

Högstadiеundgomarna i Svedala vill vara med och påverka vad som händer i kommunen till samma andel som rikssnittet. Även nivån för gymnasieungdomarna ligger i linje med rikssnittet, om än marginellt högre.

D4. Vill du vara med och påverka i frågor som rör din kommun?

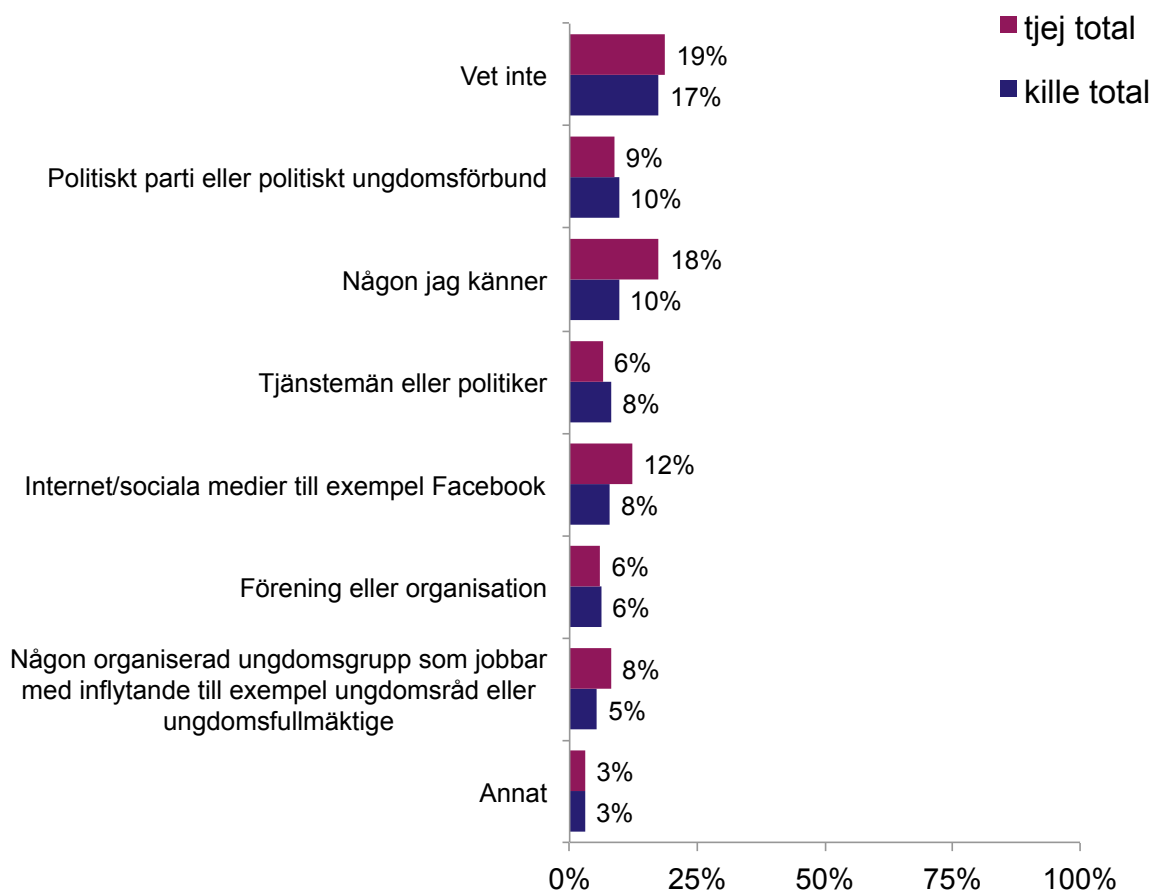
D4a. Andel som vill påverka i kommunen: Jämförelse till rikssnittet

Svedala högstadiet	Riket högstadiet	Svedala gymnasiet	Riket gymnasiet
43%	45%	56%	52%

De som svarade att de vill påverka i kommunen fick en följdfråga gällande vem de skulle vända sig till om de vill påverka något. 17-19% svarar att de inte vet vart de skulle vända sig. Därefter svarar störst andel att de skulle vända sig till någon de känner, vilket 18% av tjejerna och 10% av killarna svarar.

12% av tjejerna och 8% av killarna skulle vända sig till internet eller sociala medier om de vill påverka något och ungefär samma andel uppger att de skulle vända sig till ett politiskt parti eller ungdomsförbund, 9-10%.

D4b. Till vem eller vart vänder du dig om du vill påverka något i din kommun?
Besvarades endast av de som svarat att de vill påverka

D4c. Vad vill du påverka?

Ungdomarna som svarade att de ville påverka kunde även i fritext ta upp vad för typ av frågor de skulle vilja påverka. Flera ungdomar skriver att de vill påverka saker som rör skolan och lärare. Många nämner också att de vill påverka vilka aktiviteter som finns för unga i kommunen, exempelvis ungdomsgårdar. Flera nämner att de vill påverka miljön eller klimatet men även att de vill att det ska bli tryggare i Svedala.

”Skolmaten, skolanschema och hur vi lär oss saker.”

”Skolan. Utomhusmiljön. Belysningen utomhus på kvällen.”

”Se till så att alla får utbildade lärare i alla ämnena.”

”Mer polis i svedala”

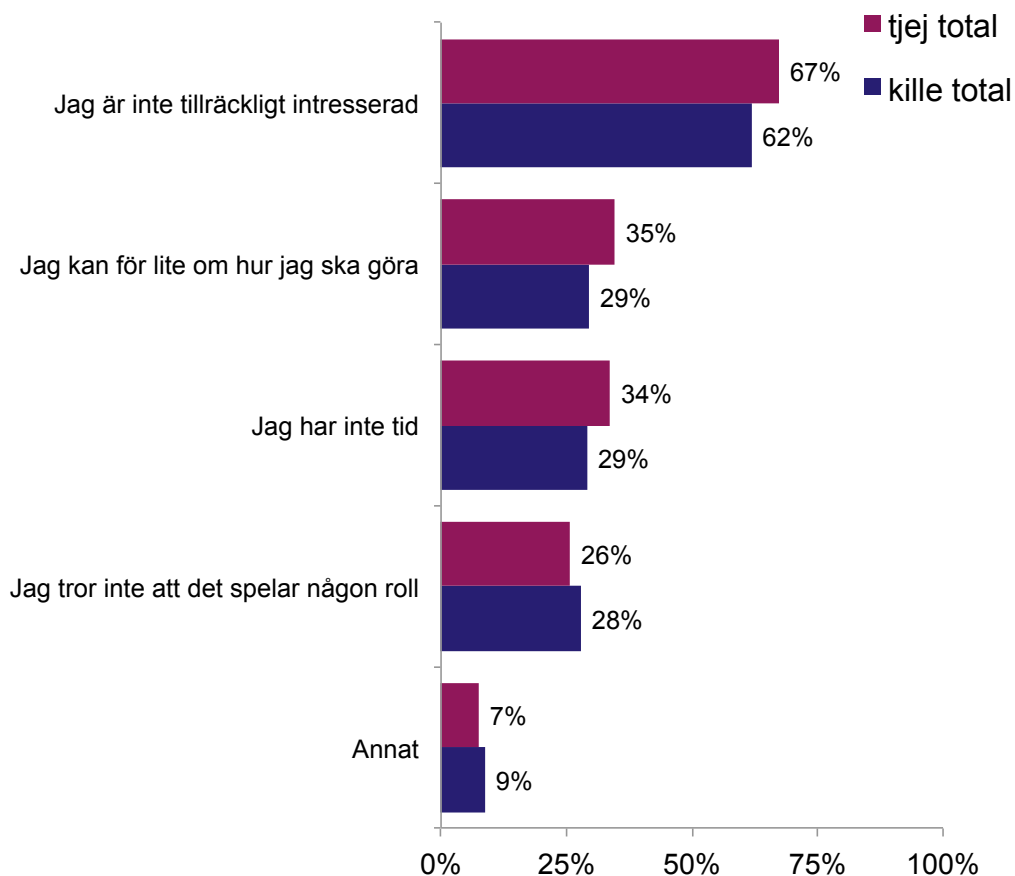
De som inte vill påverka

De som på fråga D4 svarade att de inte vill vara med och påverka i kommunen fick svara på en fråga om varför de inte vill det, se diagram D4d nedan.

Majoriteten svarar att de inte är tillräckligt intresserade, 62-67 %. Runt 30 % anger de olika övriga orsakerna, d.v.s. att man kan för lite om hur man ska göra, att man inte har tid eller att man inte tror att det spelar någon roll.

D4d. Vilken eller vilka är anledningarna till att du inte vill vara med och påverka?

Besvarades endast av de som svarat att de inte vill påverka

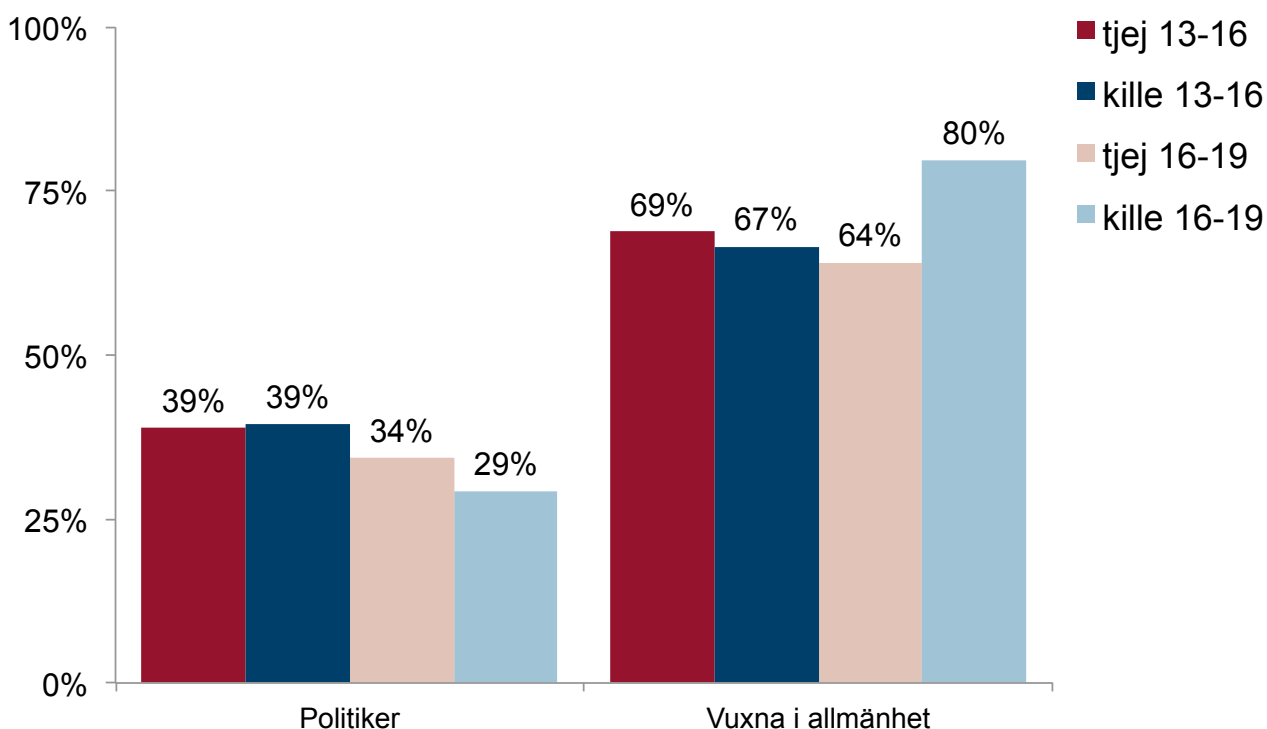

Förtroende för vuxna och politiker

Ungdomarna svarade på en fråga om hur stort förtroende de har för vuxna i allmänhet respektive politiker. Högst förtroende för vuxna har killar på gymnasiet, där 4 av 5 anger ett ganska eller mycket högt förtroende. För övriga är andelen mellan 64 och 69%. Förtroendet avseende politiker är lägre, lägst bland gymnasiekillarna med 29% och något högre bland högstadieeleverna med 39%.

Vid en jämförelse till rikssnittet framgår det att ungdomar i Svedala har ungefär samma nivå av förtroende för både vuxna och politiker. I diagram D5b på följande sida framgår att förtroendet för både politiker och vuxna i allmänhet har minskat sedan år 2016 bland de unga i Svedala.

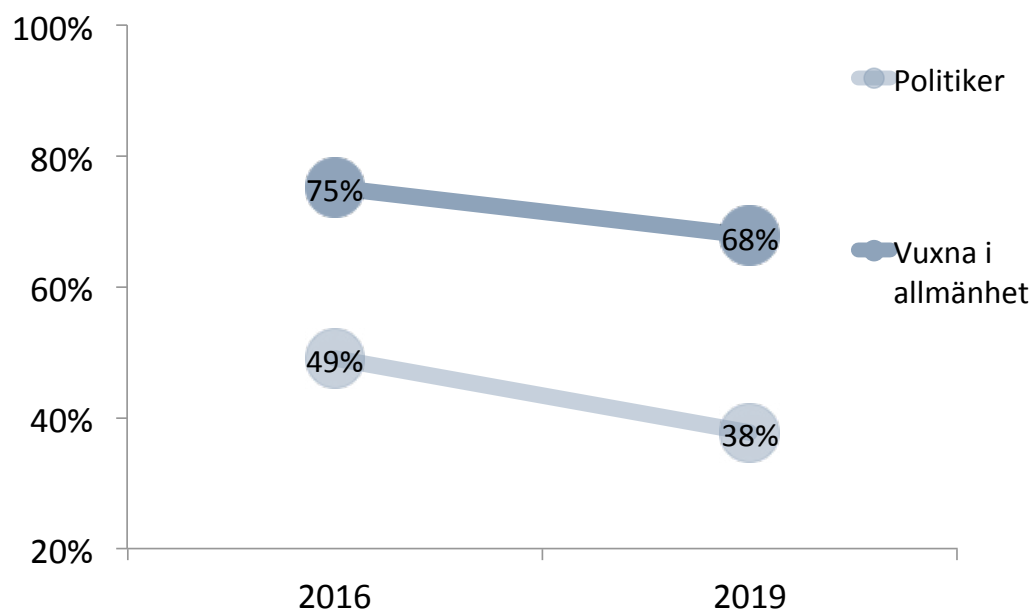
D5. Hur stort eller litet förtroende har du för följande vuxna personer? Andel som svarat "mycket stort" eller "ganska stort"

D5a. Andel med stort eller ganska stort förtroende för vuxna och politiker. Jämförelse till rikssnittet

	Svedala högstadiet	Riket högstadiet	Svedala gymnasiet	Riket gymnasiet
Politiker	39%	41%	32%	31%
Vuxna	67%	68%	71%	69%

D5b. Andel med stort eller ganska stort förtroende för politiker och vuxna i allmänhet: Jämförelse över tid

Ungas delaktighet i Svedala

Ett av de tre prioriterade områdena i de nationella ungdomspolitiska målen är ungas inflytande. Unga ska ha makt att forma sina liv och ha inflytande över samhällsutvecklingen. I Barnkonventionen¹, som är en naturlig utgångspunkt i barn- och ungdomsarbetet, berörs också frågor om barn och ungas rätt till åsikter och inflytande. Ungas delaktighet kan ses ur två viktiga perspektiv: resursperspektivet som utgår från att ungdomar är en resurs och kan bidra med erfarenheter och kunskaper samt medborgarperspektivet som utgår från att unga som medborgare har en rätt att vara med och påverka. Dessa perspektiv är viktiga då ungdomar under 18 år inte har samma formella rättigheter att påverka som äldre har. Eftersom ungas inflytande och delaktighet är ett speciellt intressant område i Svedala kommun har några av frågorna analyserats fördjupat.

Engagerade unga: totalt 9 % av ungdomarna i Svedala har genomfört minst en politisk handling/aktivitet det senaste året och samtidigt svarat att de vill påverka i kommunen och att de är intresserade av politik eller samhällsfrågor. Det är således en ganska liten grupp unga som kan klassificeras som engagerade och intresserade unga.

Unga med intresse och engagemang tenderar att vara mer missnöjda med några parametrar än övriga. Det gäller ekonomi och kompisar men även livet som helhet. De är också oroliga för familjens ekonomi i högre utsträckning än övriga. De unga som är engagerade och intresserade läser i högre utsträckning än övriga men tycker i lägre utsträckning att det finns mycket att göra på fritiden. 49 % av ungdomarna som räknas som engagerade svarar att de är nöjda med sin fritid, jämfört med 71 % av övriga.

Unga som vill påverka: En bredare definition av engagerade unga är att undersöka gruppen som svarar att de vill vara med och påverka frågor som rör deras kommun. 45 % av alla ungdomar ingår här. Det är en större andel tjejer än killar (56 % jämfört med 42 %) som vill vara med och påverka. De som vill påverka är i något högre grad medlem av någon förening, 64 % jämfört med 53 %.

Gruppen som vill vara med att påverka i kommunen har ett större generellt samhällsengagemang än övriga vad gäller politik, samhälle och vad som händer i omvärlden. Dessa ungdomar är också mer benägna att diskutera samhällsfrågor och dela politiska inlägg online än övriga. I något större mån än övriga upplever denna grupp att de har ganska eller mycket stora möjligheter att föra fram åsikter till dem som bestämmer i kommunen. 23 % svarar detta jämfört med 16 % bland dem som är mindre intresserade av att påverka.

Viljan att påverka och otrygghet: En större andel av gruppen som vill påverka i sin kommun än övriga har varit utsatta för otrygga situationer. 40 % svarar detta jämfört med 28 % bland dem som inte är intresserade av att påverka. Det är även en större andel i gruppen som vill påverka som blivit utsatta för kränkande behandling (mobbing, trakasserier och utfrysning): 36 % jämfört med 24 %. Vidare kan man se att de som vill påverka har sämre självskattad hälsa. Däremot är det ingen skillnad i framtidsynen mellan dem som vill påverka och andra.

Det finns en koppling mellan viljan att påverka i kommunen och viljan att vara med att bestämma på skolan. Bland den andel unga som svarar att de vill vara med och påverka i frågor som rör deras kommun uppger man även i högre utsträckning att man vill vara med och bestämma i skolan. Däremot upplever man inte i högre utsträckning att man får vara med och bestämma på skolan.

¹ FN:s konvention om barns rättigheter

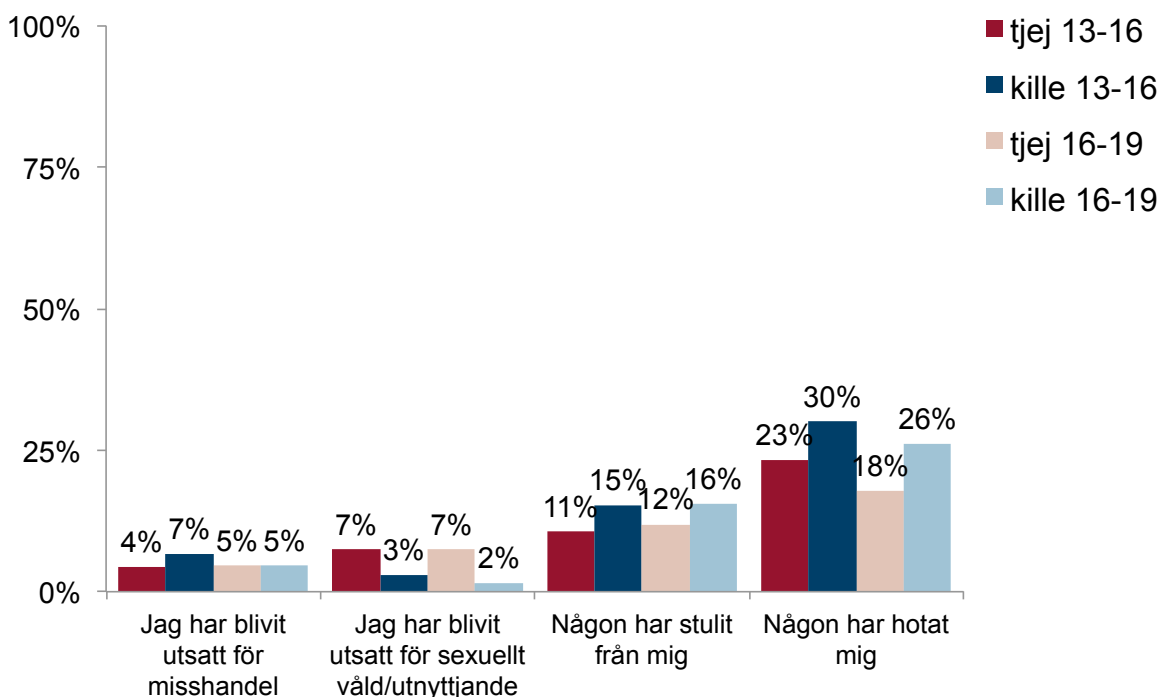

Att så många unga som möjligt får trygga uppväxtvillkor möjliggör en bra start i livet och goda möjligheter att utvecklas. Utsatthet för kränkande behandling påverkar hälsan och känslan av trygghet hos unga. MUCF konstaterar att en av de faktorer som påverkar ungas hälsa i störst utsträckning är om man under den senaste tiden har blivit utsatt för någon form av kränkande behandling, men även andra former av utsatthet tas upp (hot, misshandel, utnyttjande)¹. Otrygghet och utsatthet kan även påverka den utsattes möjligheter till kunskapsutveckling i skolan och således potentiellt påverka möjligheterna för individen i framtiden. Att få bukt med denna typ av problem är därmed viktigt ur flera perspektiv.

Utsatthet för brott och otrygga situationer

I enkäten ställdes en fråga om man har blivit utsatt för någon otrygg situation de senaste sex månaderna. Störst andel svarar att de har utsatts för hot, mellan 18 och 30% där killarna är utsatta i något högre utsträckning. Mellan 12 och 16% av ungdomarna har utsatts för stöld. Det framgår också att tjejer i högre grad än killar utsatts för sexuellt våld/utnyttjande. Vid en jämförelse till rikssnittet är andelen ungdomar utsatta för hot något högre i Svedala, i övrigt ligger man på samma nivåer som andra kommuner.

E1. Nu vill vi att du tänker tillbaka på de senaste sex månaderna. Har något av detta hänt dig? Andel som svarat "ja"

E1a. Har något av detta hänt dig? Andel som svarat "ja" Jämförelse till rikssnittet

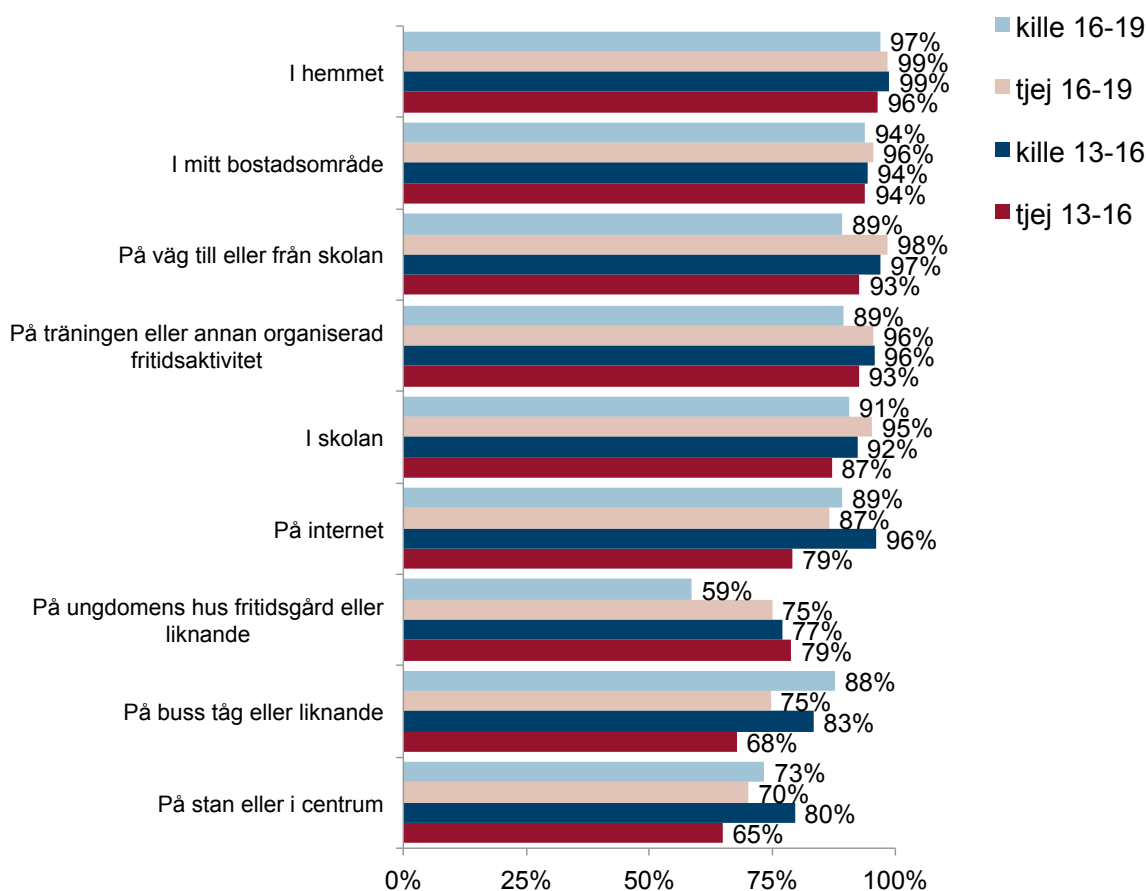
	Svedala högstadiet	Riket högstadiet	Svedala gymnasiet	Riket gymnasiet
Någon har hotat mig	27%	23%	22%	18%
Någon har stulit från mig	13%	16%	13%	13%
Jag har blivit utsatt för misshandel	6%	6%	5%	5%
Jag har blivit utsatt för sexuellt våld/utnyttjande	6%	5%	5%	5%

Trygghet

Ungdomarna fick svara på en fråga om hur trygga de upplever att de är på olika fysiska platser i kommunen och på internet. Som det framgår i diagram E2 nedan svarar en stor andel att de alltid eller oftast känner sig trygga hemma, i bostadsområdet, på väg till eller från skolan, på träningen och i skolan. Tryggheten är något lägre avseende fritidsgårdar, bussar/tåg, samt på stan/i centrum. Vad gäller dessa ställen svarar också tjejer i lägre grad än killar att de känner sig trygga, bortsett från fritidsgårdarna där det främst är gymnasiekillarna som i lägre utsträckning känner sig trygga. Vid en jämförelse till rikssnittet är Svedalas resultat väldigt likt.

E2. Hur ofta känner du dig trygg på följande ställen?*

Andel som svarat att de "alltid" eller "oftast" är trygga

*Siffrorna i diagrammet och tabellen ovan visar endast de som svarat på frågan, dvs. svarsalternativet "ej aktuellt" är borträknat. Andelen som svarat "ej aktuellt" på fritidsgårdsalternativet är 55%. Andelen som svarat vet ej på träning/fritidsaktivitet är 21%.

E2a. Andel som svarat att de oftast eller alltid känner sig trygga: Jämförelse till rikssnittet

	Svedala högstadiet	Riket högstadiet	Svedala gymnasiet	Riket gymnasiet
I hemmet	97%	97%	97%	97%
I mitt bostadsområde	94%	93%	94%	93%
På stan eller i centrum	72%	77%	71%	74%
På buss, tåg eller liknande	75%	79%	80%	81%
På internet	87%	88%	87%	89%
På väg till eller från skolan	94%	92%	91%	91%
I skolan	89%	89%	92%	93%
På träningen eller annan organiserad fritidsaktivitet	94%	91%	92%	93%
På ungdomens hus, fritidsgård eller liknande	77%	78%	64%	72%

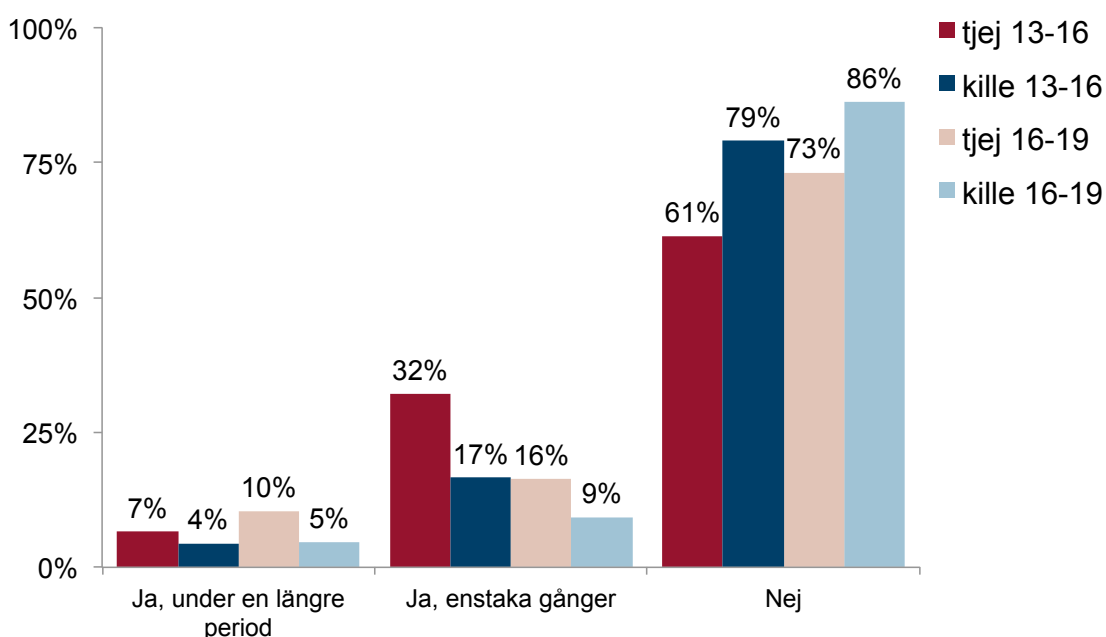
Kränkande behandling

I denna del redovisas frågor som rör utsatthet för mobbning och trakasserier. Som tidigare nämnt är utsatthet för mobbning något som tydligt påverkar hälsan. Vad som framgår är att en relativt hög andel av tjejer, främst på högstadiet, svarar att de utsatts för mobbning under en längre period eller enstaka gånger. Gymnasiekillarna svarar i lägst grad att de utsatts.

Andelen som utsatts för mobbning är på samma nivå bland ungdomarna i Svedala som för rikssnittet, se tabell E3a.

Som det framgår i diagram E3b på följande sida har majoriteten av de som utsatts svarat att det skett i skolan (78-81%).

E3. Under de senaste sex månaderna, har du blivit mobbad, trakasserad eller utfryst?

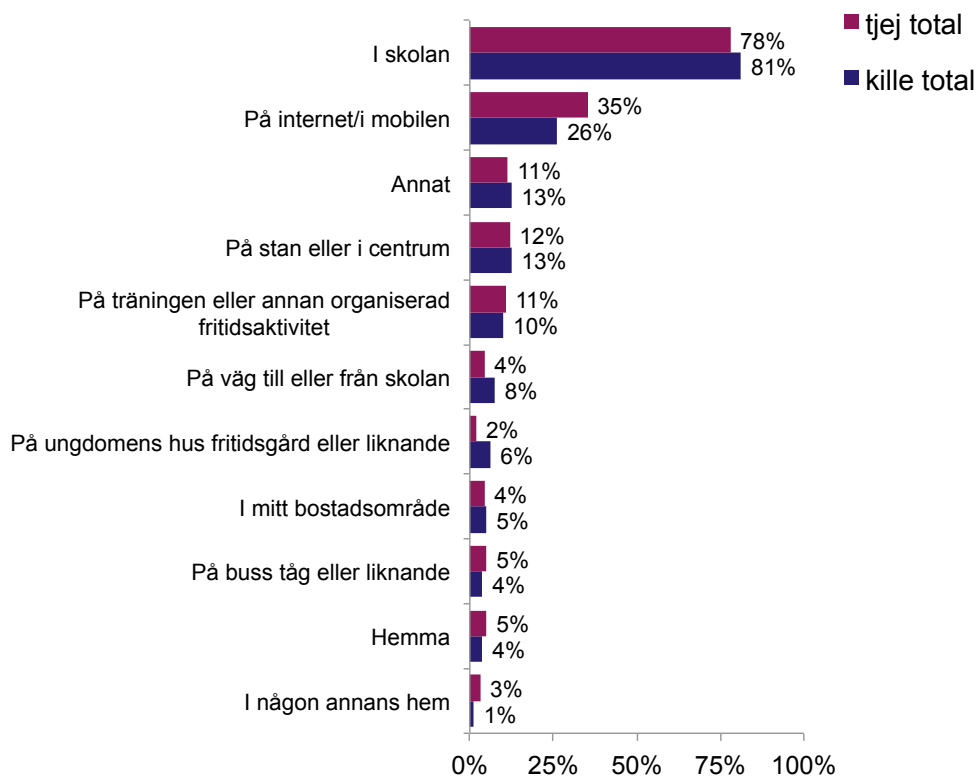

E3a. Andel som svarat ”ja, längre period” eller ”ja, enstaka gånger” på frågan om mobbning/trakasserier/utfrysning: Jämförelse till rikssnittet

Svedala högstadiet	Riket högstadiet	Svedala gymnasiet	Riket gymnasiet
31%	29%	22%	21%

E3b. Var blev du mobbad, trakasserad eller utfryst?

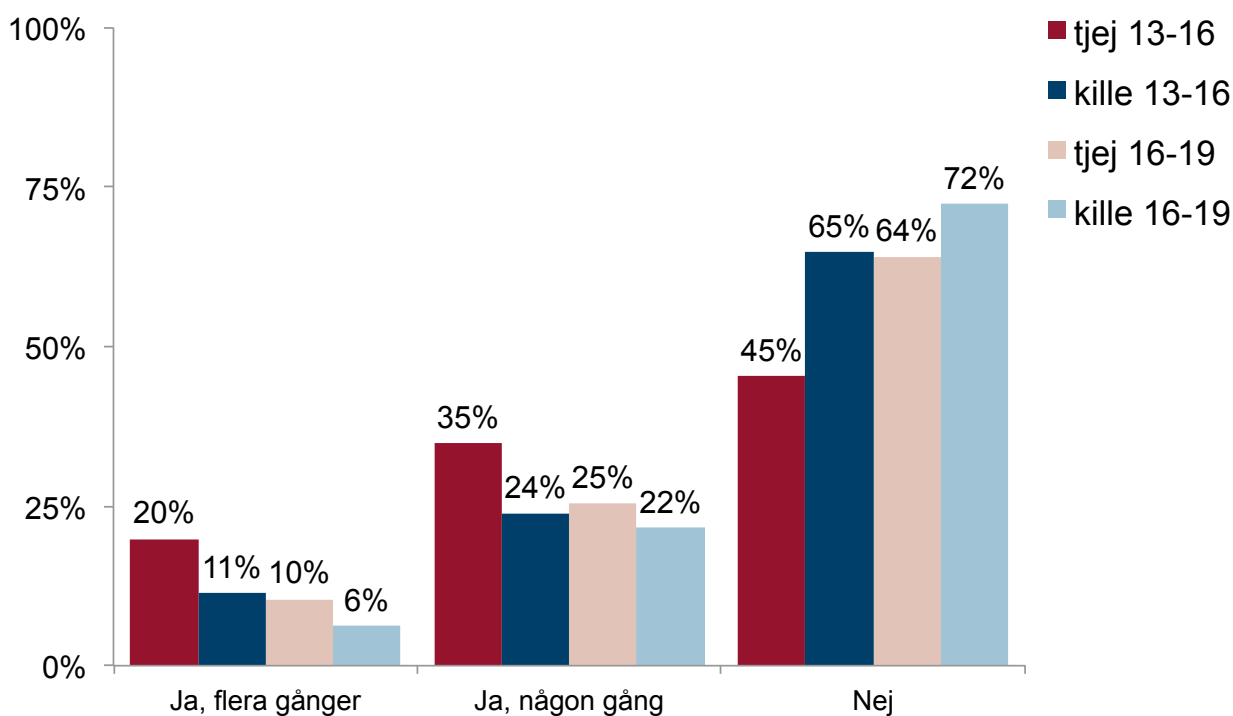
Besvarades endast av de som svarat att de utsatts för mobbning/trakasserier/utfrysning

Orättvis behandling

Ungdomarna fick även ange om de blivit orättvist behandlade på ett sätt som gjort att de mått dåligt. Även i denna fråga är andelen som utsatts klart lägre bland gymnasiekillarna. Totalt sett svarar 40% av alla ungdomar att de blivit utsatta en eller flera gånger.

E4. Har du de senaste sex månaderna, har du upplevt att du har blivit orättvist behandlad på ett sätt så att du har mått dåligt?

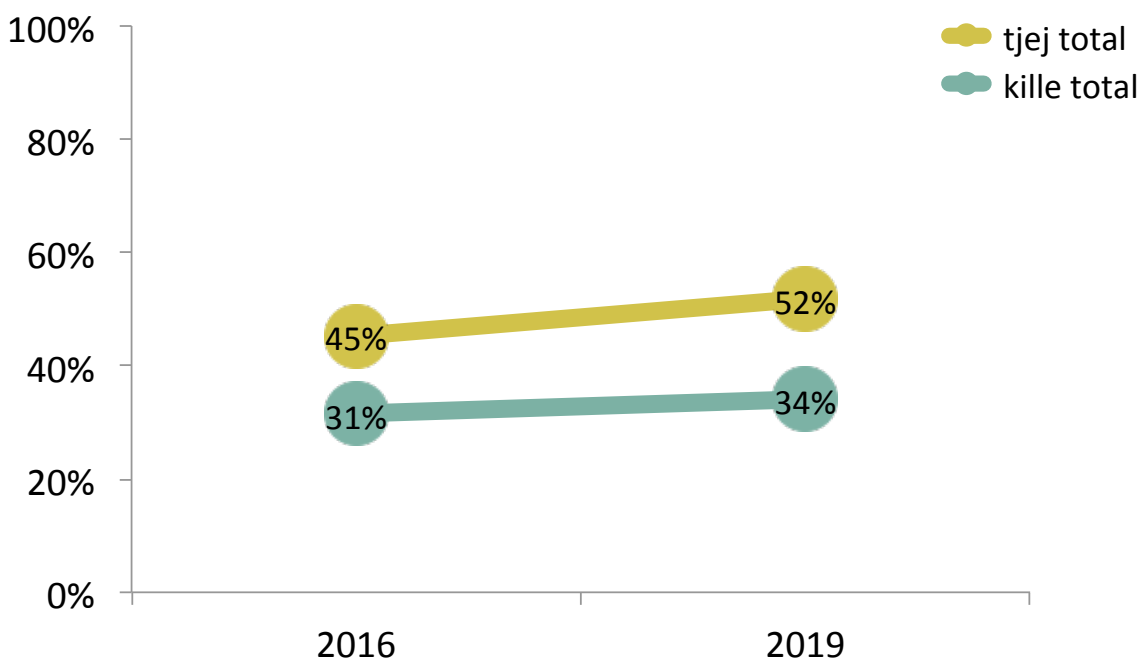

Andelen som utsatts för orättvis behandling är något lägre i gymnasiet i Svedala än rikssnittet för Lupp 2019. I diagram E4b framgår att andelen tjejer som utsatts har ökat mer sedan år 2016 än andelen killar.

E4a. Andel utsatta för orättvis behandling flera gånger eller någon gång: Jämförelse till rikssnittet

Svedala högstadiet	Riket högstadiet	Svedala gymnasiet	Riket gymnasiet
45%	43%	33%	40%

E4b. Andel utsatta för orättvis behandling flera gånger eller någon gång: Jämförelse över tid

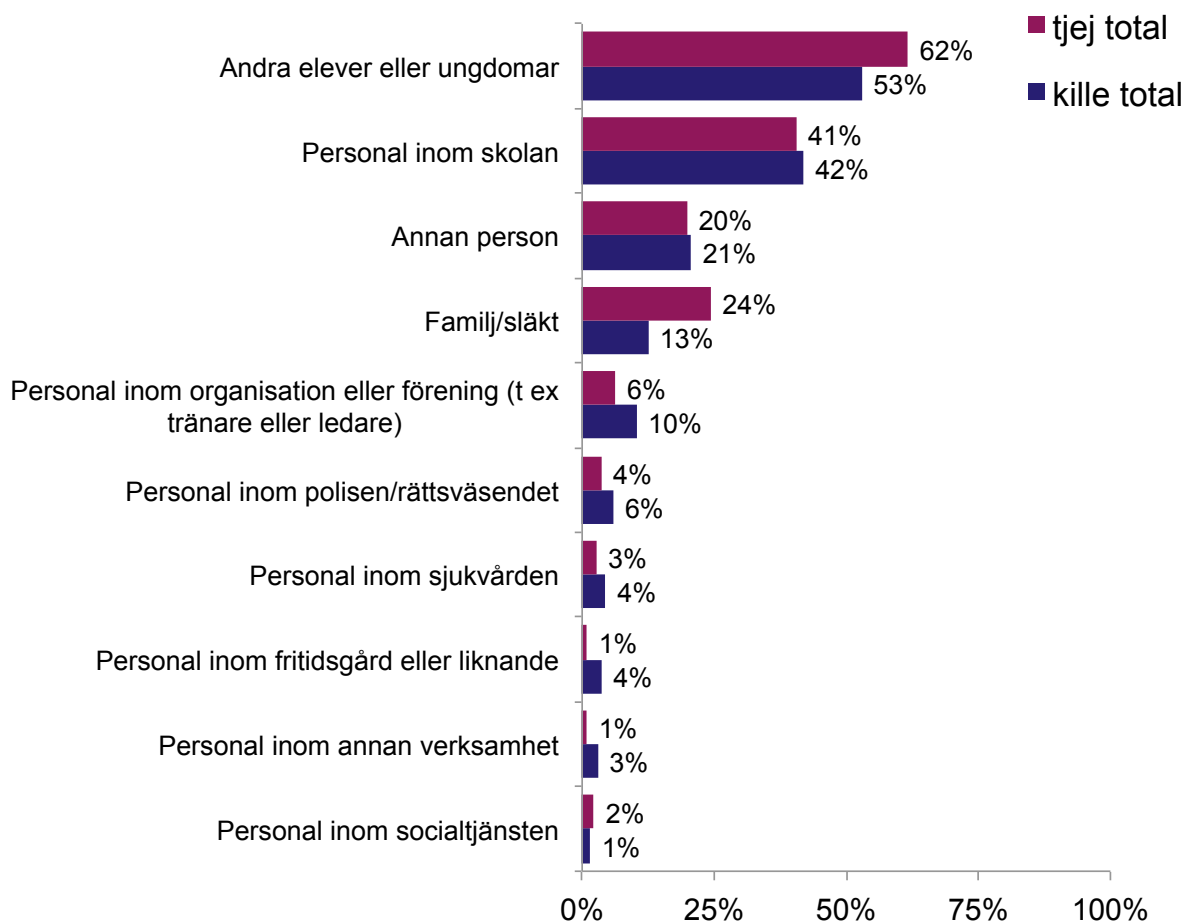
De ungdomar som utsatts fick svara på en fråga om vem som utsatte dem för orättvis behandling. En majoritet svarar andra elever eller ungdomar (53-62%). 2 av 5 svarar att personal inom skolan har behandlat dem orättvist.

På följande sida framgår i diagram E4d att en majoritet av dem som utsatt för orättvis behandling inte vet varför de blivit utsatta, eller svarar "annan orsak". En andel om totalt 24% har blivit felaktigt behandlade på grund av sitt utseende. 9% av tjejerna och 14% av killarna svarar också att de blivit felaktigt behandlade på grund av kön.

På följande sida i diagram E5 ser vi också att en majoritet av ungdomarna vet vart de kan vända sig om de mår dåligt eller blivit felaktigt behandlade. Tjejerna svarar i något lägre grad än övriga grupper att de vet vart de kan vända sig.

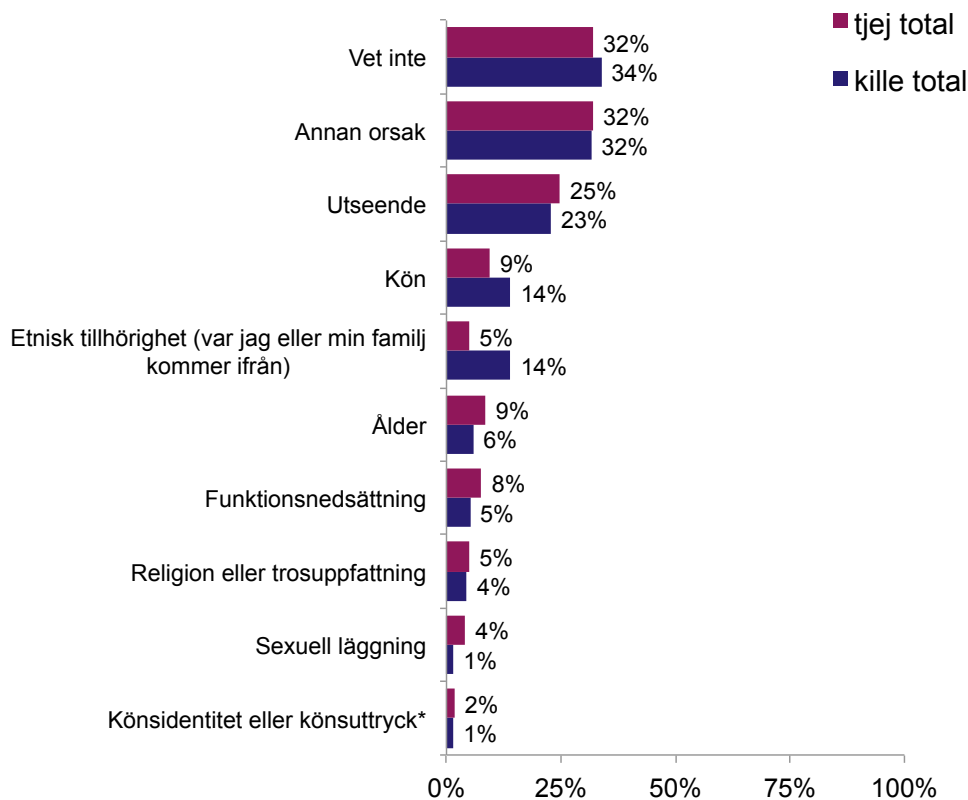
E4c. Vem eller vilka har du känt dig orättvist behandlad av?

Besvarades endast av de som svarat att de utsatts för orättvis behandling

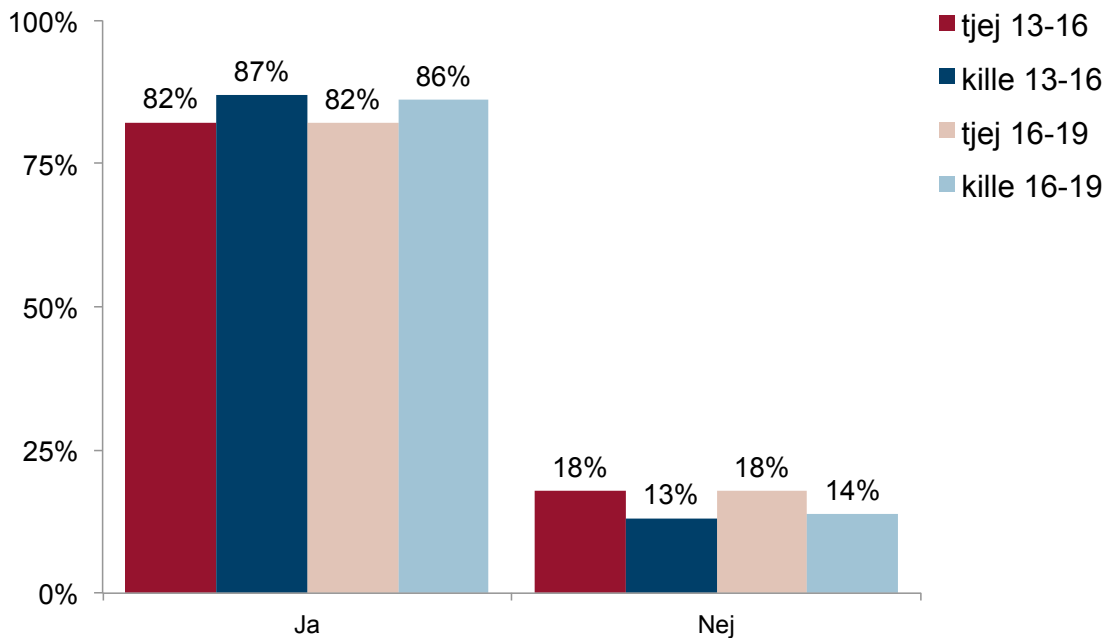

E4d. Av vilken eller vilka orsaker tror du att du blev orättvist behandlad?

Besvarades endast av de som svarat att de utsatts för orättvis behandling

E5. Vet du vart du kan vända dig för att få stöd om du skulle bli illa behandlad eller må dåligt?

E5a. Andel ja: Jämförelse till rikssnittet

Svedala högstadiet	Riket högstadiet	Svedala gymnasiet	Riket gymnasiet
84%	84%	84%	80%

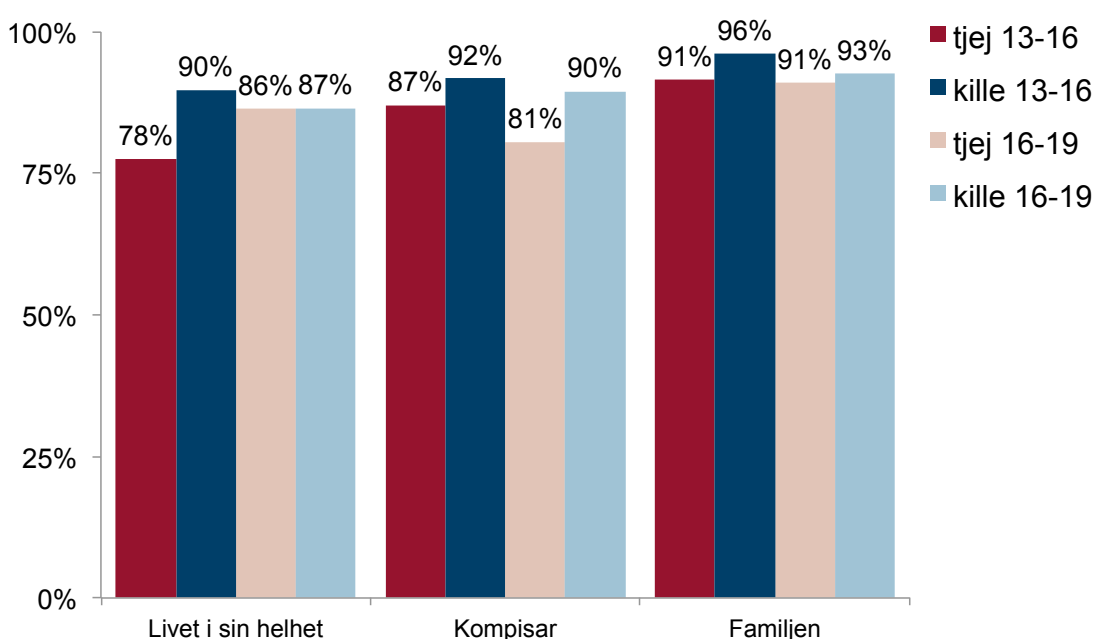
I Lupp-enkäten finns även ett avsnitt som rör ungas hälsa. En god hälsa tidigt i livet leder till att unga kan skapa goda sociala relationer och tillgodogöra sig utbildning. Detta påverkar i sin tur bland annat möjligheterna till trygghet, arbete och inkomst. Ungas hälsa är därför avgörande för flertalet andra aspekter senare livet. Idag finns det dock stora skillnader i ungas hälsa, bland annat utifrån om man är kille eller tjej, vilken bakgrund man har och familjens ekonomiska situation. Det finns också hälsoskillnader mellan personer i särskilt utsatta situationer och den övriga befolkningen. Särskilt tydliga är dessa skillnader för personer med funktionsnedsättning, HBTQ-personer och vissa nationella minoriteter¹.

Ungas hälsa, i synnerhet den psykiska hälsan, har uppmärksammats i ett flertal rapporter under 2000-talet. Det konstateras att de flesta ungdomar i Sverige mår bra, men att psykisk ohälsa och psykosomatiska besvär har ökat betydligt de senaste årtiondena, för att under de senaste åren ha stannat på en relativt konstant och hög nivå i jämförelse med resten av befolkningen². Ungas psykiska hälsa är därför även ett av de prioriterade områdena i den nationella ungdomspolitikerna.

Relationer och nöjdhet med livet

Familje- och kompisrelationer samt andra sociala nätverk är faktorer som även påverkar en individs hälsa. Hur individen ser på livet som helhet är en fråga som ofta, med lite olika formuleringar, även används för att avspegla psykisk hälsa. En hög andel av ungdomarna i Svedala är nöjda med kompisarna och familjen. En något lägre andel högstadietjejer är nöjda med livet i sin helhet och den totala andelen för högstadiet är lägre än 2016. Gymnasietjejer är något mindre nöjda med kompisarna.

F0. Hur nöjd är du med ditt liv när det handlar om följande? Andel som svarat "mycket nöjd" eller "ganska nöjd"

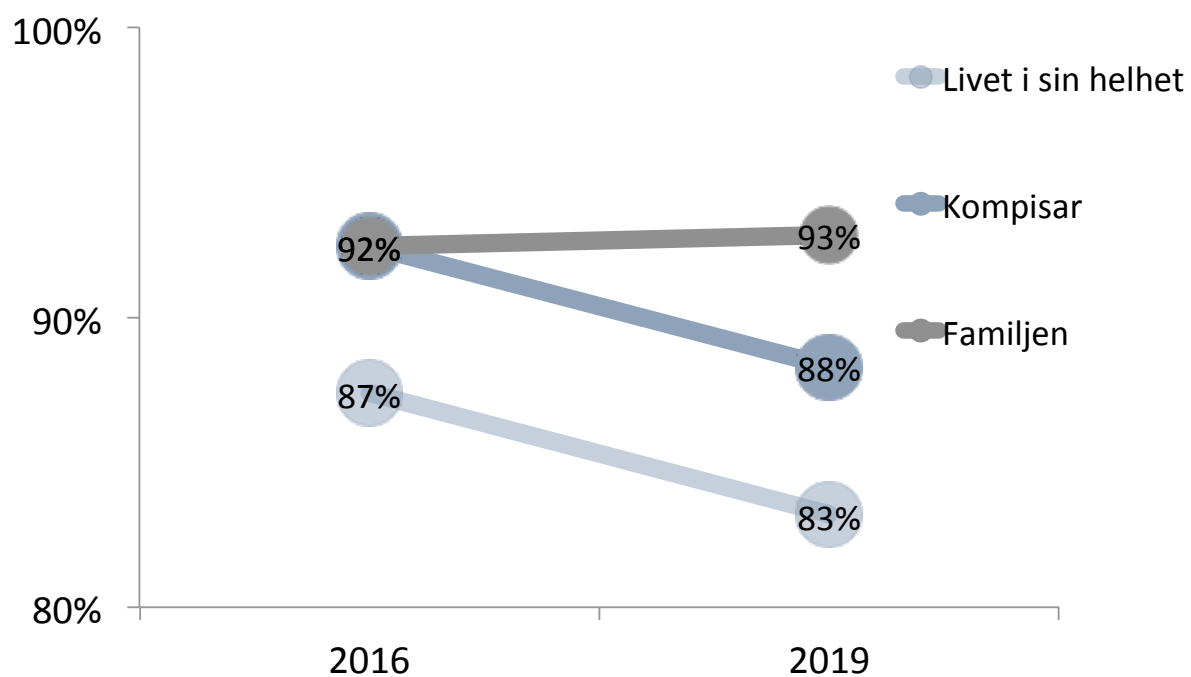
¹ SOU 2016:55, Mörk, Sjögren & Svaleryd 2014: Hellre rik och frisk – om familjebakgrund och barns hälsa

² Regeringens proposition 2013/14:191 Med fokus på unga - en politik för goda levnadsvillkor, makt och inflytande

F0a. Andel nöjda med livet, familjen och kompisarna: Jämförelse till rikssnittet

	Svedala högskolan	Riket högskolan	Svedala gymnasiet	Riket gymnasiet
Livet	83%	85%	86%	83%
Familjen	93%	93%	91%	93%
Kompisarna	89%	91%	85%	91%

F0b. Andel nöjda med livet, familjen och kompisarna: Jämförelse över tid

Självskattad hälsa

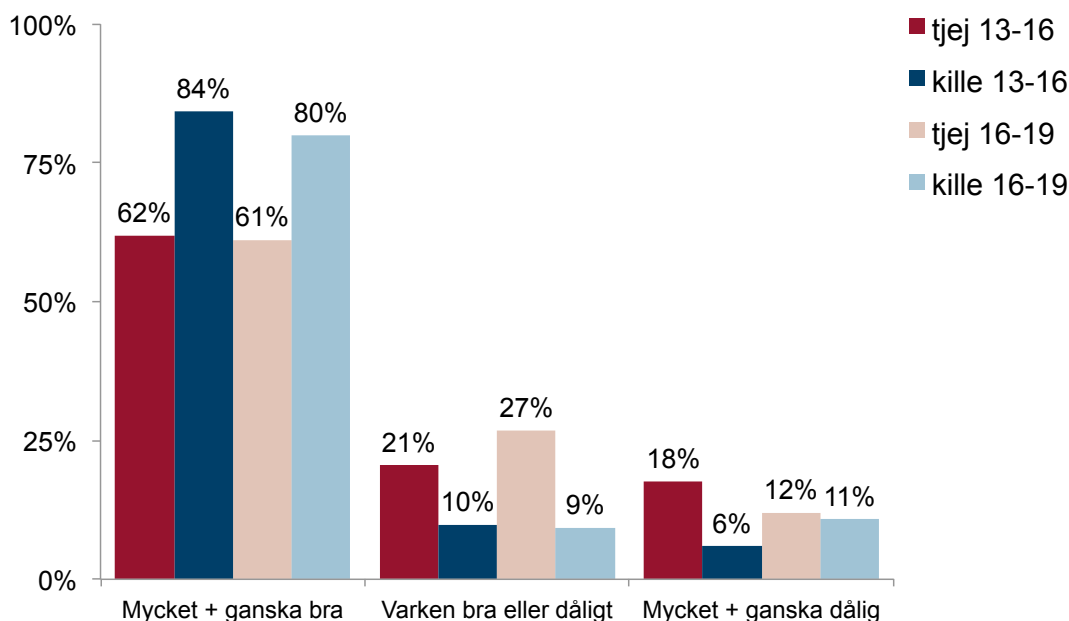
Självskattad hälsa innebär att individer ombeds att själva skatta sitt allmänna hälsotillstånd på en skala. Den självskattade hälsan är med andra ord ett subjektivt mått. Resultat av detta slag ifrågasätts ibland på grund av det subjektiva inslaget, men har visat sig stämma väl överens med mer objektiva och medicinska mått på hälsa¹.

I Svedala ser vi att andelen som svarar att de mår mycket eller ganska bra är lägre bland tjejer än bland killar. Vad som dock även bör noteras är att andelen som svarar att de mår ganska eller mycket dåligt är nästan lika stor bland tjejer och killar på gymnasiet. Bland högstadieeleverna är det fler tjejer än killar som svarar att de mår ganska eller mycket dåligt.

Forskning visar att det är vanligare att tjejer upplever ohälsa och psykosomatiska besvär än att killar gör det. Detta ses även i Svedalas Lupp-resultat.

Vid en jämförelse till rikssnittet framgår det att ungdomarna i Svedala bedömer sin hälsa som bra eller mycket bra i samma utsträckning som rikssnittet för Lupp.

F1. Under de senaste sex månaderna, hur bedömer du din hälsa, hur du mår eller känner dig?

F1a. Andel som bedömer sin hälsa som mycket eller ganska bra: Jämförelse till rikssnittet

Svedala högstadiet	Riket högstadiet	Svedala gymnasiet	Riket gymnasiet
72%	74%	70%	68%

1 Folkhälsomyndigheten: Skolbarns hälsovanor i Sverige 2013-2014

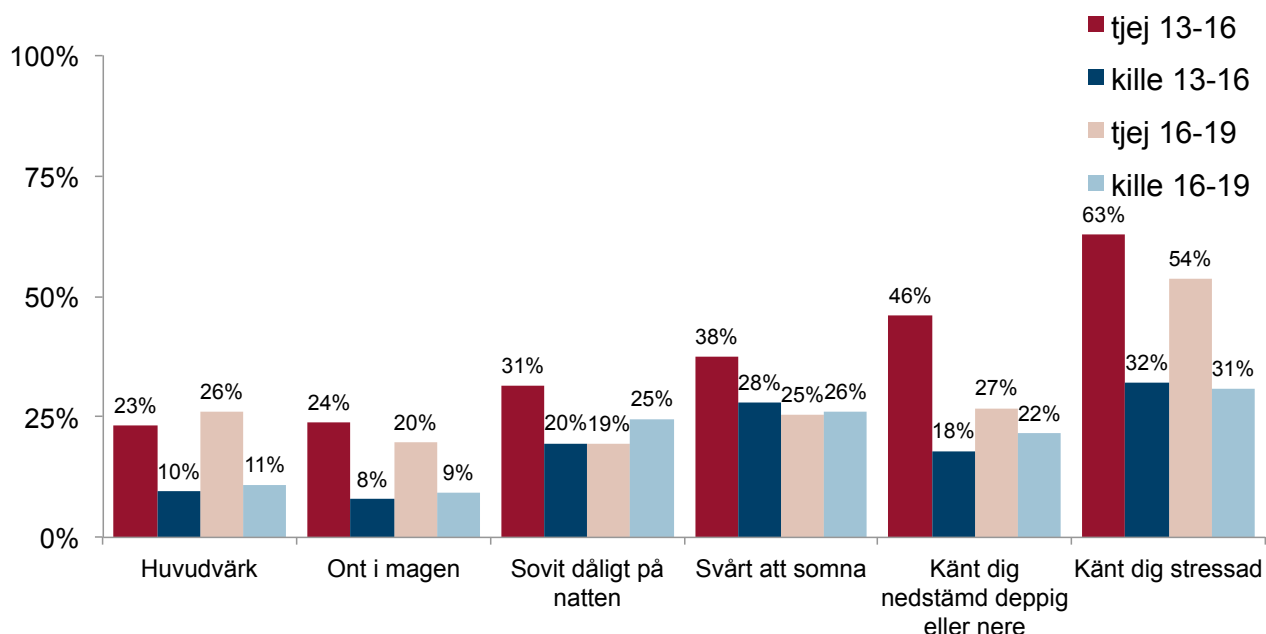
Psykiska och somatiska besvär

Ungdomarna fick svara på frågor om hur ofta de upplever olika psykiska och somatiska besvär, så som stress, huvudvärk, ont i magen, sömnsvårigheter och nedstämdhet. Enligt MUCF indikerar besvär som förekommer flera gånger i veckan eller oftare under en längre period som ohälsa. Liknande kategorisering görs i Folkhälsomyndighetens undersökning "Hälsa på lika villkor".¹

I diagram F2 redovisas andelen ungdomar som har de listade besvären regelbundet, det vill säga flera gånger i veckan eller oftare. En relativt stor andel av både tjejer och killar uppger att de har problem med stress. De som upplever sig vara mest stressade är högstadietjejerna där 63% anger att de känt sig stressade flera gånger i veckan eller oftare. Bland killarna är andelen ca 1 av 3 och drygt hälften av tjejerna på högstadiet upplever att de känt sig stressade flera gånger i veckan eller oftare. Tjejerna på högstadiet är även överrepresenterade när man tittar på huruvida man känt sig nedstämd, deppig eller nere, har svårt att somna, sovit dåligt på natten. Tjejer har huvudvärk och ont i magen i högre utsträckning än vad killar har.

Andelen högstadieelever i Svedala som upplever psykosomatiska besvär är generellt något högre vid en jämförelse till rikssnittet, se tabell F2a på följande sida. Exempelvis svarar 49% av högstadieungdomarna i Svedala att de stressar flera gånger i veckan eller oftare. Motsvarande andel för rikssnittet är 42%.

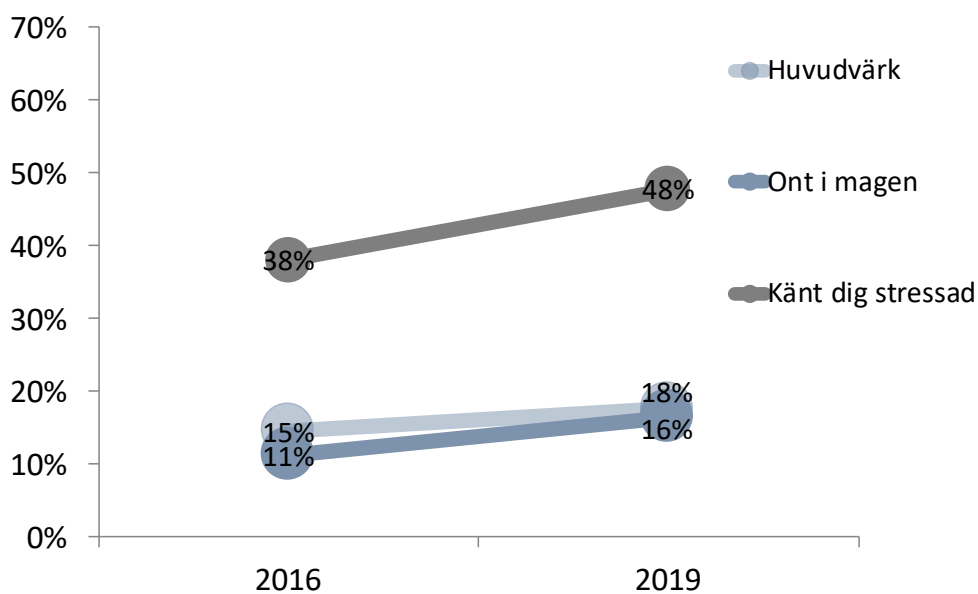
**F2. Hur ofta har du haft följande besvär under de senaste sex månaderna?
Andel som svarat "flera gånger i veckan" eller oftare**

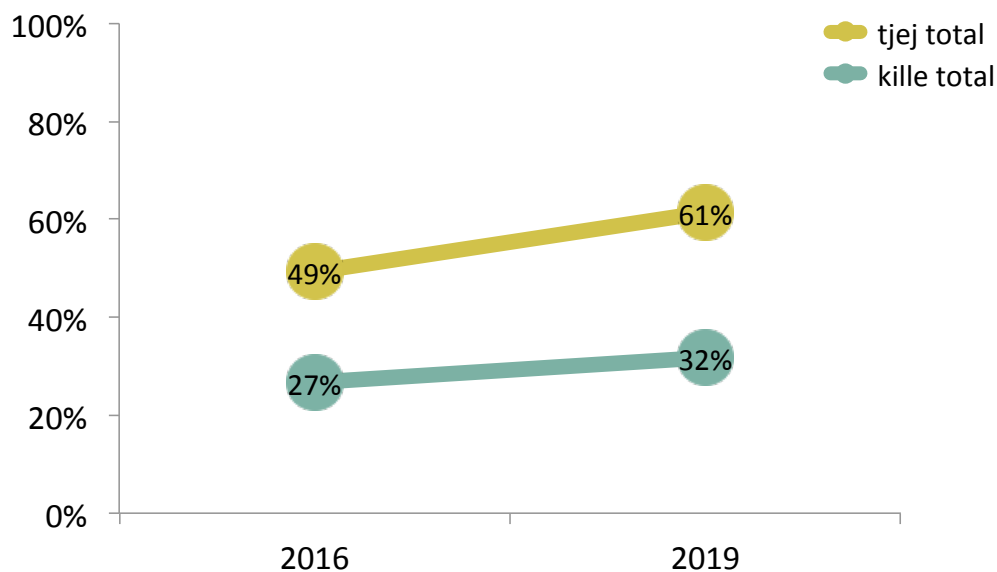
F2a. Andel som svarat att de har besvär flera gånger i veckan eller oftare: Jämförelse till riksnittet

	Svedala högstadiet	Riket högstadiet	Svedala gymnasiet	Riket gymnasiet
Huvudvärk	17%	18%	20%	21%
Ont i magen	17%	15%	16%	15%
Känt dig stressad	49%	42%	44%	47%
Känt dig nedstämd, deppig eller nere	33%	27%	25%	29%
Svårt att somna	33%	29%	27%	32%
Sovit dåligt på natten	27%	25%	23%	30%

F2b. Andel som svarat att de har besvär flera gånger i veckan eller oftare: Jämförelse över tid

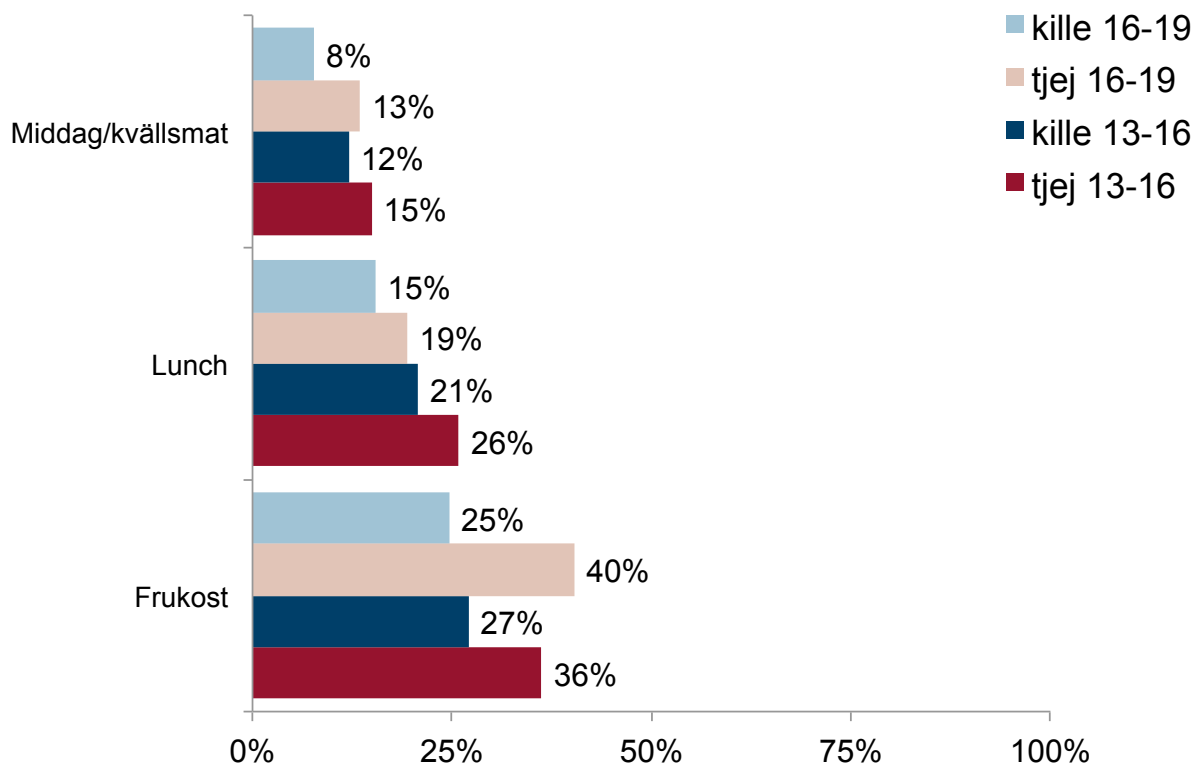
F2c. Andel som svarat att de känt sig stressade flera gånger i veckan eller oftare: Jämförelse över tid

Hoppa över måltider

I diagram F3 nedan redovisas andelen ungdomar som svarat att de hoppar över måltider flera gånger i veckan eller oftare. Fler än var tredje ungdom svarar att de hoppar över frukosten.

**F3. Hur ofta händer det att du hoppar över följande måltider?
Andel som svarat "flera gånger i veckan" eller oftare**

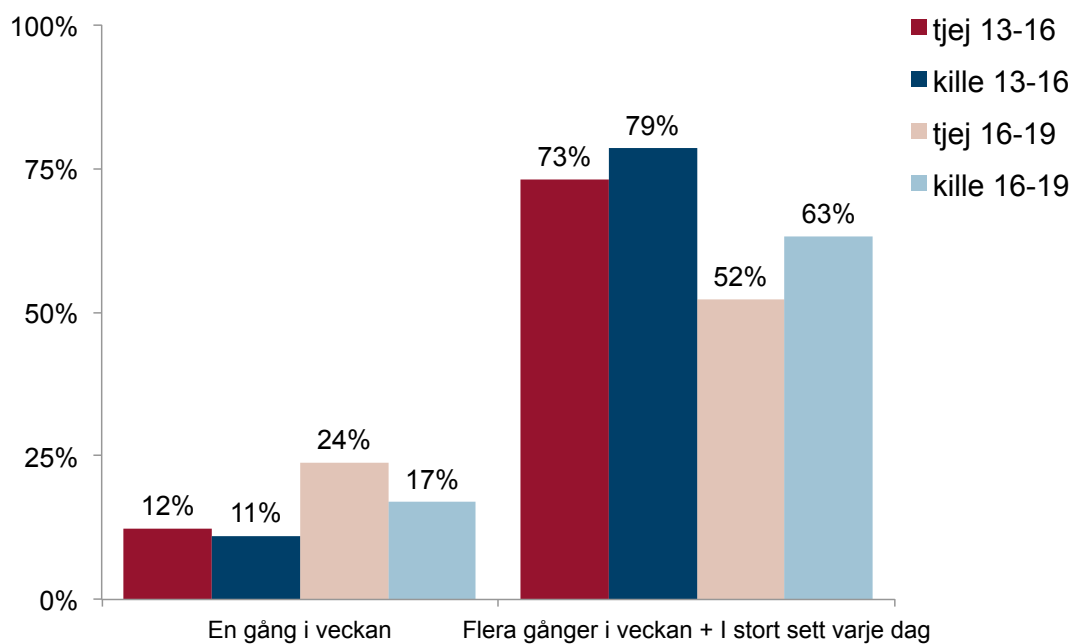

Träning och motion

Fysisk aktivitet är relaterat både till fysisk och psykisk hälsa. Andelen skolbarn som uppnår den rekommenderade mängden fysisk aktivitet (1 timme per dag enligt WHO) är fortsatt låg i Sverige. Det är en levnadsvana som inte har förbättrats över tid, konstaterar Folkhälsomyndigheten¹.

Vad som framgår i diagram F4 nedan är att en andel om 76-90% i respektive grupp svarar att de tränar en gång i veckan eller oftare.

**F4. Hur ofta brukar du träna så att du blir andfådd eller svettas?
Andel som svarat ”en gång i veckan” eller oftare**

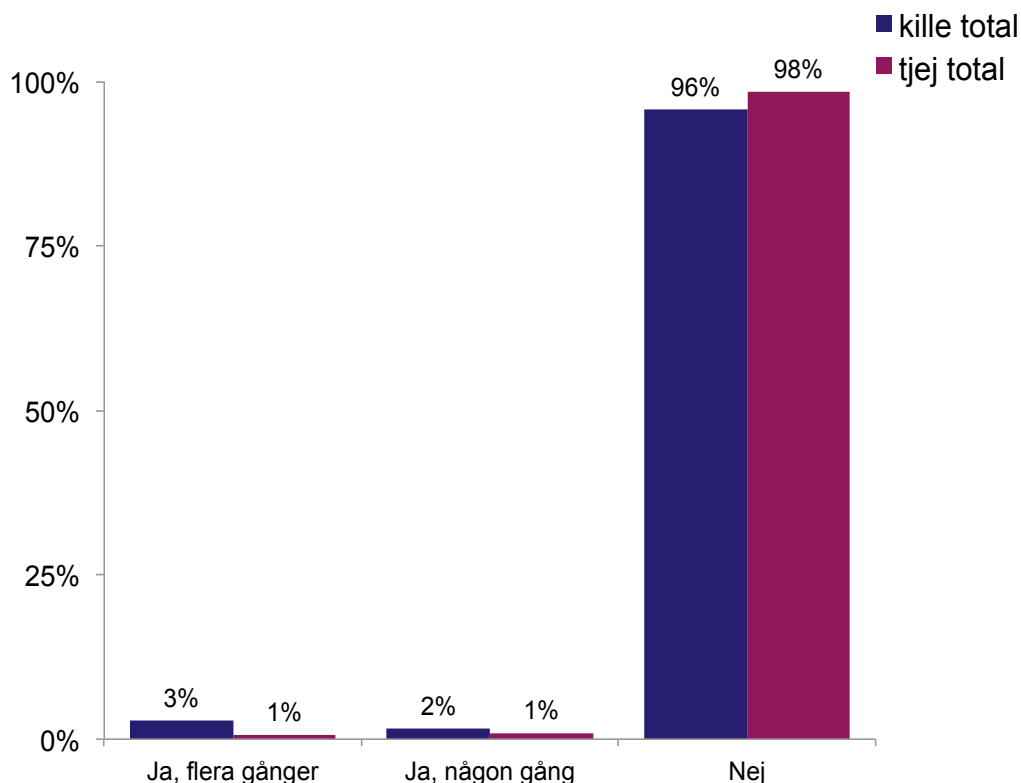
F4a. Andel som tränar en gång i veckan eller oftare: Jämförelse till rikssnittet

	Svedala högstadiet	Riket högstadiet	Svedala gymnasiet	Riket gymnasiet
En gång i veckan	12%	16%	20%	20%
Flera gånger i veckan + I stort sett varje dag	75%	69%	59%	55%

Prestationshöjande medel

I Lupp-enkäten ställs en fråga om användningen av anabola steroider eller motsvarande medel. En andel om 5% av killarna och 2% av tjejerna svarar att de någon gång använt denna typ av medel.

F5. Har du någon gång använt anabola steroider eller andra motsvarande prestationshöjande medel?

Alkohol, tobak och snus

Lupp-enkäten innefattar också frågor om hur ofta man röker, snusar och dricker alkohol. I tabell F6 på följande sida redovisas resultaten för dessa frågor.

Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN) konstaterar att andelen skolelever i Sverige som använder tobak minskat de senaste åren. Vad gäller alkohol konstaterar CAN att såväl andelen alkoholkonsumenter som alkoholkonsumtionen bland svenska elever är på fortsatt historiskt låga nivåer ¹.

I Svedala ser vi att killar i högre grad än tjejer snusar minst en gång per vecka. Det är färre gymnasieelever i Svedala jämfört med rikssnittet som snusar veckovis. Det framgår också att en andel om 13% av högstadieeleverna och 43% av gymnasieeleverna dricker starköl/cider, vin eller sprit minst en gång per månad. Vid en jämförelse till rikssnittet framgår det att andelen som dricker alkohol så att de känner sig fulla minst en gång i månaden är något högre bland gymnasieungdomarna i Svedala.

6% av högstadieungdomarna och 34% av gymnasieungdomarna svarar vidare att de får dricka alkohol för sina föräldrar, se diagram F7 på sida 54.

¹ CAN: Skolelevers drogvanor 2018

F6. Hur ofta brukar du...

	Tjej 13-16	Kille 13-16	Tjej 16-19	Kille 16-19
Röka cigaretter?				
Aldrig/Sällan/Någon eller några gånger i månaden	95%	96%	88%	91%
Minst en gång per vecka	5%	4%	12%	9%
Snusa?				
Aldrig/Sällan/Någon eller några gånger i månaden	99%	96%	97%	91%
Minst en gång per vecka	1%	4%	3%	9%
Dricka folköl?				
Aldrig/Sällan	96%	94%	88%	77%
Minst en gång per månad	4%	5%	12%	23%
Dricka starköl, starkcider, alkoholisk vin eller sprit?				
Aldrig/Sällan	87%	89%	55%	59%
Minst en gång per månad	13%	11%	45%	41%
Hur ofta dricker du så mycket alkohol att du känner dig full?*				
Aldrig/Sällan	52%	60%	27%	7%
Minst en gång per månad	48%	40%	73%	93%

*Obs! Av de som vid något tillfälle druckit alkohol

F6a. Jämförelse till rikssnittet

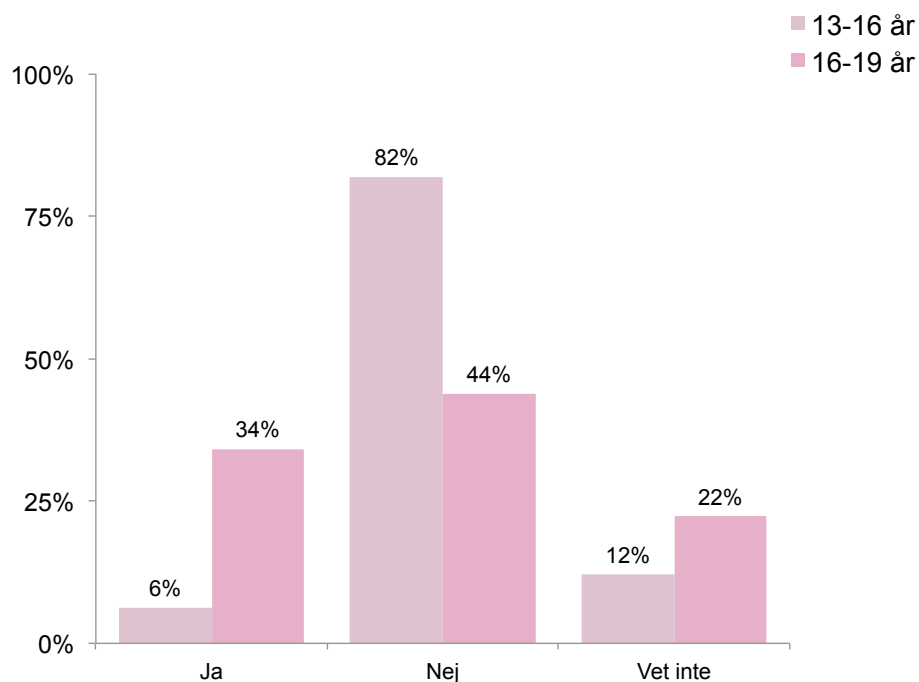
	Svedala högstadiet	Riket högstadiet	Svedala gymnasiet	Riket gymnasiet
Röker minst en gång per vecka	5%	5%	10%	11%
Snusar minst en gång per vecka	3%	5%	6%	16%
Dricker folköl minst en gång i månaden	6%	7%	17%	18%
Dricker starköl, starkcider, alkoholisk vin eller sprit minst en gång i månaden	13%	12%	43%	48%
Dricker alkohol så att de känner sig fulla minst en gång per månad*	50%	52%	83%	74%

F6b. Hur får du oftast tag på alkohol?

Besvarades endast av de som någon gång druckit alkohol

	Andel 2019
Från kompisar, kompisars syskon, flickvän/pojkvän/partner	26%
Tar från mina föräldrar utan att de vet om det	19%
Får från mina föräldrar	11%
Från annan vuxen	11%
Från syskon	4%
Köper själv i affären	3%
Handlar utomlands	3%
Tillverkar själv	2%
Beställer på internet	1%
På annat sätt	19%

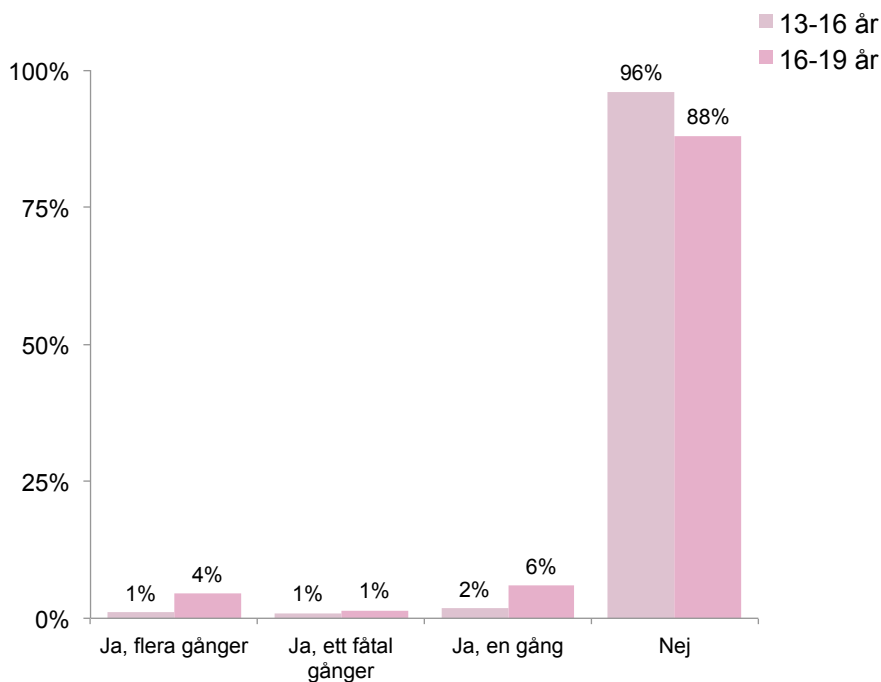
F7. Får du dricka alkohol för din/dina föräldrar?

Narkotika

Lupp-enkäten innefattar även frågor om narkotikaanvändning. 4% av högstadiungdomarna och 11% av gymnasieungdomarna svarar att de en eller flera gånger har använt narkotika. Som det framgår i diagram F8b är marijuana och hasch de vanligaste drogsorterna. 25% svarar att de använt sömnmedel eller lugnande medel. Ungefär lika många av dem som använt droger har fått tag i dem via någon från annan ort, som från den egna orten; 39 respektive 36%, se diagram F8c.

F8. Andel som använt narkotika

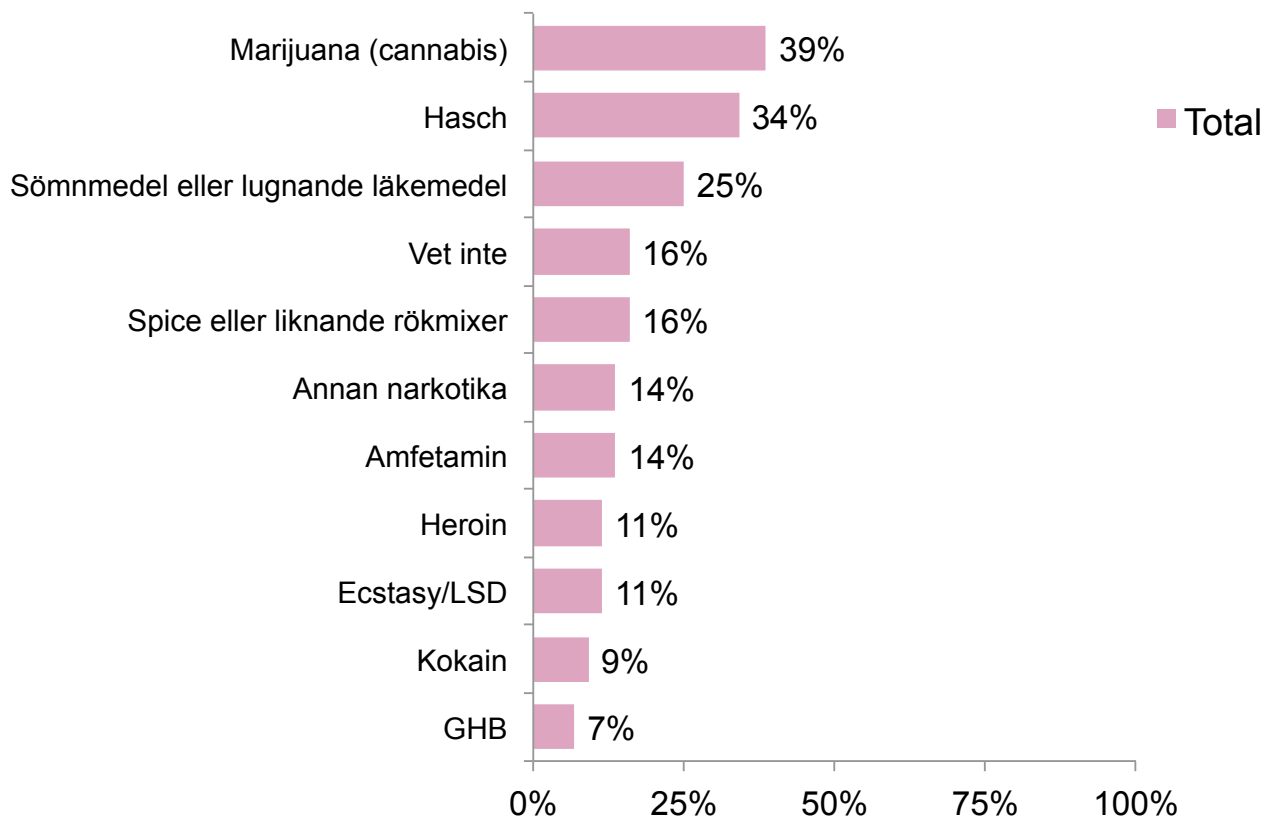

F8a. Andel som använt narkotika. Jämförelse till riksnittet

Svedala högstadiet	Riket högstadiet	Svedala gymnasiet	Riket gymnasiet
4%	5%	12%	11%

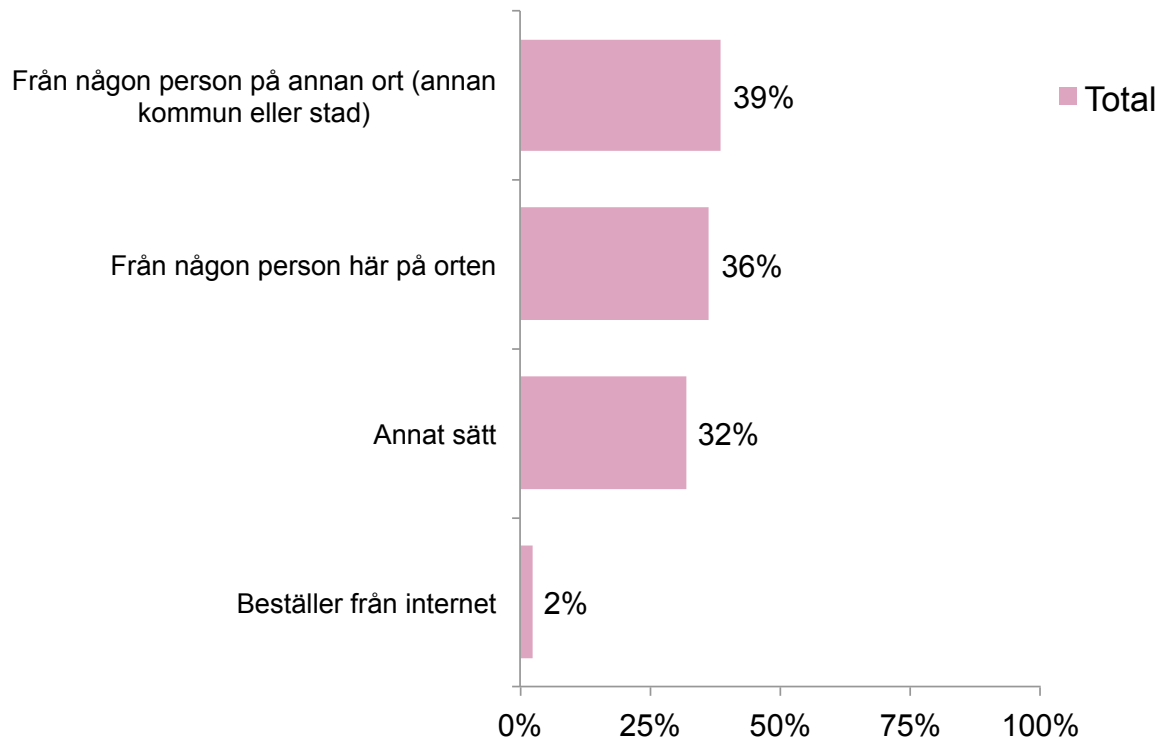
F8b. Vilken eller vilka typer av narkotika har du använt?

Besvarades endast av de som någon gång använt narkotika

F8c. Hur fick du/får du tag på narkotika?

Besvarades endast av de som någon gång använt narkotika

Ungas hälsa i Svedala

Hälsa

Ungas självskattade hälsa har haft en negativ trend i Lupp-undersökningarna under lång tid och tittar man specifikt på Svedala är trenden densamma. Vid närmare fokus på den grupp som lider av psykisk ohälsa, d.v.s. de som känner sig nedstämda flera gånger i veckan/varje dag samt är ganska eller mycket missnöjda med livet i sin helhet, så består denna grupp av 13 % av ungdomarna som deltagit i Svedalas Lupp. Tjejer är överrepresenterade i denna grupp, 66 % av dem som kategoriseras med psykisk ohälsa utifrån dessa parametrar är tjejer.

Psykisk ohälsa och stöd: Tittar man närmre på ungdomar med psykisk ohälsa är de i lägre utsträckning nöjda med elevhälsan på sin skola, 58 % jämfört med 82 % av övriga. De upplever även i lägre grad att de får extrastöd av lärarna vid behov (54 % jämfört med 78 % av övriga). 62 % i gruppen med psykisk ohälsa vet var de ska vända sig för att få stöd om de blivit illa behandlade eller mår dåligt, jämfört med 87 % av de övriga ungdomarna. Det generella förtroendet för vuxna är också lägre i denna grupp, då 62 % svarar att de har ganska eller mycket litet förtroende för vuxna i allmänhet medan motsvarande andel för övriga är 28 %.

Psykisk ohälsa och utsatthet: Ungdomar som upplever psykisk ohälsa har i högre utsträckning blivit utsatta för hot, stöld, våld och sexuella övergrepp och känner sig mer otrygga både i hemmet, skolan och andra offentliga platser. Endast 50 % i denna grupp svarar att de alltid känner sig trygga i hemmet, jämfört med 89 % av övriga. Ser man till ohälsa och mobbning, trakasserier eller att bli utfryst så har 68 % av dem som upplever psykisk ohälsa varit utsatta minst en gång senaste halvåret, medan motsvarande andel är 23 % för övriga.

Psykisk ohälsa och vanor: Något färre av ungdomarna med psykisk ohälsa, 73 %, uppger att de tränar på veckobasis jämfört med 87 % av övriga. Man slarvar mer med maten i denna grupp och 56 % hoppar över frukosten, 47 % skippar lunch och 24 % hoppar över middag/kvällsmat minst en gång i veckan. Det är en större andel rökare bland ungdomarna med psykisk ohälsa, i denna grupp röker 13 % varje vecka jämfört med 4 % av övriga. De som dricker starkare alkohol veckovis är 7 % jämfört med 3 % och andelen som testat narkotika är 11 % jämfört med 4 %.

Psykisk ohälsa och engagemang: Generellt sett upplever de unga med psykisk ohälsa att de i lägre utsträckning får vara med och bestämma i olika frågor som rör skolan, 42 jämfört med 59 %, samtidigt som en lika stor andel i båda grupper vill vara med och bestämma. Dessa ungdomar är något mer intresserade av politik/samhällsfrågor/vad som händer i omvärlden, samt något mer benägna att ta kontakt med kommun, skriva medborgarförslag, delta i demonstration och har i högre utsträckning än andra delat inlägg om samhällsfrågor och politik online. De vill i högre utsträckning än andra vara med och påverka i frågor som rör kommunen men däremot är förtroendet för politiker lägre för dem som upplever psykisk ohälsa än för andra, 81 % jämfört med 59 % för övriga.

Psykisk ohälsa och framtiden: En större andel med psykisk ohälsa (61 %) än övriga (49 %) tror att de kommer att flytta från kommunen där de bor. Vad gäller att vilja läsa vidare efter gymnasiet är det en lika stor andel med psykisk ohälsa som avser att göra det jämfört med övriga. Framtidstro är dock avsevärt lägre bland dem som upplever psykisk ohälsa och endast 60 % i denna grupp har en positiv framtidstro jämfört med 95 % av övriga ungdomar.

Psykisk ohälsa och tjejer: I en rapport från Barnombudsmannen diskuteras orsaker till att tjejer drabbas hårdare av psykisk ohälsa än killar. Det kan bland annat ha att göra med den krock av ideal tjejer konfronteras med under sin uppväxt. Dels ska man stå på egna ben och vara självständig och stark, samtidigt har inte gamla ideal gått i graven, utan kraven på självständighet blandas med traditionella föreställningar. Som tjej måste man alltså hantera flera roller parallellt. Det finns även studier som pekar på att tjejer oftare känner att de i lägre utsträckning än killar kan få förståelse från och prata med sina föräldrar, vilket kan påverka det psykiska måendet negativt.¹

Både killar och tjejer utsätts för kränkningar, men typen av kränkningar skiljer sig och tjejer utsätts dels från fler håll än killar som främst blir kränkta av andra killar medan tjejer blir kränkta av andra tjejer, men i högre utsträckning även av närstående personer som partner och föräldrar. Utöver det drabbas tjejer i högre grad av sexuella kränkningar och övergrepp. Konsekvenser av trakasserier och kränkningar kan vara att man ifrågasätter sig själv i högre grad och även ökade nivåer av stress.²

1 Barnombudsmannen 2015: Könsskillnader i skolresultat och psykisk ohälsa, s. 20

2 Barnombudsmannen 2015: Könsskillnader i skolresultat och psykisk ohälsa, s. 20

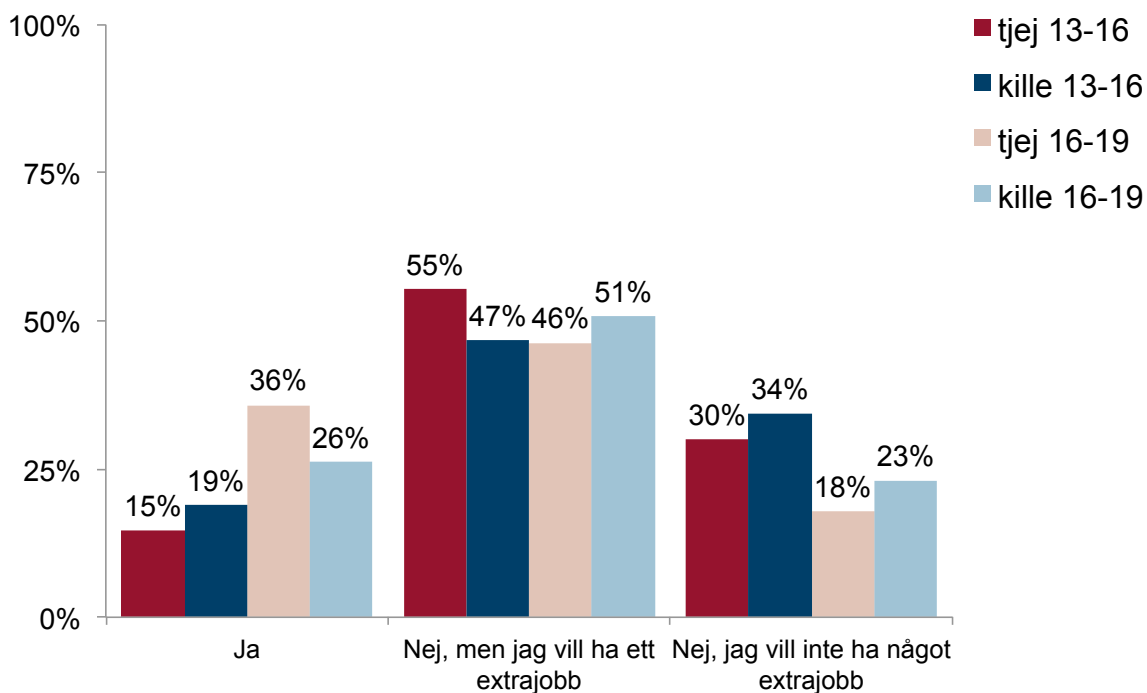
Arbete

I detta avsnitt redovisas några frågor gällande ungdomarnas relation till arbetsmarknaden. Arbete är enligt de nationella ungdomspolitiska målen ett prioriterat område för att skapa förutsättningar för att ungdomar ska få ett socialt och ekonomiskt tryggt liv. Forskning visar att arbetserfarenhet under gymnasietiden har en stark positiv effekt på möjligheten att senare få ett arbete¹.

En andel om 17% av högstadieungdomarna och 32% av gymnasieungdomarna har ett extrajobb. Det är också en ganska stor andel, runt hälften, som svarar att de skulle vilja ha ett extrajobb.

Vid en jämförelse till rikssnittet framgår det att andelen med extrajobb är på liknande nivå i Svedala, om än något högre bland ungdomarna i högstadiet (se tabell G1a).

G1. Har du något extrajobb just nu?

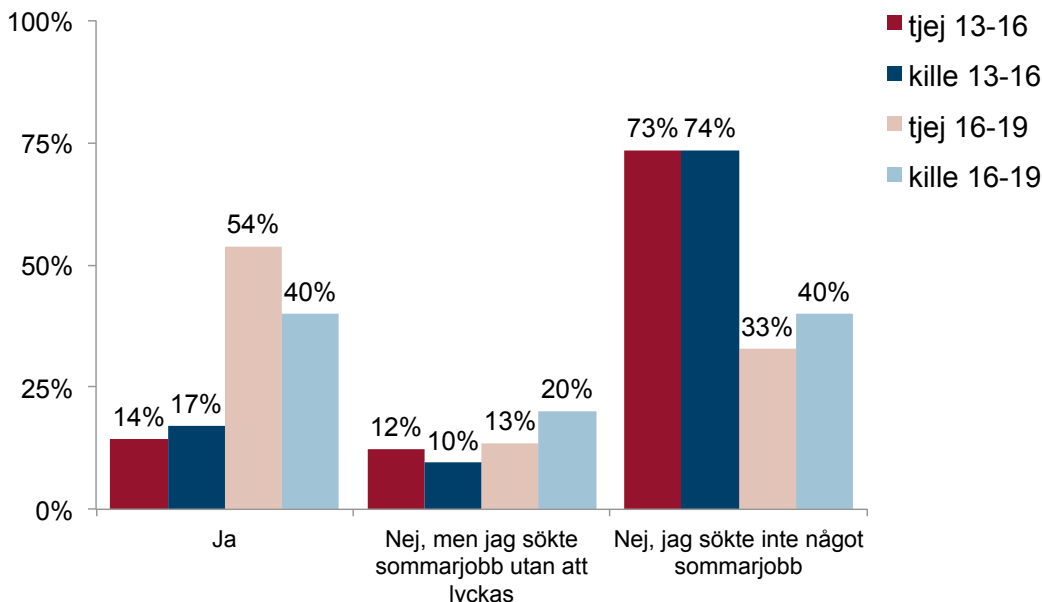
G1a. Andel med extrajobb: Jämförelse till rikssnittet

Svedala högstadiet	Riket högstadiet	Svedala gymnasiet	Riket gymnasiet
17%	13%	32%	29%

¹ SKL 2015 Utbildning - Nyckeln till arbete

Andelen högstadieungdomar som har haft ett sommarjobb den senaste sommaren är 16%. Andelen gymnasieungdomar som hade ett sommarjobb i somras är klart högre, 47% totalt. Majoriteten av ungdomarna fick sitt sommarjobb genom någon de känner (familj eller släkt) och för gymnasieeleverna var denna andel högre än för rikssnittet. Andelen med sommarjobb är på en liknande nivå i Svedala som i rikssnittet för högstadiet men lägre i Svedala vad gäller gymnasiet, se tabell G2a.

G2. Hade du ett sommarjobb i somras?

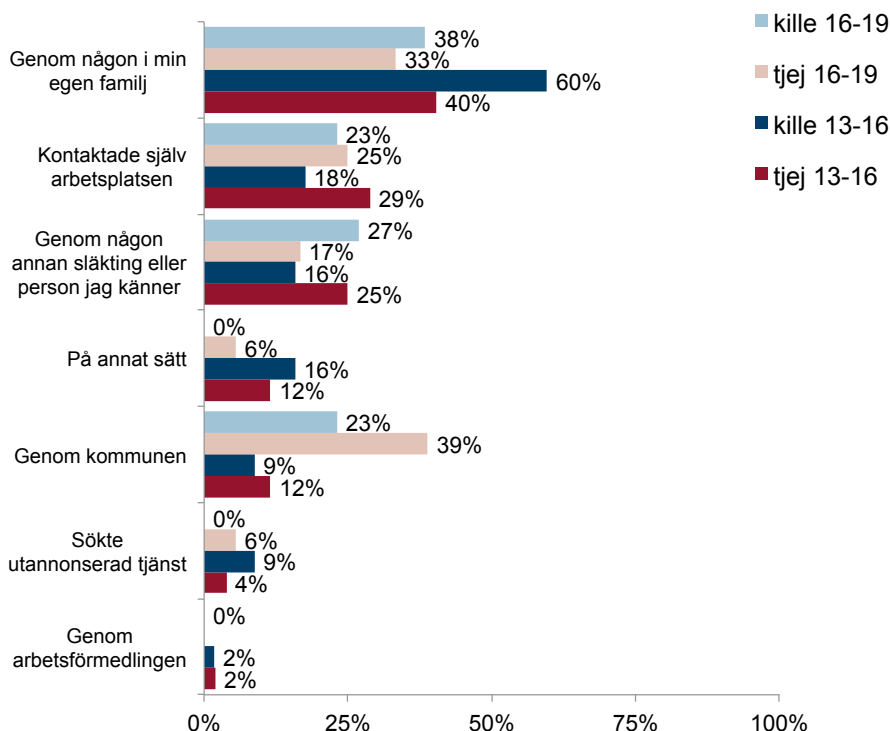

G2a. Andel med sommarjobb den senaste sommaren: Jämförelse till rikssnittet

Svedala högstadiet	Riket högstadiet	Svedala gymnasiet	Riket gymnasiet
16%	16%	47%	63%

G2b. Hur fick du ditt sommarjobb?

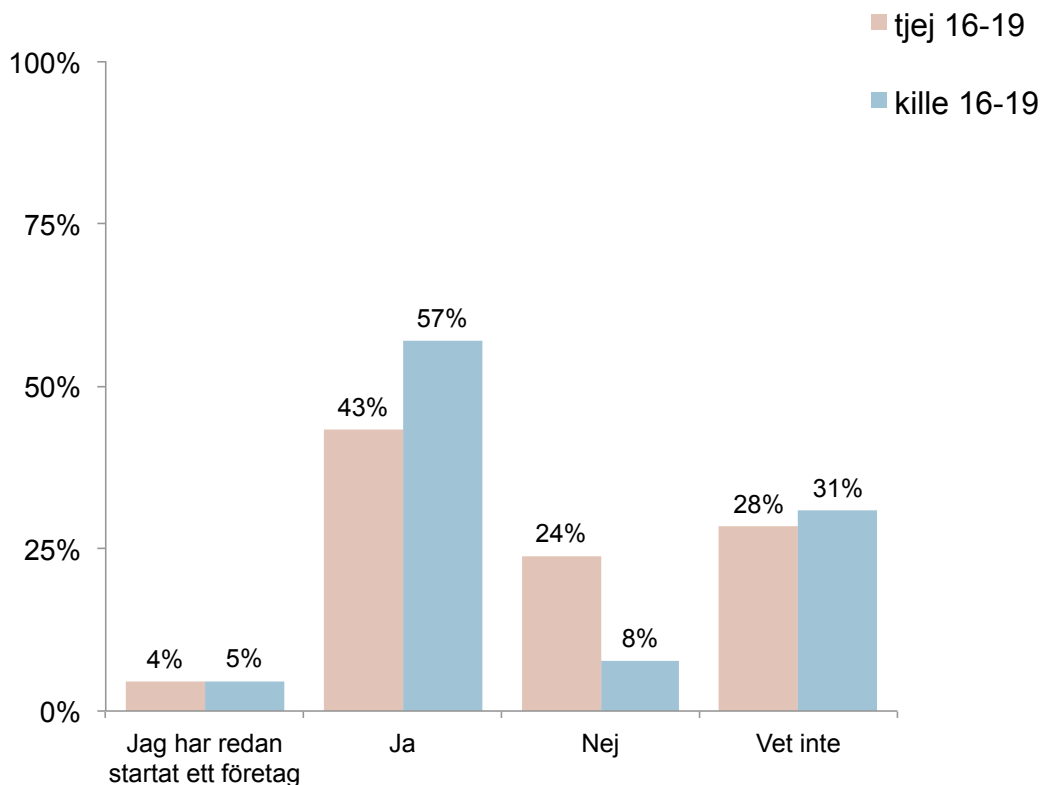
Besvarades endast av de som hade ett sommarjobb i somras

Inställning till eget företagande

Gymnasieungdomarna fick svara på en fråga om deras inställning till att starta eget företag. 43% av tjejerna och 57% av killarna svarar att de skulle kunna tänka sig att starta eget i framtiden. Därutöver svarar 4-5% att de redan har startat ett företag.

G3. Skulle du kunna tänka dig att starta eget företag i framtiden?

G3a. Skulle du kunna tänka dig att starta eget företag i framtiden? Andel "Ja" Jämförelse till rikssnittet

Svedala gymnasiet	Riket gymnasiet
50%	55%

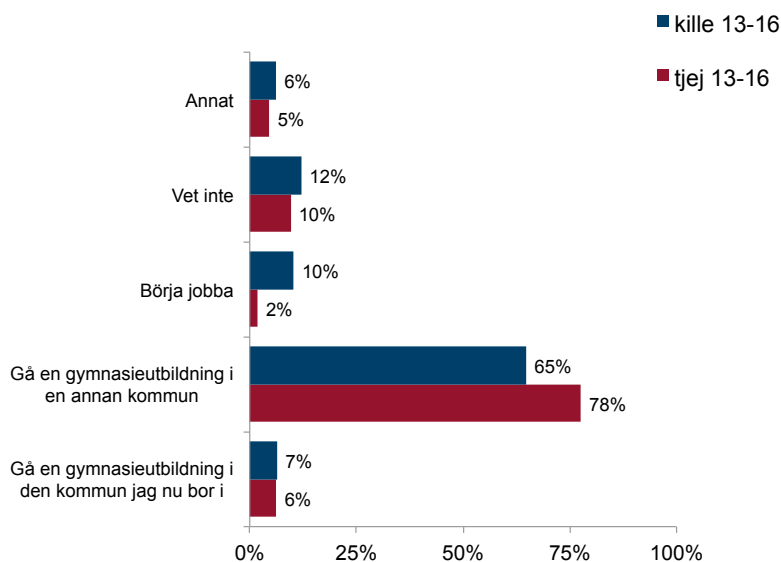
I det sista avsnittet i Lupp-enkäten ställs frågor om hur ungdomarna ser på framtiden, vad de vill göra och huruvida de planerar att flytta från kommunen.

Vad unga på högstadiet vill och tror de kommer göra

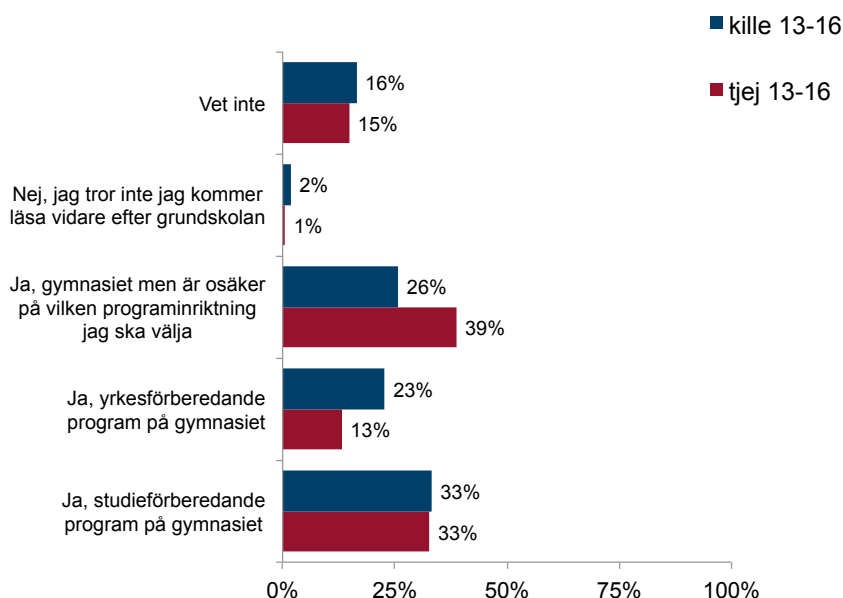
72% av killarna och 84% av tjejerna på högstadiet skulle helst gå en gymnasieutbildning (i kommunen eller på annan ort) efter grundskolan, se diagram H1a. 10% av killarna och 2% av tjejerna vill helst börja jobba.

Som det framgår i diagram H2a svarar en andel om totalt 83% av högstadieeleverna att de kommer läsa vidare, direkt eller senare.

H1a. Vad skulle du helst vilja göra direkt efter grundskolan?

H2a. Tror du att du kommer läsa vidare efter grundskolan (direkt eller senare)?

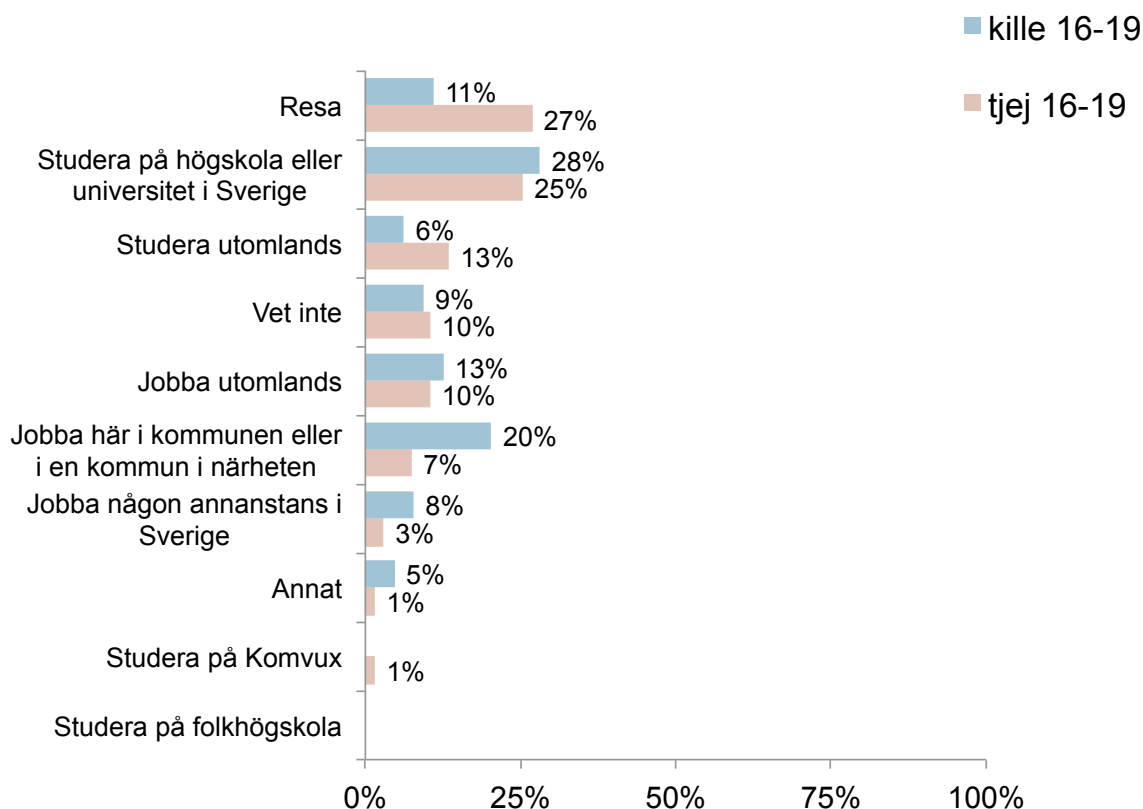

Vad unga på gymnasiet vill och tror de kommer göra

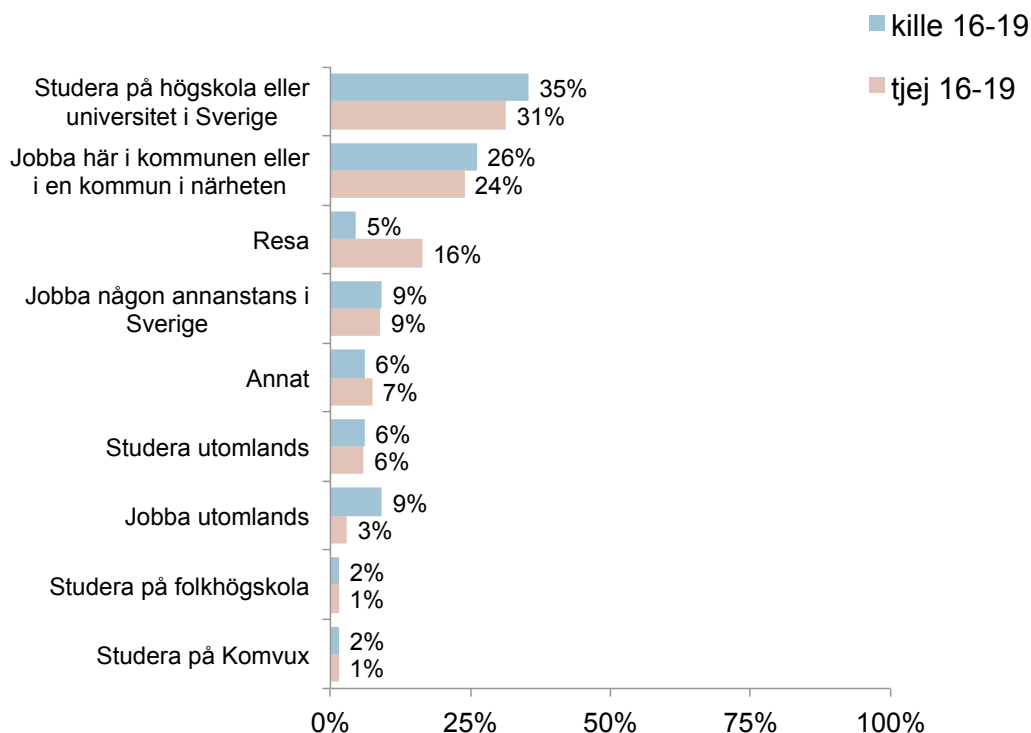
Vad gäller frågan om vad ungdomarna på gymnasiet helst skulle vilja göra direkt efter gymnasiet svarar 25% av tjejerna och 28% av killarna att de vill studera på högskola eller universitet i Sverige, se diagram H1b. 11% av killarna och 27% av tjejerna skulle helst vilja resa. 20% av killarna och 7% av tjejerna vill helst börja jobba i kommunen eller i närheten. 20% av killarna och 7% av tjejerna vill helst börja jobba i kommunen eller i närheten. 20% av killarna och 7% av tjejerna vill helst börja jobba i kommunen eller i närheten. 20% av killarna och 7% av tjejerna vill helst börja jobba i kommunen eller i närheten.

Runt en tredjedel av gymnasieeleverna tror att de kommer börja studera på högskola/ universitet i Sverige och en fjärdedel tror att de kommer att jobba i kommunen eller i en kommun i närheten direkt efter gymnasiet, se diagram H2b.

H1b. Vad skulle du helst vilja göra direkt efter gymnasiet?

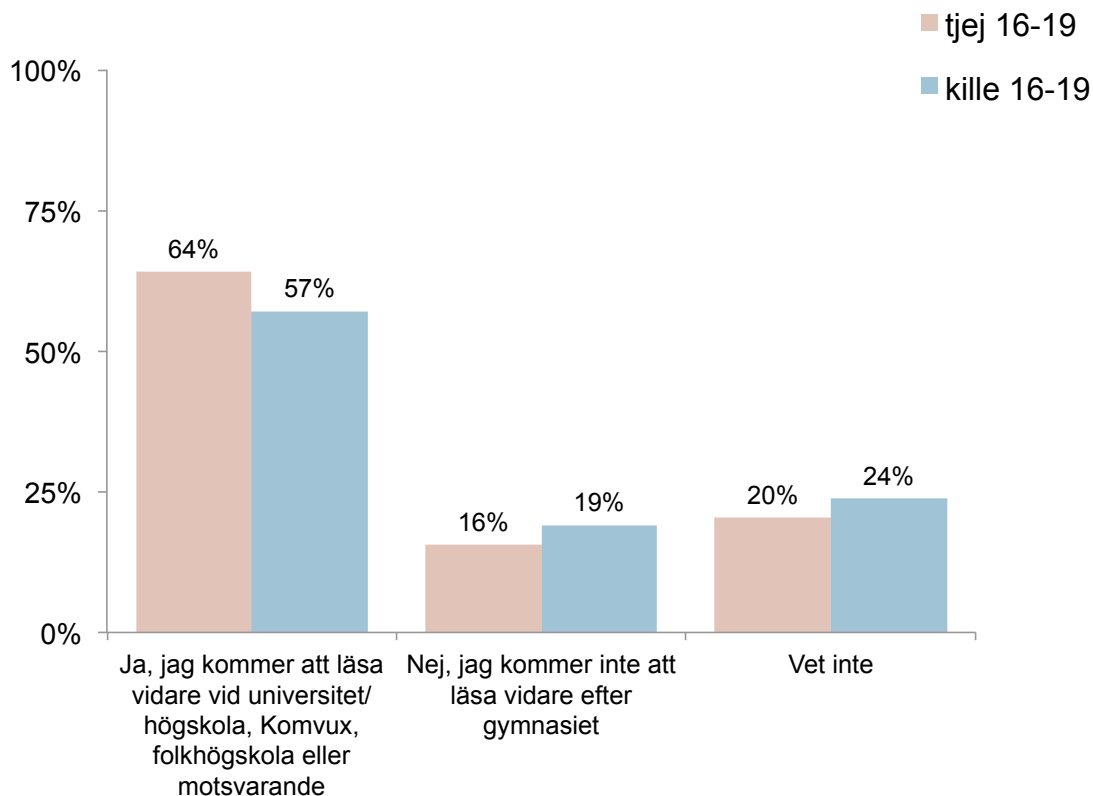

H2b. Vad tror du att du kommer göra direkt efter gymnasiet?

64% av tjejerna och 57% av killarna på gymnasiet svarar att de tror de kommer att läsa vidare efter gymnasiet, direkt eller senare.

H3. Tror du att du kommer läsa vidare efter gymnasiet, direkt eller senare?

H3a. Tror du att du kommer läsa vidare? Jämförelse till rikssnittet

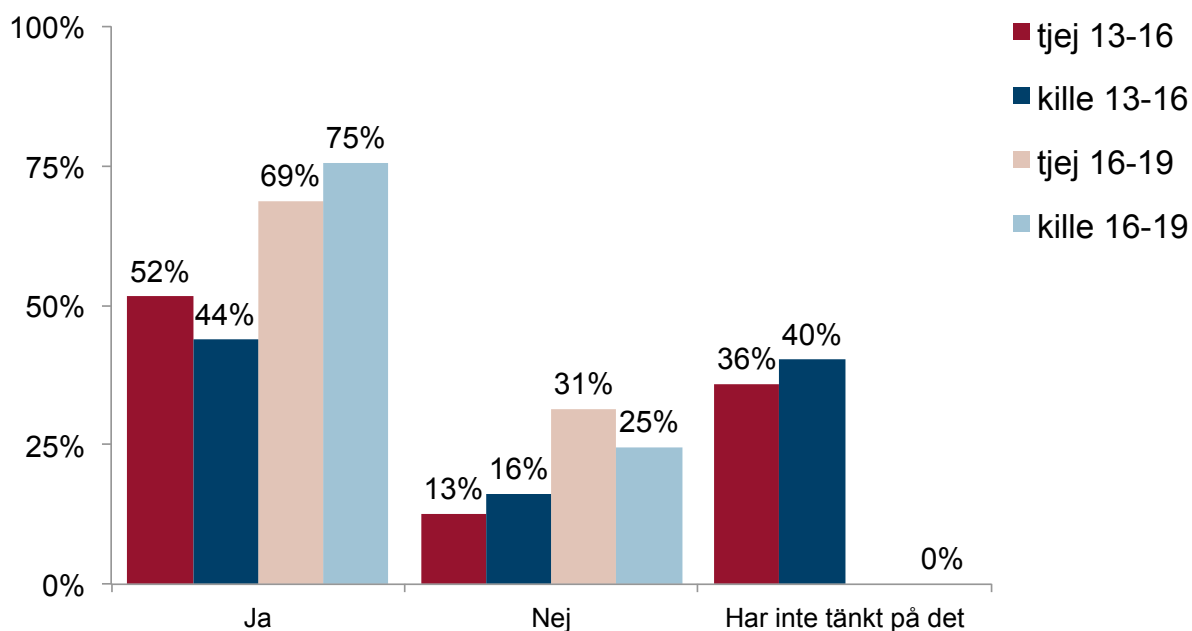
	Svedala gymnasiet	Riket gymnasiet
Ja	60%	57%
Nej	18%	19%
Vet inte	22%	24%

Flytta eller stanna i kommunen

Totalt 38% av ungdomarna på högstadiet svarar att de inte tänkt på huruvida de tror att de kommer flytta från Svedala eller inte, medan 47% svarar att de tror att de kommer flytta. Bland ungdomarna på gymnasiet är andelen som tror att de kommer flytta högre. 69% av tjejerna och 75% killarna på gymnasiet tror att de kommer att flytta.

Andelen som tror att de kommer flytta bland eleverna i Svedala ligger i linje med rikssnittet både vad gäller ungdomar i högstadiet och gymnasiet.

H4. Tror du att du kommer att flytta från kommunen där du bor?

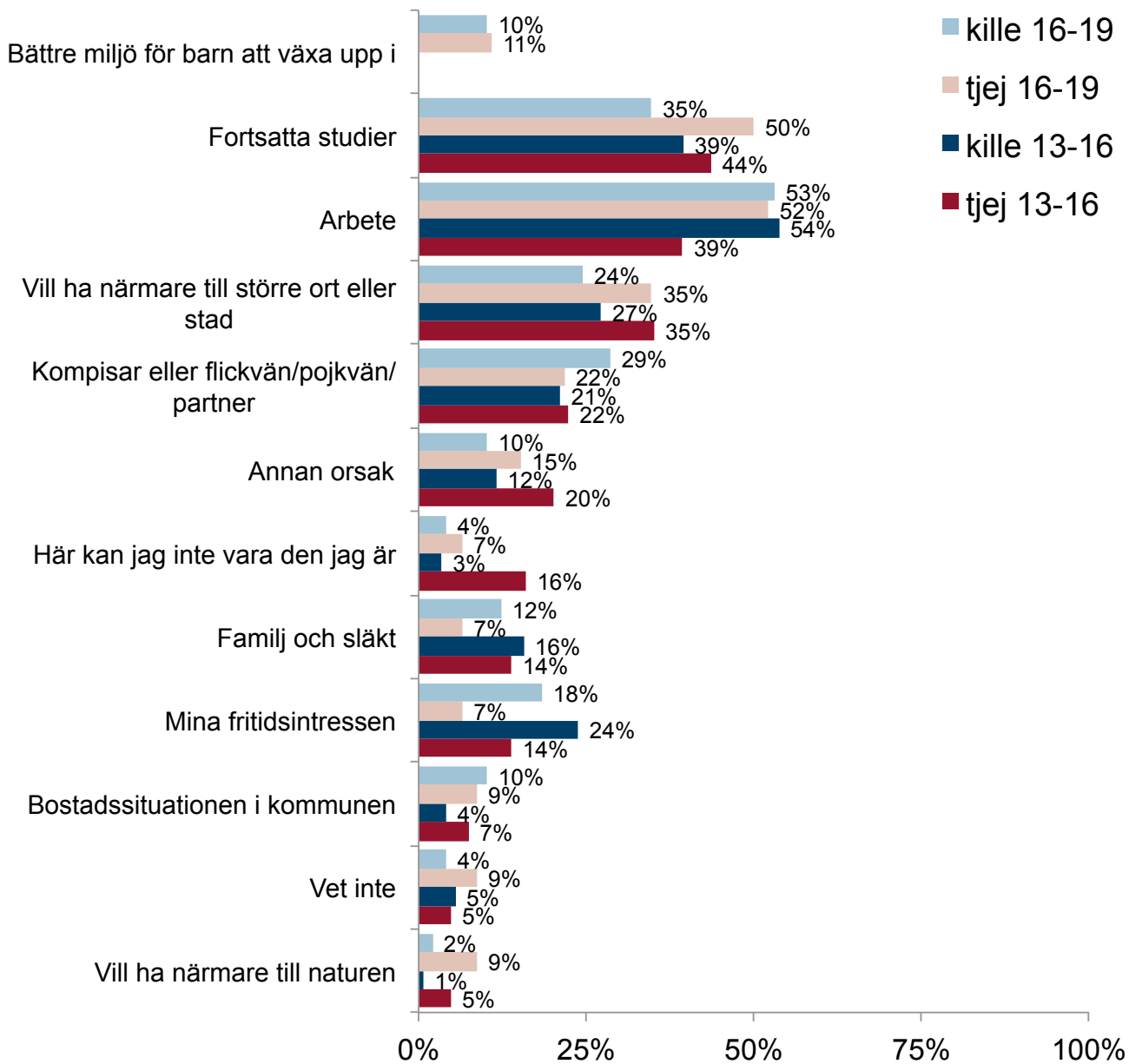
H4a. Andelen som tror de kommer flytta: Jämförelse till rikssnittet

Svedala högstadiet	Riket högstadiet	Svedala gymnasiet	Riket gymnasiet
47%	45%	72%	73%

De som svarade att de tror att de kommer flytta fick svara på en följdfråga om varför. Störst andel har angett arbete eller fortsatta studier som anledningar till att flytta. En tredjedel av tjejerna har även svarat att de vill ha närmare till en större ort.

H4b. Av vilken anledning tror du att du kommer flytta från kommunen?

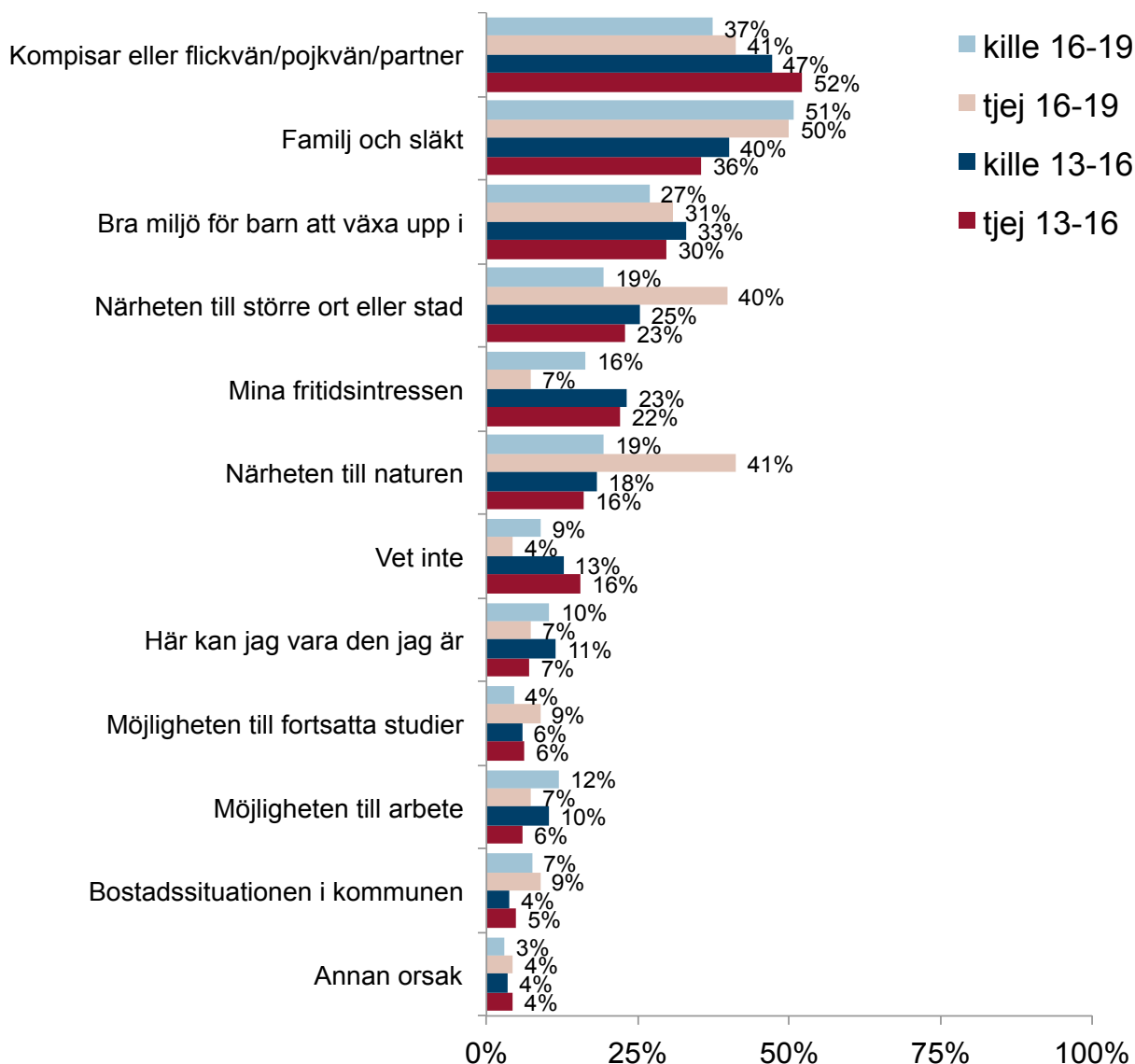
Besvarades endast av de som tror de kommer flytta

Det bästa med kommunen

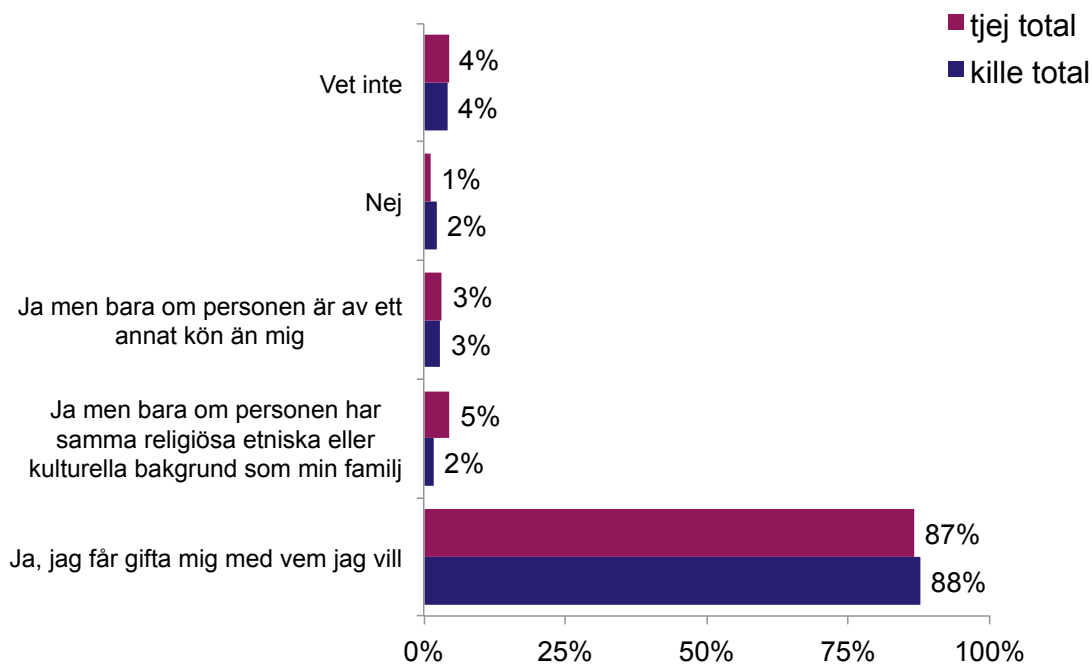
I Lupp-enkäten ställdes en fråga om vad som är det bästa med att bo i Svedala. Familj och släkt, kompisar och partner är det som flest anger. En stor andel unga uppskattar också att det är en bra miljö för barn att växa upp i.

H5. När du tänker på hur det är att bo i din kommun, markera det eller de alternativ som du tycker är det bästa med att bo i din kommun?

I enkäten ställdes även en fråga om huruvida ungdomarna får gifta sig med vilka de vill. 87% av tjejerna och 88% av killarna svarar ja, se diagram H6.

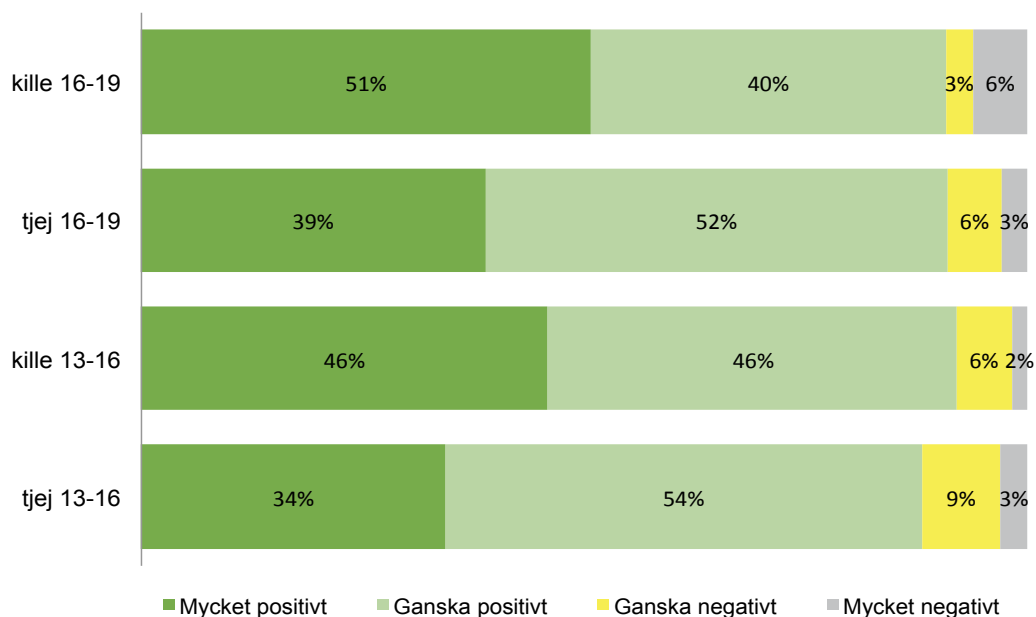
H6. Får du gifta dig med vem du vill?

Framtid

Som framgår i diagram H7 svarar en väldigt hög andel, 89%, av högstadiungdomarna och 91% av gymnasieungdomarna, att de ser mycket eller ganska positivt på framtiden. Dessa andelar stämmer väl överens med hur riksnittet av ungdomar ser på framtiden, se diagram H7a. Andelen tjejer som ser positivt på framtiden har minskat med fyra procentenheter sedan 2016, se diagram H7b.

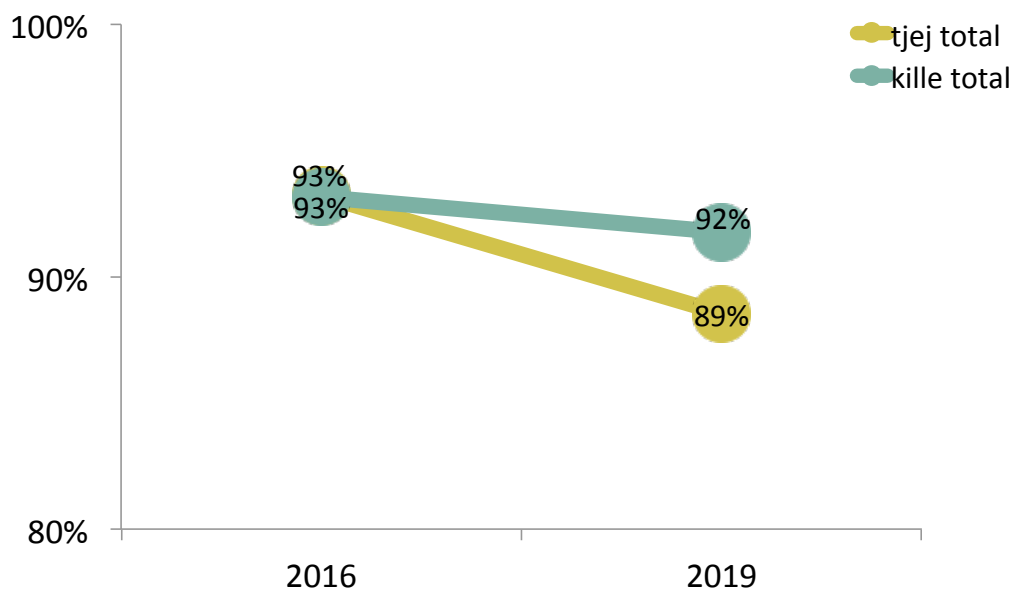
H7. Hur ser du på framtiden?

H7a. Hur ser du på framtiden? Jämförelse till riksnittet

	Svedala högstadiet	Riket högstadiet	Svedala gymnasiet	Riket gymnasiet
Mycket + ganska positivt	89%	90%	91%	89%

H7b. Hur ser du på framtiden? Jämförelse över tid

Slutsatser och rekommendationer

Utifrån skillnader mellan grupper (kön, ålder och övriga bakgrundsfaktorer), samt utifrån jämförelser mot rikssnittet och områden som Svedala anser prioriterade har några utvalda frågor eller områden valts ut som rekommendationer för kommunen att jobba vidare med. Eftersom Lupp-enkäten inte svarar på varför det ser ut som det gör, kan det vara viktigt att Svedala har en dialog med ungdomarna om resultatet. Detta är ofta viktigt för att genomföra rätt åtgärder.

Skolan i Svedala

En majoritet av Svedalas ungdomar är nöjda med sin skola och man är lika nöjda som rikssnittet för Lupp 2019. Dock finns några grupper som är mindre nöjda än andra, som högstadietjejer, unga med någon form av funktionsnedsättning samt i någon mån även unga med utomeuropeisk härkomst. Därför är det viktigt att det kontinuerliga arbetet med inkludering av alla elever fortgår för att skolan ska kunna vara den kompensatoriska instans den är tänkt att vara.

Kränkande behandling i skolan

Kränkande behandling (våld, rasism och mobbning) förekommer på kommunens skolor, inte i högre utsträckning än för rikssnittet, men det är ändå viktigt att arbeta med dessa frågor, då de bland annat har en stark koppling till den psykiska hälsan. Att arbeta med frågorna gemensamt kan vara bra - då exempelvis förekomsten av mobbning också ökar risken för våld.¹ Allt som ökar välbefinnandet och ett öppet och förtroendefullt klimat i skolan är viktigt för att bland annat minska risken för våld och kränkningar².

En viktig slutsats enligt Skolverket är att förebyggande, upptäckande och åtgärdande insatser mot kränkande behandling måste vila på forskningsrön om vad som faktiskt ger effekt. Det poängteras även att en hela-skolan-ansats är viktig, d.v.s. att all personal och alla elever är medvetna om hur man agerar vid kränkande behandling, att alla är delaktiga och arbetssättet är förankrat i hela personalgruppen och bland eleverna³. Enligt Friendsrapporten från 2019 förekommer mindre mobbning på skolor med högt elevinflytande, vilket ytterligare poängterar vikten av att involvera eleverna i arbetet mot kränkande behandling⁴.

Inflytande och delaktighet

En hög andel av ungdomarna i Svedala vill vara med och påverka, speciellt på gymnasiet. Däremot är det en ganska låg andel som faktiskt är engagerade eller som ser sig ha möj-

MUCF konstaterar att en av de faktorer som påverkar ungas hälsa mest är om man under den senaste tiden har blivit utsatt för någon form av mobbning, men även andra former av utsatthet tas upp (hot, misshandel, utnyttjande). Det gäller såväl unga män som unga kvinnor⁵. Därför kan det vara extra viktigt att motverka alla former av kränkande behandling.

5 MUCF 2007, Fokus 07: En analys av ungas hälsa och utsatthet

¹ Skolverket 2009: Grövre våld i skolan

² Brå 2009: Grövre våld i skolan

³ Skolverket 2011: Utvärdering av metoder mot mobbning

⁴ Friends 2019: Friendsrapporten 2019

ligheter att påverka. Sveriges ungdomsråd arbetar med ett projekt vid namn Medborgarprojektet och har tagit fram en rapport för kommuner om hur man kan arbeta med att öka unga medborgares politiska deltagande⁵. I rapporten lyfts en rad insatser som kommunen kan göra, vilka presenteras sammanfattat nedan:

Sprida kunskap: Om ungdomar inte vet hur kommunen fungerar är det svårare att påverka. Många tror dessutom att de inte har rätt att påverka, för att de själva inte har rösträtt. Det är därför viktigt med information om hur kommunen fungerar och vilka rättigheter och möjligheter unga har att påverka. Några exempel är aulapresentationer och klassrumspresentationer med informatörer från exempelvis kommunen.

Spara tid: Om det är enklare och mer omedelbart att påverka minskas trösklarna för politiskt deltagande. Det kan därför vara en god idé att se över hur deltagandet kan förenklas. I rapporten föreslås satsningar inriktade på IT och sociala medier samt att kommunen ger unga stöd, hjälp och information.

Ge resurser: Sveriges ungdomsråd framhåller även vikten av att bygga ett ännu bättre stöd till ungdomsråd, partipolitiska ungdomsförbund, ungdomsorganisationer, elevkårer, skolföreningar etc. Detta kan exempelvis göras i form av bidrag till föreningar, organisationer och ungdomsprojekt.

Skapa rum: För att få ungdomar att engagera sig och för att nå ut med information är det viktigt att möta ungdomarna där ungdomarna finns. Utöver skolan, vilken nämndes ovan, är det därför en god idé att även se idrottshallar, kulturhus, fritidsgårdar och andra ungdomsorganisationer som mötesplatser. Som nämndes ovan kan det även vara en mycket god idé att använda sig av sociala medier.

Utifrån resultaten i Svedalas Lupp är även rekommendationen att elevinflytandet i skolan är en viktig grund för arbetet med ungas inflytande och delaktighet i samhället i övrigt och att den diskrepans som finns mellan vad man vill påverka gentemot vad man får påverka behöver minskas för att upplevelsen av att det är värt att försöka ha inflytande stärks.

Hälsa

I Svedala ser vi att tjejer mår sämre än vad killar gör. Tjejer svarar också att de har mer problem med psykosomatiska besvär som nedstämdhet och stress. Att på olika sätt arbeta med att förbättra ungas hälsa och att skapa en mer jämlik hälsa (oavsett bakgrundsfaktorer) kan därför vara viktigt. I statens offentliga utredningar "Det handlar om jämlik hälsa" konstateras det att ojämlikhet i hälsa inte enbart kan lösas genom insatser för bättre levnadsvanor eller inom hälso- och sjukvården. Problem i skolan eller avhopp liksom arbetslöshet handlar i många fall om olika typer av ojämlikhet i förutsättningar, resurser och möjligheter. Att arbeta mot jämlika förutsättningar inom exempelvis skola/utbildning, fritid, boende och inom arbetsmarknaden är således även centralt i arbetet för en jämlik hälsa.

Då det framgår att de som upplever psykisk ohälsa är mindre nöjda med elevhälsan och möjligheten att få extra stöd från lärare samt i lägre utsträckning vet var de ska vända sig när de mår dåligt. Dessa unga har en lägre förtroendegrad för vuxna i allmänhet. Med detta i åtanke rekommenderas att man kontinuerligt arbetar med närheten till eleverna och tydliggör att det finns vuxna som vill lyssna och hjälpa för att skapa tillitsfulla relationer. Ett sätt kan vara att i större utsträckning agera även mot de mer subtila kränkningarna och inte bara de högljudda.⁶ Detta skulle också kunna vara ett steg för att jämna ut könsskillnaderna vad gäller psykisk ohälsa då tjejer oftare utsätts för de tystare kränkningarna.⁷

⁵ Sveriges Ungdomsråd 2012: Medborgarprojektet: Ni kan bättre

⁶ Friends 2019: Friendsrapporten 2019

⁷ Barnombudsmannen 2015: Könsskillnader i skolresultat och psykisk ohälsa

Referenslista

- Amnå Erik, Ekström Mats & Stattin Håkan 2016: Ungdomars politiska utveckling
- Barnombudsmannen 2015: Könsskillnader i skolresultat och psykisk ohälsa
- Brottsförebyggande rådet 2009: Grövre våld i skolan
- Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning: Skolelevers drogvanor 2018
- Folkhälsomyndigheten 2014: Skolbarns hälsovanor i Sverige 2013-2014
- Folkhälsomyndigheten: Nationella hälsoenkäten - Hälsa på lika villkor 2018
- Folkhälsomyndigheten 2020: Skolans betydelse för inåtvända psykiska problem bland skolbarn
- Friends 2019: Friendsrapporten 2019
- Kommittédirektiv 2014:111. Demokratisk delaktighet och inflytande över det politiska beslutsfattandet
- Länsstyrelsen Västerbotten 2015: Idrott och normer
- Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor 2007: Fokus 07: En analys av ungas hälsa och utsatthet
- Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor: Fokus 13: Unga och jämställdhet
- Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor 2014: Fokus 14 - Om ungas fritid och organisering
- Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor: Fokus 10: Om ungas inflytande
- Mörk, Sjögren & Svaleryd 2014: Hellre rik och frisk – om familjebakgrund och barns hälsa
- Regeringens proposition 2013/14:191. Med fokus på unga - en politik för goda levnadsvillkor, makt och inflytande
- Rädda Barnen 2008: Vems röst väger mest? Barn och vuxna om elevinflytande i skolan
- Skolinspektionen 2010: Framgång i undervisningen
- Skolinspektionen 2018: Delaktighet i undervisningen
- Skolverket 2009: Grövre våld i skolan
- Skolverket 2011: Utvärdering av metoder mot mobbning
- SOU 2009:64 Flickor och pojkar i skolan - hur jämställt är det?
- SOU 2016:5 "Låt fler forma framtiden" del A
- SOU 2016:55 Det handlar om en jämlik hälsa
- Sveriges Kommuner och Landsting 2014: Ungas inflytande och delaktighet
- Sveriges Kommuner och Landsting 2015 Utbildning - Nyckeln till arbete
- Sveriges Ungdomsråd 2012, Medborgarprojektet: Ni kan bättre

Sammanställd av Enkätfabriken, mars 2019

SVEDALA KOMMUN